National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 26 1975
Newspaper Section des Journaux

B/03/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

NR. 39 SESTDIENA, 1975. GADA 27. SEPTEMBRIS 25. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

SATURDAY, SEPTEMBER 27, 1975

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā 21. kongresa rīcības komiteja, no kreisās: Anda Sprūdža, Inga Damberga, Ģirts Sīpoliņš, Vilmārs Rasa, Nora Stirāja, Jānis Beloglāzovs un Dace Pārupa; nav klāt Roberts Klaiše.

Jaunatnes kongress Otavā

TAS RISINĀSIES NO 10.—13. OKTOBRIM

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā 21. kongress risināsies no 10. līdz 13. oktobrim St. Cecile de Masham, skaistā Gatinē apvidū, trīsdesmit jūdžu ziemeļos no Otavas. Nometne atrodas meža vidū pie maza ezeriņa.

Plašo kongresa programmu paredzēts iesākt 10. oktobrī ar jautru vakaru kafejnīcā „Abi gali apdeguši" — ar raibiem priekšnesumiem, īslugu un mūziku. Kongresu atklās sestdien, 11. oktobrī, pl. 9.30 no rīta ar Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes priekšsēža T. Kronberga un māc. E. Langes piedalīšanos. Sekos referāti un diskusijas par Detroitā notikušo simpoziju: „Nacionālitātes Pad. savienībā un Austrumeiropā Brežņeva režīma laikā". Šis simpozijs, kas notika nedēļu pirms kongresa Detroitas universitātē, ir pirmais Amerikā, kur zinātnieki diskutēs par nacionālitāšu stāvokli Pad. savienībā. Starp vairākām lekcijām būs arī lekcija par tematu „Attīstība Latvijā kopš 1964. gada", ko vadīs prof. J. Dreifelds, J. Peniķis un A. Ziedonis jun.

Mākslas grupu nodarbībās paredzēts I. Saksa referāts par komponistu E. Dārziņu, sakarā ar viņa simtgadi, kā arī tautasdziesmu melodiju pētīšana. M. Mednis iepazīstinās klausītājus ar moderno latviešu dzejnieku darbiem. Grupu nodarbības vadīs V. Zariņš. Kongresa laikā rīkos divas balles — sestienas vakarā zaļumballe un svētdienas vakarā kostīmu balle ar moto: „Naktslokāli Rīgā 1930. gadā". Svētdien, 12. oktobrī, turpināsies grupu nodarbības, notiks dievturu kaŗavīru daudzinājums un LNJAK gada sapulce. Darba kārtā — aizvadītā darbības gada valdes darbība, valdes vēlēšanas, satversmes grozījumi, rezolūcijas u. c. Paredzēts latviešu jaunatnes apvienības priekšsēža J. Mūrnieka referāts. Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā valdes priekšsēdis Imants Purvs vadīs diskusijas par tematu „Jaunatnes politiskais darba nākotnē". Svētdienas rītā jaunatnes dievkalpojums, ko vadīs paši jaunieši. Piektdienas un sestdienas vakaru koncerts. Piedalīsies Jānis Baļķītis un Juris Poruks. Apmešanās barakās, jāņem līdz guļammaiss un silts apģērbs. Kopējie kongresa izdevumi 45 dol. no personas, ieskaitot trīs maltītes dienā par trim dienām, pārnakšņošanu, piedalīšanos divās ballēs un citos sarīkojumos. Reģistrējoties kongresam pirms 1. oktobŗa, dalības maksa ir tikai 38 dol. Pieteikšanās lapas līdz ar 10 dol. iemaksu jāsūta Ģirtam Sīpoliņam, 90 Juliana Rd., Ottawa, Ont. K1M 1K3. Tuvāka informācija Toronto: Imants Purvs, tālr. 481-6973. —ls—

Diplomātu konference Valdorfa viesnīcā

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA
SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Septiņpadsmit dienu laikā jau otru reizi ASV prezidenta Džeralda Forda dzīvību apdraudēja atentāta lode. Kad Fords pirmdien atstāja Sanfrancisko viesnīcu, lai dotos uz lidlauku, 40 g. vecā Sāra Mūre no pretējās ielas puses raidīja šāvienu uz prezidentu. Tikai pateicoties Sanfrancisko policijas spēku modrībai, prezidents arī šajā atentāta mēģinājumā necieta. Izmeklēšanā noskaidrosies, vai atentāts bija individuāls varas akts vai tajā iejaukti citi sazvērnieki.

Interesanti atzīmēt, ka tikai tagad noskaidrojies, ka 1963. gada prezidenta Kenedija slepkava Osvalds divus mēnešus pirms atentāta bijis sakaros ar Kubas un Pad. savienības diplomātiskām pārstāvniecībām. Tas var mest jaunu gaismu prezidenta Kenedija noslepkavošanas traģēdijā.

Nav domājams, ka Sanfrancisko atentāta mēģinājums aturēs prezidentu Fordu no piedalīšanās iepriekš paredzētajās politiskajās sanāksmēs. Pagaidām Sakramento starpgadījums jāpievieno Sanfrancisko gadījumam. Ar to nav teikts, ka šie atentāta mēģinājumi būtu jāuzskata par nevainīgiem jokiem. Divas reizes amerikāņu sievietes ierocis ir bijis vērsts pret pirmo valsts pilsoni. Atliek cerēt, ka 20. gadu simtenī šie divi atentāta mēģinājumi ir bijuši tikai apmātu individu neatbildīgi soļi, bet ne motīvētas politiskas slepkavības mēģinājumi.

Atstājot Sanfrancisko atentātu amerikāņu drošības dienesta izmeklēšanā, iemetīsim skatu starptautiskā politikas arēnā. Mēģināsim atrast to, kas saistīts ar mūsu politiskiem centieniem un mēģināsim skatīt šos notikumus iespējami objektīva latviešu novērotāja acīm.

Šī mēneša pirmajā pusē bez liela trokšņa Ņujorkā notikusi neliela apmēra diplomātu konference, kuŗa nenoliedzami ir daudz nozīmīgāka nekā bēdīgi slavenā Helsinku diplomātiskā traģikomēdija. ASV ārlietu ministra Kisingera aicināti, uz Valdorfa viesnīcu Ņujorkā devušies satikties britu ārlietu ministrs Džēmss Kalagans, Francijas ārlietu ministrs Žīns Sovapargs un Rietumvācijas ārlietu ministrs Hans Dītrichs Genšers. Šajā privātajā galveno rietumu diplomātu apspriedē nav pārrunātas nekādas ūtopiskas miera vizijas. Gluži otrādi — franču, britu, rietumvācu un amerikāņu ārpolitikas vadītāji ar aukstu prātu analizējuši, kādas konkrētas briesmas draud rietumu pasaulei Pad. savienības agresijas plānu ietvaros. Konstatēts, ka pašā Vecajā kontinentā pilnīgi negaidot var izveidoties starptautisku sarežģījumu mezgli. Izrādās, ka Dienvidslavijai varbūtējā politiskā eksplozijā Austrumeiropā ir visai redzama vieta. Ir zināms, ka maršals Tito pēdējos gados vairākkārt prasījis Vašingtonai amerikāņu ieročus, lai ar tiem atvairītu nelūgtu Brežņeva iejaukšanos Dienvidslavijas iekšējās lietās. Cik un kādi amerikāņu ieroči jau tagad ir Tito rīcībā, par to neviens nerunā. Kamēr pats maršals Tito vēl ir dzīvs, Kremlis neiedrošināsies Dienvidslavijā sākt kādu „brālīgu" sociālisma saglabāšanas akciju. Jāņem vērā, ka Tito ir jau pāri astoņdesmit gadiem un kuŗu katru dienu var aiziet no šīs pasaules. Kas notiks, kad Maskavai bieži nepaklausīgais Dienvidslavijas diktātors gulēs zārkā, to šodien neviens nevar pateikt. Troņmantnieku viņš nav izraudzījis, un jāšaubās, vai darboties spēs sarežģītā kollektīvā valdība, kuŗai pēc viņa nāves būtu jāpārņem vara Dienvidslavijā. Vai tad, kad Tito kritīs, Dienvidslavijā ar palmu zaru rokā neiesoļos Kremļa divīzijas, lai beidzot tai uzspiestu Maskavas parauga komūnistisko diktatūru? Ja Maskava Brežņeva doktrinu tiešām attiecinās uz Dienvidslaviju, vai tādā gadījumā tur neizcelsies pilsoņu kaŗš vai arī nesāksies kaŗš pret nelūgtiem iebrucējiem? Vai Vašingtona, Londona, Parīze un Bonna paliks tikai par vienaldzīgām novērotājām?

Maršala Tito nāve un notikumi, kas tai sekos, var izrādīties par izšķirīgu pagriezienu visas Austrumeiropas politiskai nākotnei. Vai tā ir sagadīšanās, ka tieši pēc Parīzes, Londonas, Bonnas un ASV ārlietu ministru apspriedēm Ņujorkā pēkšņi Ziemeļamerikas kontinentā īpašā diplomātiskā misijā atrodas maršala Tito ārlietu ministrs? Tā nav tikai pieklājības vizīte, un droši vien jau tuvākā nākotnē dienas gaismu ieraudzīs ne viens vien politisks pārsteigums.

Izrādās, ka Vašingtona kopā ar Parīzi, Londonu un Bonnu Portugales krizes jautājumā nemaz nav bijušas tik vienaldzīgas kā vienam otram liekas. Politisko notikumu attīstība Portugalē nav risinājusies tā, kā to Maskava bija iecerējusi. Jaunajā Portugales pagaidu valdībā tikai viens resors atstāts komūnistu rokās. Un Sabiedrisko darba ministriju nevarētu uzskatīt par ļoti nozīmīgu resoru.

(Turpinājums 20. lp.)

LNJAK 21. kongress NO 10. — 13. OKTOBRIM

OTAVAS APKAIMĒ

Piedalīšanās maksa, pieteicoties līdz 1. OKTOBRIM — $38.00, pēc 1. oktobŗa — $45.00.

Pieteikšanās anketas ar $10.00 iemaksu jānosūta ĢIRTAM SĪPOLIŅAM, 90 Juliana Road, Ottawa, Ont., K1M 1K3.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1975. G. 27. SEPTEMBRIS, 39. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu. Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

Kā daži iedomājas jauktas laulibas.

Dadža zīmējums

Mūsu atbildība

ALBERTA EGLĪŠA RAKSTS NO RIETUMVĀCIJAS

Kamēr mūsu tautas pastāvēšanu apdraud okupācija, baltiešu likteņa noklusēšana, okupanti pastiprināti cenšas sašķelt arī mūsu trimdas sabiedrību, radot plaisu vecās un jaunās paaudzes starpā. Gorkija ielas komiteja Rīgā pagājušā gadā izsludināja trimdā dzīvojošiem jauniešiem sacensību: „Es un Padomju Latvija". Pirmo godalgu ieguvis kāds jaunietis no Kanadas tikai par to, ka trīs lappušu domrakstā bija ierakstījis teikumu: „Latviešu izcelsmes jauniešiem gan katram sava dzimtene, bet, lai arī kur katrs esam dzimuši, kādā kultūrā auguši, mūs vieno viena zeme — Padomju Latvija." Jaunietim par šo iztapšanu okupanti piešķīruši 10 samaksātas uzturēšanās dienas krieviem pārpludināja latviešu galvaspilsētā Rīgā. Propagandisti vadājuši viņu apkārt pa Salaspili, Mārupes kolchozu, Siguldu, Rīgas Jūrmalu. Šim apkārtvadātajam jaunietim tomēr neradās uzdrīkstēšanās painteresēties, kas īsti notiek Fr. Engelsa un Ļeņina ielas stūra mājā, kuŗas 28 telpās atrodas apcietinātie latvieši. Liekas, viņš nezināja arī to, ka okupētajā Latvijā, lai iekļūtu lauku techniskajā arodskolā Saukā, skolniekiem jāpārzina krievu valoda, un pamatskolas liecībai jāpievieno vietējā partijas kollektīva, kā arī dzīves vietas milicijas atsauksme kopā ar 8 pases formāta fotografijām.

Pēdējos 15 gados arvien uzkrītošāk var pamanīt režīma funkcionāru pūles trimdinieku vidū ieperināt visāda veida termītus, kas apdraud, izgrauž mūsu nacionālo struktūru no iekšpuses. Šo termītu savairošanai okupantiem ir vairākas metodes, tiem netrūkst arī naudas. Bagātīgi izmantojot rietumu atvērtās durvis, viņiem laimējas trimdinieku vidū sameklēt īstos tipus, kuŗiem netrūkst konfliktu ar apkārtni, rūgtas personiskas vilšanās kompleksi. Rīgas funkcionāru sekmes pie atsevišķiem īpatņiem, tāpat pie dažiem labīlajiem jauniešiem dara mūs uzmanīgus. Okupantu mēģinājumi vājināt mūsu vienotību vēl ilgi nebeigsies.

Okupantu mērķis pašlaik nav pievērst trimdiniekus komūnismam vai mudināt atgriezties mājās, bet gan saindēt mūsu trimdas sabiedrību. Ienaidnieks grib panākt vairākuma samierināšanos ar Latvijas okupāciju kā iegālu notikumu un negrozāmu likteni. Šai maskaviešu mērķtiecībai dažkārt netrūkst arī sekmju apmātu prātotāju vidū. Mēs atrodamies cīņā ar varu, kas ievadījusi latviešu tautas bojā ejas procesu. Latvijā no 1951. līdz 1970. gadam no Pad. savienības ieceļojuši uz dzīvi 221.600 padomju pilsoņu; bet no 1970. līdz 1974. gadam — 77.000, apmēram 19.000 personu gadā! Latvijā iesūta tikai gados jaunus cilvēkus, galvenokārt vīriešus. Aicinājumi krievu avīzēs garantē ieceļotājiem uz trim gadiem brīvu dzīvokli un ceļa izdevumus. Iestādes jaunajiem krieviem ieteic precēt latvietes.

Latvijā pēc 30 gadiem apm. 90.000 ģimenēs tās galva ir krievs, kas apprecējis latvieti, bet apm. 43.000 latviešiem sievas ir krievietes. Latvijas tekstilfabrikās nodarbinātas apmēram septiņas krievu sievietes pret vienu vīrieti. Okupācijas varas nākotnes plānojumā iekļaujas arī mūsu jauniešu iesaukšana sarkanarmijas vienībās ārpus Latvijas territorijas, tāpat kā skolu jaunatnes aizvešana darbos dziļi Pad. savienībā. Latvijā no 1000 laulībām 491 ir šķirta, un tikai katrā četrpadsmitā ir bērni; 1000 latvietes mūžā dzemdē 1986 bērnus, bet turpretī, piemēram, 1000 tadžikietes — 6071 bērnu. No kopējā iedzīvotāju skaita 1970. gadā vairs tikai 56,8% bija latvieši, pret 75,5% 1935. gadā.

Okupanti neatlaidīgi rūpējas par krievu valodas iesakņoša-

(Turpinājums 18. lp.)

Lasītāju vēstules.

AKLAIS IR TAS, KAS NEGRIB REDZĒT

Šo seno aforismu lietoju, lai pateiktu, ka šādu „aklo" Amerik ir vismaz 50 proc., kas tik ļoti izbauda savu brīvību un labklājību, ka nespēj saskatīt, ka pamazām to zaudē! Kamēr daļa amerikāņu pēc ārlietu ministra Kisingera radītās detantes priecājas par „attieksmju nostabilizēšanos, ASV jau kopš 1968. gada samazinājušas savu aizsardzības budžetu par 40 proc. Kremļa diktātori, pretēji visiem nolīgumiem, turpretim to palielinājuši ar katru gadu, ražojot gan aizsardzības, gan uzbrukuma ieročus, neatkāpdamies no sava mērķa ne par mata tiesu, lai paklautu pasauli savai dominācijai. Arī Helsinku konferencē tie apstiprināja savu veco tezi: kas ir mans — tas mans, kas jūsu — arī mans, un to jāmēģina piesavināties.

Helsinku konferences tā saukto „vadlīniju nospraušanu vēlreiz pārrunāšot 1977. gadā (!). Šī konference nav grozījusi neko, lai gan Maskava to izmanto savai propagandai. Pēdējā šīs „vadlīnijas" pārkāpusi jau tūliņ pēc konferences, vadoties no Ļeņina teiciena, ka līgumi ir kā garoza, kas jāpārlauž, lai tiktu pie maizes. Ar krievu komūnistu imperiālistiem var runāt tikai uz militāro spēku bazes. Ja ASV to nesapratīs, mums vēlāk būs tikai jānožēlo. Aizsardzības viceministrs Viljams Klements jau brīdinājis, ka pasaule nav miera paradīze, bet konfliktu komplekss.

Bieži trimdas presē lasītais apgalvojums, ka Helsinkos „viss ir pārdots" un mums „lieki cerēt", ir uzskatāms par aklu ma augstāko pakāpi. Daļa no mums it kā meklē, kur atrast iemeslu bezcerībai? Prezidents Fords preses konferencē Vašingtonā etnisko grupu vadītājiem atklāti pateicis, ka ASV nav atzinusi un neatzīs nelegālo un militāro Baltijas valstu okupāciju, kā arī neatzīs nekādas varmācīgi nospraustās robežas Eiropā. Bet kad prezidents Helsinku lidlaukā teica, ka ASV stāvēs par visu tautu tiesībām būt patstāvīgām un neatkarīgām, īpaši nenosaucot Baltijas valstis vārdā, mūsu pašu vidū radās cilvēki, kas sacēla brēku, ka nupat mēs esam „pārdoti". Ko tad mēs Helsinku konferencē esam zaudējuši? — Neko!

Ja lielie liberālā spārna amerikāņu laikraksti pārmetuši prezidentam Fordam, ka viņš braucis uz konferenci, tikpat labi tie būsu uzbrukuši, ja prezidents nebūtu braucis. Neko nezaudējot, Helsinku konferencē mēs esam ieguvuši pārliecību un pat zināmu drošību, ka konferences rezultātā neviena valsts negrozīs savu nostāju Baltijas valstu jautājumā. To rakstveidā apstiprinājuši Anglijas un Francijas pārstāvji. Mēs nedrīkstam piemirst arī to, ka ASV delegācija, pieņemot Helsinkos baltiešu delegāciju, vēlreiz apstiprinājusi prezidenta Forda 25. jūlija deklarāciju, ka Baltijas valstu okupāciju neatzīs. Starptautiskā prese sāk uzskatīt Pasaules baltiešu apvienību par vienību, kas tiesīga runāt Baltijas tautu vārdā. Būtu laiks izteikt pateicību šīs apvienības vadītājam Uldim Gravam un viņa līdzstrādniekiem, tāpat mūsu draugiem ASV kongresā, kaut vai pieminot Eduardu Dervinski. Daļa pateicības pienākas arī Amerikas latviešu republikāņu apvienībai ar tās priekšsēdi Daumantu Hāzneru.

Lai gan esam noturējuši savas pozicijas, pat nostiprinājuši, tomēr ne brīdi nedrīkstam aizmirst, ka Latvija vēl joprojām ir okupēta zeme un pasaule atrodas pastāvīgos draudos. ASV ārlietu ministriju vada pret Maskavu ļoti pielaidīgais, bet apspiestajām tautām ne sevišķi draudzīgais Dr. Kisingers. Kamēr ārlietu ministrijas politika ies šinī virzienā, brīvās pasaules stāvoklis var pēkšņi kļūt smagi apdraudēts. Kādēļ mēs neprasām ārlietu ministrijas vadības maiņu? Detante ir otra bīstamā puse, jo daļu brīvās pasaules iemidzina neeksistējošas drošības sajūtā. Ja Niksona otro pilnvaru laikā Kisingers bija galvenais ārpolitikas noteicējs, tad prezidenta Forda laikā viņa ietekme mazinājusies.

Pretpols radies aizsardzības ministra Šlesingera personā, kas stāv par ASV militāro spēku pārākumu. Komūnistu partijas oficiozs Pravda jau aizvainoti brīdina, ka Šlesingera virziens ar prezidenta Forda atbalstu atkal novedīšot pie „aukstā kara" atjaunošanas, ar acīm redzamu nolūku mazināt amerikāņu pretestību līdzekļu piešķiršanai valsts aizsardzībai, nerunājot, protams, ne vārda par miljoniem dolaru piešķiršanu komūnistu diktatūras nostiprināšanai Portugalē, tāpat terroristu sagatavošanai Kubā, komūnistu agresoru financēšanai Indoķīnā u. t. t.

Tikpat vienoti, kādi bijām Helsinku konferences laikā, mēs varētu rakstīt arī prezidentam un kongresa locekļiem, ka pašu ASV interesēs būtu mainīt arī ārlietu ministrijas tagadējo vadību.

Voldemārs Korsts Čikagā

ATBALSTĪSIM KOKĻU SVĒTKUS!

Dzirdēju sabiedrībā pazīstamu dāmu sakot: „Nav vērts iet uz kokļu svētkiem, jo tur tās koklītes vien trinkšķina . . ." Vai tiešām jau pienācis laiks, ka nebūtu vērts pievērsties latviskajām tradicijām? Šā gada oktobrī Toronto notiks kokļu svētki. Ja šī kritizētāja atnāktu kaut vai uz vienu koncertu, viņa būtu priecīgi pārsteigta. Koklētāji tagad spēlē ne vien tautasdziesmas, bet arī klasisko un renesanses mūziku, arī latviešu skaņražu jaundarbus. Ar koklēšanu nodarbojas pat daži profesionāli mūziķi. Vairums kokli spēlē jaunieši, bet tie vairs nav iesācēji, kas spēj „trinkšķināt" tikai tautasdziesmas. Kokļu mūzika tagad apvieno vokālo un instrumentālo mākslu. Nesāpināsim ar nepārdomātiem vārdiem jauniešus, kas iedziļinājušies mūsu tautas tradicijās, bet atbalstīsim kokļu svētkus!

Koklētājs Toronto

Emila Dārziņa dzīve

1875.—1910.

I

Šajā rudenī visa latviešu tauta pieminēs komponista Emīla Dārziņa simtgadi. Grūti iedomāties latvieti, kas nekā nezinātu par Dārziņa mūziku, jo Dārziņš, kā pagātnē, tā arī tagadnē, uzskatāms par pazīstamāko un visvairāk iemīlēto latviešu komponistu. Viņa vārdu daudzinot, apklust disputi, valda vienīgi viņa brīnumaino melodiju dārzs.

Emīla Dārziņa šūpulis kārts Jaunpiebalgā 1875. gada 22. oktobrī skolotāja ģimenē. Jau sešu gadu vecumā mazais Emīls sāk mācīties klavieru spēli, sākumā pie tēva, vēlāk Vecpiebalgas draudzes skolā pie skolotāja Ulpes. Gan tikai 14 gadu vecumā iepazīstas ar Mocarta sonātām, kuŗas tā aizrauj jauno skolnieku, ka rodas izšķiršanās kļūt par mūziķi, pretēji vecāku vēlmēm. Tā Emīls dodas uz Rīgu, kur mācās mūziku pie kāda kapelmeistara Jēgera. Astoņpadsmit gadu vecumā uzraksta savu pirmo koŗa dziesmu Jūs kalni jūs lejas, kuŗa tiek publicēta žurnālā Austrums. Šis pagodinājums galīgi izšķir jaunā komponista turpmākās dzīves gaitas. 1897. gadā viņš ir ceļā uz Maskavas konservātoriju, bet, pēkšņas slimības pārvarēts, spiests šo nodomu atlikt. Pēc gada viņš atkal dodas uz konservātoriju — šoreiz uz Pēterpili. Te viņš pavada trīs gadus, mācīdamies ērģeļu spēli pie prof. L. Homilinsa (prof. Jozuus skolotājs) un kompozicijas teoriju pie Rimski-Korsakova (prof. Vītola skolotāja). Nezinām, kā veicies Dārziņam ar ērģeļu spēli, toties Em. Melngailis liecina, ka Dārziņa saskaņa ar Rimski-Korsakovu bijusi ļoti vāja resp. Rimski Korsakovs nav Dārziņa talantu atzinis. Nokļūstot materiālās grūtībās, tāpat vājā veselības stāvoklī, Dārziņš spiests atgriezties dzimtenē ar nepabeigtu techniski pavāju mūzikālu izglītību. Sākās viņa mūzikālā darbība Rīgā.

Kāda gan bija Rīga tamī laikā — 20. g. simteņa sākumā? Vācieši, krievi, žīdi, poļi, daļa latviešu dažādos sadalījumos. Netrūka „jaunbagātnieku", „kārklu vāciešu", bet bija arī daļa latviešu kultūras intelligences.

Darbojās arī latviešu revolūcionārā kustība ar vairākiem traģiskiem pašpazudināšanās piemēriem. Dārziņš pats 1904. gadā Alf. Kalniņam raksta: „Es ienācu Rīgā ar lieliem sapņiem un labām domām par latviešiem, bet nu es redzu, ka tā nemaz nav. Visi ir noslīkuši savā šmucē, ķerdami un kliegdami pēc ikdienišķiem materiāliem labumiem, un gribētu katru neuzskatīt par cilvēku, kuŗš domā un dara citādi. Un, galvenais, nav dzīšanās pēc daiļuma."

Saprotams, šinī laikā dzīvoja un darbojās arī Dārziņa garam tuvi draugi: diriģents Bobkovics, dziedātāja Vīgnere, dzejnieki V. Eglītis, Austriņš, Krūze, Ķeniņš, Štrāls, Jaunsudrabiņš, Ķēkabsons, Gruzna, Eldgasts, Zemgaliešu Biruta, gleznotāji Zeltiņš, Štrāls, teātrinieki Duburs, Vēvers, Marta Ozoliņa, Biruta Skujeniece, Art. Bērziņš, te pieminot tikai dažus. Dārziņam netrūka atzinīgas sabiedrības, taču gaŗās un nogurdinošās klavieŗu stundas (toreiz bieži klavieres plinkšķināt mācījās tikai modes dēļ), nepietiekošais atalgojums un komplekss par pāragri aprauto mūzikālo izglītību, pievienojoties vēl nelaimēm personīgā dzīvē, noveda jauno mūziķi visai pesimistiskā un melancholiskā noskaņojumā. Bet arī šādos apstākļos viņš parādīja visai ievērojamu mūzikālu aktīvitāti. Dārziņš ir komponējis 17 solo dziesmas, 16 koŗa dziesmas (nesen gan atrasta Šūpļa dziesma bērnu korim), 4 orķestŗa darbus un iesāka rakstīt operu Rožainās dienas (pēc E. Vulfa lugas ar K. Ķēkabsona libretu). Blakus jaunradei Dārziņš strādāja arī kā mūzikas kritiķis vietējos laikrakstos, piem., Dzimtenes Vēstnesī, Rīgas Avīzē, Latvija u. c. Sevišķu nozīmi te ieguvuši vērtējumi par Jāzepu Vītolu un Emīli Melngaili.

Dārziņa īsā mūža pēdējos gadus apēnoja kāds notikums, kas uzskatāms par melnāko brīdi latviešu mūzikas vēsturē. Jau minēju, ka Dārziņš komponēja četrus simfoniskus darbus: Liriska fantazija (1901.), Melancholiskais valsis (1904.), Vientuļā priede (1904.) un Mazā svīta (1906.). 1908. gadā pēc Vientuļās priedes atskaņošanas kādā koncertā Rīgas avīzē parādījās anonima kritika, kas apvainoja Dārziņu plagiātā, kā izejas punktu minot somu komponista Sibeliusa Tuonelas gulbi. Sāpīgi aizvainots, Dārziņš griezās pēc atsauksmēm pie Pēterpils autoritātēm Glazunova, Ļadova un Vītola, kuŗu atbildes apliecināja, ka Dārziņš Vientuļo priedi rakstīdams varēja arī nezināt par Sibeliusa darbu. Dārziņa ienaidnieki tomēr nebija apmierināti un Vientuļās priedes partitūru aizsūtīja pašam Sibeliusam. Sibeliuss asi paskaidroja, ka Vientuļā priede ir norakstīta no viņa Tuonelas gulbja. Dārziņš izmisumā savu partitūru iznīcināja, tāpat līdzīgā kārtā aizgāja bojā Liriskā fantazija un Mazā svīta. Kā brīnums paglābās Melancholiskais valsis, kaut arī tam anonimi kritiķi pārmeta zināmu līdzību ar Čaikovska 5. simfonijas valsi. Šo melodisko Melancholisko valsi klavierēm pārstrādāja Jāzeps Vītols. Katra kaut cik mūzikāli noskaņota dvēsele ir savā laikā pūlējusies šo valsi izspēlēt. Vismaz pirmās astoņas taktis.

Lasītāju informācijai te nepieciešams sīkāks paskaidrojums chronoloģiskā ritējumā. Brīvās Latvijas mūziķu aprindās Vientuļās priedes temats bija ļoti aktuāls, taču plašāk vai atklātāk par to presē nekas neparādījās. Kaut kur vajadzēja atrasties vēl vienai Dārziņa Vientuļās priedes partitūrai! Anonimo kritiku autori tika viegli atšifrēti. Kāds bija vēl dzīvs, citi miruši. Dzird, ka pašreiz noslēptai partitūrai esot jau uz pēdām. Dīvainā kārtā Sibeliusa piemiņas mūzejā iepriekš minētās sarakstes neesot. Katrā ziņā vēl šodien te iespējami pārsteigumi, kaut gan atkal, tāpat kā agrāk, kāda augstāka, oficiāla cenzūra varbūt visu apklās ar saviem spārniem.

Dārziņa īsajā laulības dzīvē piedzima divi bērni: dēls Volfgangs (1906.) un meita Tatjana Laima (1908.). Tēva mīļākā komponista Mocarta vārdā nosaukts dēls bija ievērojams latviešu komponists, pianists un mūzikas kritiķis, turpretim meitene mira agri, gadu pēc tēva nāves.

1910. gada 18. augusta naktī Dārziņš mira traģiskā nāvē pie Zasulauka stacijas uz jūrmalas dzelzceļa sliedēm. Par Dārziņu ir rakstīti daudzi dzejoļi, esejas, monografijas, romāni, dziesmu spēles, pat filma. Arī Dārziņa nāve nav devusi dažiem cilvēkiem miera resp. ir pārrunātas pašnāvības varbūtības, par ko it kā lieciātu Dārziņa kabatā atrastā Jaunā derība. Ir arī citas raibākas versijas. Arī šis jautājums tika pārspriests, pārdomāts tieši Dārziņa laika biedru vidū brīvajā Latvijā. Šo spriedumu vissīkāk un taisnīgāk formulēja Emīlis Melngailis (Em. Dārziņa tuvs draugs) savā piemiņas rakstā — 1925. gada 31. augustā Jaunākās Ziņās. Tas skan šādi:

„Aiz Zasulauka piestātnes, tur, kur Tebeļa dārza stūris, dzelzceļa sliedes iet ar mazu līkumu. Vismaz gāja agrāk. Dārziņš, braucot no jūrmalas pārpildītā vilcienā, bij gribējis vai nu pārieť otrā vāģī, vai ieelpot skaidru gaisu pie ārdurvīm. Vilcienam raujoties sāņus, neuzmanīgo, īsredzīgo, mūžam domās grimušo Emīlu Dārziņu nepiekāpīgā inerce izmeta uz akmeņaina bruģa, ielaužot vienu deniņpusi. Varbūt vēl īsu brīdi viņš ir gulējis nesamaņā, dzīvs, bet nākošais vilciens, kādu ceturksni stundas vēlāk, ir nogriezis roku līdz plecam, par vēlu pamanot drausmīgo šķērsli savā ceļā."

Arī Dārziņam varēja gadīties Mocarta liktenis. Vēl viena diena — un latviešu tauta varbūt pat nezinātu viņa kapa vietu. Bet viņa bēŗu diena izvērtās par visas tautas sērām. Tik daudz bērinieku Rīgas ielas vēl nebija redzējušas. Tūkstošiem ļaužu plūda uz Pārdaugavu, kur Mārtiņa kapos viņu apglabāja. Pie kapa runāja latviešu gara pasaules pārstāvji, Andrievu Niedru, Ati Ķeniņu, Pāvilu Gruznu ieskaitot. Sevišķi daudz bija latviešu jaunatnes, kas pavadīja savu skumju, cerību un sapņu dziesminieku ar vēlās vasaras rožu pušķiem un vainagiem. Jānis Zālīts teica: „Liekas, launaga saulīte, to redzēdama, drīzāk nolaidās priežu kāpās, kuŗu ēnā sēroja dziļi apbēdinātā latvju Mūza."

(Turpinājums 4. lp.)

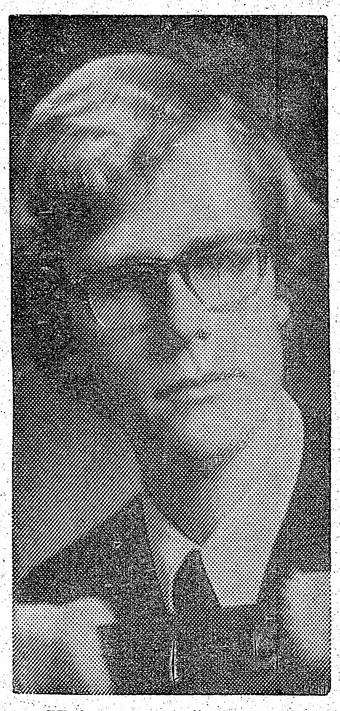

Jānis Edgars Šteinmanis

ieguvis Toronto universitātē B.A.Sc. gradu ar uzslavu (cum laude) inženierzinātnēs. Viņam piešķirta stipendija studiju turpināšanai Toronto universitātē maģistra gradu iegūšanai. Pieder pie korporācijas Lettonia.

Indra Gubiņa

MUTUĻO NEMIERS

Mutuļo nemiers un diena
vasaras karstuma svelmē.
Lielceļu asfalts duļot
sien mūs ar lipīgām saitēm.
Bula sutīgā tveice
verd ar spiedīgu sauli
un domām kā gurušām spārēm.
Vārdi top iesmaini asi,
sīc un kā lapsenes dzeļ.
Kāpēc, kāpēc tu tos saki?

Diena un brauciens ir galā.
Locekļus slābos un prātus
vakara valgumā glāsta
istabas vēlīgais miers.
Klausāmies vijoles dziedam,
skaņās, kas ritmiskā spēkā
līdzīgi lielceļu dunai
svelmē un nemierā asā
mani kā taureni triec
mesties pret tavu liesmu.
Sadegšu, sadegšu tajā!

Skaņas kāpj, lokās un noplok.
Kas mani attur vai atstumj,
neļaujot sadegt, tik būt?
Rūgtums mutuļo audos.
Vai tavs skats brīdinot deg?
Skaņas un tavas acis
kā oli mani nakts tumsā met.
Jāpazūd, jāpazūd raudot.

Stipendija studējošiem

Ziemeļkalifornijas Latviešu ev. lut. draudze šogad jau devīto reizi piešķirs „Arvīda un Veras" stipendiju 1000 dolaru apmērā.

Stipendijas fonda nodibinātāju vēlēšanās bija, ka tik ilgi, kamēr fonda līdzekļi atļauj, draudzes valdei katru gadu jāizrauga kandidāts, kam jābūt latviešu izcelsmes, kuŗa dzīves vietai jāatrodas ārpus Pad. savienības pārvaldītās vai dominētās zemes — ikvienā vietā brīvā pasaulē; kas var runāt latviski un kas studē kādu mākslas vai zinātnes nozari augstskolā, valsts atzītā kolledžā universitātes līmenī. Stipendijas paziņošana izdarāma katru gadu īsi pirms vai tieši 18. novembrī, tā godinot neatkarīgās Latvijas valsts piemiņu.

Līdzšinējā kandidātu izvēlē draudzes valde, bez jau augstāk minētiem noteikumiem ir vērtējusi arī jaunieša interesi un dalību dažādās latviskās un kristīgās dzīves nodarbībās. Pie šī principa ir domāts pieturēties arī nākotnē.

Jaunieši, kas atbilstu augstāk minētām kvalifikācijām un kas būtu ieinteresēti stipendijā, aicināti pieteikties, sniedzot īsu, paša sacerētu biografisku aprakstu savā rokrakstā, minot vecumu, dzīves vietu, intereses, aktīvitātes un centienus, atsūtot arī savas draudzes mācītāja vai kāda redzama sabiedriska darbinieka atsauksmi.

Pieteikumi adresējami draudzes priekšniekam A. Reinvaldam, 500 University Ave., Los Gatos, Calif. 95030 un iesūtāmi līdz š. g. 15. oktobrim.

Saskaņā ar fonda noteikumiem, draudzes valde patur tiesības izvēlēties kandidātu vai ievākt papildu ziņas pēc saviem ieskatiem, vai arī rīkot rakstveida sacensību, ja tas būtu vajadzīgs.

Princese Gundega un karalis Brusubārda

Annas Brigaderes pasaku luga 3 cēlienos, 8 ainās

Amerikas Latviešu Teātŗa Ņujorkas ansambļa inscenējumā

sestdien, 1975. gada 4. oktobri pl. 19.30 Toronto

QUEEN ELIZABETH THEATRE EXHIBITION PLACE

Ieejas kartes ($7 un $5, pensionāriem un skolēniem $5 un $3) Daugavas Vanagu grāmatnīcā, 491 College St. Telefons 921 - 7121

P. S. Teātris atrodas Kanadas nacionālās izstādes (CNE) laukumā.

Latviešu profesors vada filozofijas kursus

Profesors Dr. Staņislavs Ladusāns, mācībspēks divās Sanpaulo augstskolās un Dienvidamerikas katoļu filozofu savienības priekšsēdis, noorganizējis un arī vada Dienvidamerikas augstskolu filozofijas profesoru kursus. Tie šovasar ilga veselu mēnesi un beidzās 7. augustā, pulcinot 26 profesorus no 15 pilsētām. Šie kursi uzskatāmi par pagājušā gadā sākto kursu turpinājumu, kad divu mēnešu laikā apskatīja dievības un bezdievības jautājumus šinī ideju sajukuma un krizes laikā.

Arī Dienvidamerikas universitātēs tagad veikli izplata grauošas ideoloģijas. Tāpēc radies plašs uzdevumu lauks — pasargāt, attīstīt un aizstāvēt kristīgo kultūru. Izstrādāta arī programma 1976. un 1977. g. kursiem augstskolu filozofijas profesoriem. Prof. Dr. S. Ladusāns izveidojis zinātnisku centru, kas aptver ne vien Braziliju, bet visu Dienvidameriku. Pēc lekcijām, jautājumu iztirzāšanas grupās, debatēm un semināriem, izstrādāts kopējs atziņu dokuments 44 lappusēs, kuzā konkrēti apskatītas problēmas un idejas eksperimentālo zinātņu laukā, kam ir īpaši sakari ar Dienvidamerikas kultūru un tās tagadējiem centieniem.

Minētais filozofiskās pētniecības centrs Dr. St. Ladusāna vadībā jau publicējis divus sējumus par daudzpusīgo humānismu (Humanismo Pluridimonsional), trīs zinātniskā izdevuma Filozofijas klātiene (Presenca Filosofika) numurus un pašlaik iespiež jaunu pētījumu divos sējumos par filozofiskiem virzieniem Brazilijā. Plāno izdot arī jaunu zinātnisku laikrakstu Filosofer Latino-Americano (Latīņamerikas filozofiska doma), lai apvienotu pētniecībā 20 Dienvidamerikas tautu domātājus.

—ld—

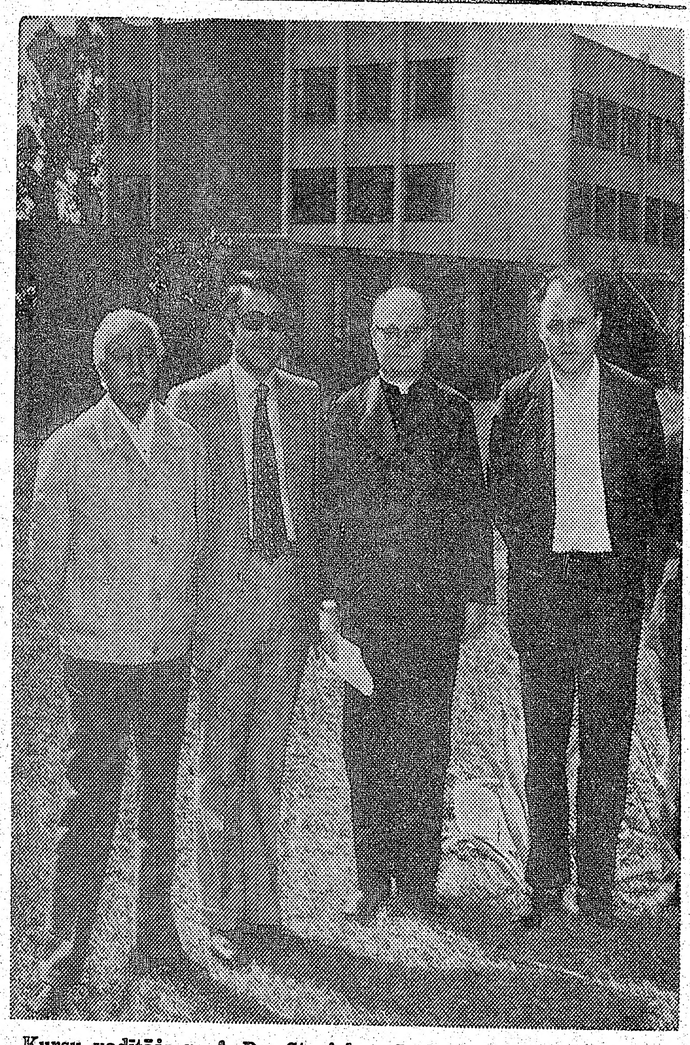

Kursu vadītājs prof. Dr. Stanislavs Ladusāns trīs citu profesoru vidū Dienvidamerikā, no kreisās: Dr. Kovians (Arģentīna), Dr. Agazzi (Itālija), Dr. S. Ladusāns (Latvija) un Dr. Hubers (Vācija).

Skola jānotur

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJA UZSĀK DARBU AR 97 SKOLĒNIEM

Jauno mācību gadu Minsteres latviešu ģimnazija ievadīja ar svinīgu skolotāju konferenci un agrā pēcpusdienā ar skolēnu vecāku sapulci. Skolotāju konferencē piedalījās Latv. centrālās komitejas locekļi, ģimnazijas direktors un skolotāji, internāta audzinātāji, vecāku un skolēnu pašpārvaldes pārstāvji. Savā atklāšanas uzrunā LCK izglītības nozares vadītājs prāvests M. Lizdiks sveica jauno skolas direktoru Ed. Silkalnu, vicedirektoru A. Straubergu, jaunās skolotājas mag. Selgu Silkalnu, E. Ebelu un A. Straubergu. Prāvests Lizdiks norādīja, ka skolas vadībai jārūpējas par tās tālāku noturēšanu, lai tā kalpotu senču gara saglabāšanai.

LCK priekšsēdis A. Cipulis pēc jauno paidagogu apsveikšanas norādīja, ka LCK ir darījusi savu daļu, lai Minsteres ģimnazija varētu darboties ar jauniem spēkiem un varbūt ar lielāku intensitāti. Nobeigumā LCK priekšsēdis uzsvēra, lai skolas paidagogu saime turpmāk sēdētu pie viena kopēja galda un sadarbībā veiktu audzināšanas darbu.

Tad konferences vadību pārņēma jaunais direktors. Viņš pateicās LCK par uzticību un izteica aicinājumu LCK paidagogiem un visai latviešu sabiedrībai atbalstīt Minsteres ģimnaziju. Pašreiz pasaulē vērojama krize, ne tikai latviešu sabiedriskā sadzīvē un materiālos pasākumos. Skolas materiālā baze, ko no latviešiem pašiem pieprasa vācu iestādes, jānotur, lai sagaidītu vācu iestāžu atbalstu. Jaunais direktors aicināja kollēgas strādāt saticības, sadarbības un savstarpējas izpalīdzības garā. Cik viņš vērojis un dzirdējis, skolai piedēvētā kreisā ievirze nav pamatota. Turpmāk būs ar darbiem jāpierāda, ka tas tiešām tā ir un visi pārmetumi nevietā. Arī presē vairāk apgaismošot skolas darba norises. Jaunu skolēnu uzņemšanā direktors solās pieiet ar lielāku kritiku, lai nepiemēroti skolēni negremdētu skolas vispārējo līmeni. Direktors uzsvēra, ka nākošais un sekojošie gadi varētu izvērsties skolai nevēlamā attīstībā sakarā ar Gaŗezera pilna kursa vidusskolas atvēršanu. Tam tā nevajadzētu būt, abas skolas nedrīkstētu kļūt sāncenses. Abas skolas mums vajadzīgas. MLĢ atbalsta vācu valdības; Gaŗezera vidusskola jānotur pašiem. Vai to spēsim? Tas nozīmē: Gaŗezera vidusskolas dēļ nedrīkstētu samazināties atbalsts MLĢ. Tieši tas svarīgi: lai MLĢ pastāvētu, nepieciešams savākt savu daļu skolas un internāta budžetiem, kā arī sagādāt skolēnus.

Jauno mācību gadu skola iesāka ar 97 skolēniem: 79 no Vācijas un 18 no ārzemēm. Šajā mācību gadā pienākuši klāt 11 skolēni no Vācijas un 16 no ārzemēm.

Svinīgās daļas beigās vicedirektors A. Straubergs iepazīstināja klātesošos ar jauno kursu sistēmu, stundu plānu un skolas nodomiem.

—xy—

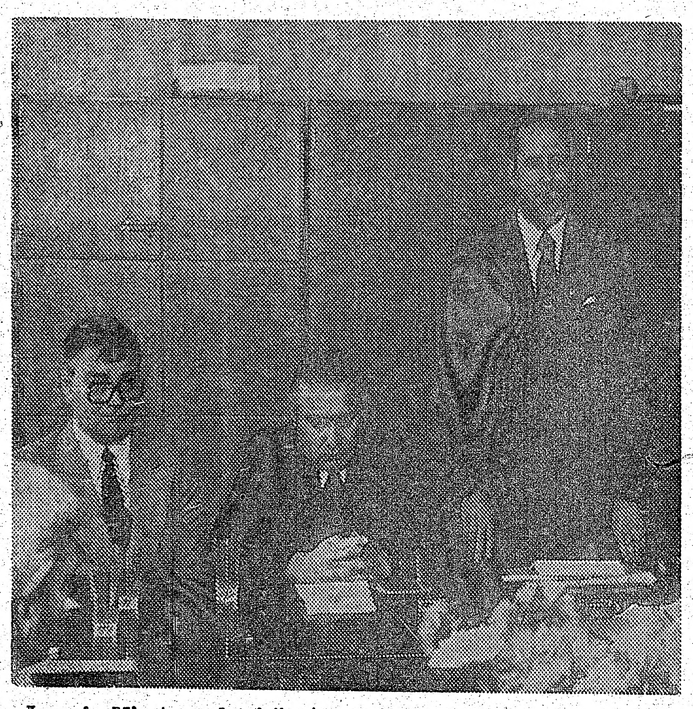

Jaunais Minsteres latviešu ģimnazijas direktors Eduards Silkalns uzrunā skolas konferences dalībniekus. No viņa pa kreisi Latv. centrālās komitejas izglītības daļas vadītājs prāv. M. Lizdiks un vicedirektors A. Straubergs.

Foto: Toms Spogis

Iedzīvināts Arnolda Bāliņa piemiņas fonds

Latviešu tautas deju apvienības paplašinātā valdes sēdē 13. septembrī Gaŗezerā piedalījās Edvīns Kalviņš, Dainis Ķivlenieks un Māra Blizarde (no Toronto), Jānis Jurjāns (Klīvlande), Lidija Zariņa (Detroita), Jānis Dabars un Guna Ansona (Indianapole), un Lūcija Kalupniece (Grand Rapidi). Latviešu tautas deju attīstības fondā nelaiķa Arnolda Bāliņa piemiņai no Tautas deju apvienības fonda nolēma iemaksāt 1000 dol., lai ieskaņotu tautas deju mūziku. To veikšanai uzaicinās deju orķestri Runči trimdā, kā arī nolēma uzņemt filmā tautas dejas izpildījumus pēc „88 Latviešu tautas dejas un apdares" izdevuma. Iegūtos materiālus izlietos tautas deju mācībām, kā to bija iecerējis aizsaulē aizsauktais A. Bāliņš. Latviešu tautas deju apvienības gada sapulce notiks 1. novembrī Anarborā.

Tautas deju apvienības priekšsēdis E. Kalviņš šoruden paredzējis apmeklēt ASV austrumkrastu — Bostonu un Ņujorku, bet rietumkrastā Losandželosu, lai ierosinātu tautas deju grupu aktīvitātes un apspriestos ar rajonu vadītājiem. Sevišķi rietumkrastā tautas deju grupas aktīvitātes kavē lielie attālumi. Austrumkrasta rajona vadītāja ir Lidija Āboliņa, rietumkrasta — Mirdza Lapeniece un vidienes rajona — Ildze Rudzīte Milvokos.

Tautas deju kopas Daugaviņa 5 gadu jubilejas sarīkojums 27. februārī pl. 7.30 vak. Senekas kolledžas Minklera auditorijā. Uzaicinātas piedalīties arī lietuviešu, igauņu un ungāru tautas deju grupas.

—ls—

Emila Dārziņa . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

1913. gada 15. septembrī atklāja Dārziņa kapa pieminekli. Piemineklis obeliska veidā bija darināts pēc T. Zaļkalna projekta, Dārziņa bareljefu varā lēja B. Dzenis, bet pārējos 4 ciļņus akmenī izkala Zaļkalns. Pieminekļa sānu pusēs ieveidoti divi sieviešu galvas tēli („Skumju ilga," „Noreibusi līksme"), bet pārējās ir stilizētas līnijas. Arī šoreiz bija klāt desmit tūkstoš (!) cilvēku. Komponists Alfr. Kalniņš pieminekļa fonda vārdā lasīja piemiņas raksturojumu „Dārziņš kā mūziķis un cilvēks". Koŗi dziedāja Dārziņa paša un viņam veltītās dziesmas: Alfr. Kalniņa Kad virši zied (A. Bāliņš) un J. Zālīša Pie kokļētāja kapa (A. Austriņš). Pēdējās dziesmas mūziku un dzeju dzidējām arī 1965. gada Kanadas latviešu dziesmu svētkos Toronto:

Ar ziedu zariem nāk meitenes
tavu drupušo kokli vīt,
ar dziesmām vīri un jaunekļi
iet raudzīt, tavs gars kur mīt.

Caur dziesmām ziedos kūp altāris,
šalc birze pakalnā.
Kur kokļētāja trūdi dus,
grimst tauta lūgšanā.
Kad Palestīnas rozes zied,
tad dvēsle tava caur pasauli iet.

Tā tas arī toreiz notika. Bet kamēr vien latviešu tauta dzīvos, arī Emīla Dārziņa mūzikas gars un dvēsele būs kopā ar to mūžam.

Imants Sakss

Lielā Lebanonas domātāja un dzejnieka KAHLIL GIBRANA (1883—1931) ievērojamākais darbs „Pravietis" (The Prophet) latviešu valodā vistuvākajā laikā iznāks Valtera Ziediņa izdevumā (grāmata iespiesta un atrodas sietuvē), līdzīgā apdarē kā Omara Heijama „Dzeja", par kuŗu latviešu prese vienprātīgi atzinusi: „. . . izdevums dara godu latviešu grāmatu izdevniecībai trimdā".

KAHLILS GIBRANS
PRAVIETIS

„The Prophet" ir viens no vispazīstamākajiem un visvairāk lasītajiem Gibrana darbiem. Šī grāmata ir ievērojamākais Gibrana mākslas sasniegums un ir iegājis daudz tautās kā viens no mūsu laika iemīļotākajiem meistardarbiem. Grāmata angļu valodā pirmo reizi publicēta 1923. gada septembrī. Līdz 1973. gada janvārim resp. 50 gadu periodā bijuši iespieduma 90 atkārtojumi. Angļu valodā šai laikā iespiesti apm. 4.000.000 eks. Grāmata tulkota vairāk nekā 20 valodās.

Ingridas Vīksnas tulkojums, Gvido Brūvera tušas zīmējumi. Grezns izdevums. Formāts 7" x 10".

„Pravietis" angļu valodas izdevums ir iecienīta iesvētību un kāzu dāvana angliski runājošo sabiedrībā. Grāmatas cena: ASV un Kanadā $15.-, citās zemēs pēc kursa no ASV $ cenas. Izsūtīsim tikai samaksātus eks. **Minētais neattiecas uz tiem, kas pierakstījušies šim izdevumam agrāk, un baudīs prioritāti grāmatas saņemšanā.**

Pasūtinājumus lūdzam adresēt V. Ziediņam,
218 Greenwood Ave., Toronto, Ontario,
Canada M4L 2R2

Krājumā nedaudz eks. Omara Heijama Dzeja. Cena ASV vai Kanadā $13.00.

Čikagas Piecīši Saulainē

Saulaines pārvalde vasaras sezonas noslēguma sarīkojumā 20. septembrī varēja parādīt plašākai latviešu sabiedrībai līdz šim jau paveiktos izbūves darbus — savu kopējo pūļu rezultātu. Ļaužu saplūdums bija tik liels, ka Čikagas piecīšiem savu pusotras stundas garo programmu vajadzēja atkārtot vēl otrā seansā. Lai gan šķūņa sarīkojumu telpa varēja uzņemt 500 apmeklētāju, otrajam pus tūkstotim vajadzēja uzkavēties omulīgajā apakšstāva kafejnīcā vai izbaudīt saulaino novakari brīvā dabā, lai pēc tam noklausītos programmas atkārtojumu, kuŗu Piecīši veica bez starpbrīžiem, vienīgi nogaidot, kamēr apmainās publika.

Pirms Čikagas viesu priekšnesumiem apmeklētāji sapulcējās kafejnīcas priekšā, kur sastājās uz jaunā balkona, kas izbūvēts visapkārt šķūnim un uz agrākā uzbraucamā tilta pie galvenās sarīkojumu telpas ieejas, lai piedalītos pārbūvētā šķūņa atklāšanā. Lielo viesu pulku uzrunāja Saulaines pārvaldes priekšnieks Guntis Tannis, īsumā pakavēdamies pie izbūves darbiem un pieminot rosīgākos Saulaines darbiniekus, kuŗus apmeklētāji sumināja ilgiem aplausiem. Architekts N. Sebris, pēc kuŗa projekta pārbūves darbi veikti, pārgrieza pie šķūņa ieejas lenti ar tajā iekārtu simbolisko burkānu no pašas Saulaines dārza. Izbūvētās kafejnīcas durvju priekšā bija aizvilkta lente ar kukurūzas vālīti, kas arī bija augusi Saulaines dobē un ar saviem daudzajiem zeltainajiem graudiem simbolizēja auglību. To pārgrieza Edgars Tiltiņš, bet Sv. Jāņa draudzes mācītāja Ivara Gaides dzīvesbiedre Līga sasita šampanieša pudeli, archibīskapam A. Lūsim ar gandarījumu noraugoties ļaužu vidū no balkona. Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas priekšniece Līvija Jansone pasniedza Saulaines pārvaldes priekšniekam G. Tannim „sālsmaizi" — aploksni. Tad sākās Čikagas piecīšu priekšnesumu pirmais seanss.

Piecīši, kas izrādījās galvenais „pievilkšanas magnets", nāca ar savu parasto programmu — dziesmām, jautriem skečiem, atjautīgām replikām un „laikrakstu ziņām", labsirdīgi pasmaidot par tagadējām aktuālām latviešu problēmām, pieskaŗoties arī „lielajai politikai". Nebija aizmirsts arī prezidents Fords un ārlietu ministrs Kisingers: „Nejauki tautu iztirgot, Kisingers uz Āfriku lai brauc; mēs miljonus tev neprasām, ko citas tautas lūdz, bet neļauj Kisingeram mūs iztirgot." Bija pagraizīti arī daudzie latviešu fondi, jauktās laulības, brauciens uz Rīgu u. c. Netrūka arī dziesma par indīgajiem odiem ar piedziedājumu — „sūc, sūc, sūc", kas publikai bija jādzied līdz, bet pēdējā ātri apklusa . . . Tekstu autori galvenokārt bija Alberts Legzdiņš un Uldis Ievāns, arī Uldis Streips (Amerikāņu popurijs). Ansamblī vēl piedalījās Janīna Ankipāne un Armands Birkens, ar ģitarām, sitamiem un pūšamiem instrumentiem.

Saulainē jau no paša rīta sāka ierasties pirmās automašīnas, un kad tuvojās programmas sākums, viesu kopā ar pašiem saulainiešiem, kas savās vasaras mājās ieradās jau piektdienas vakarā, bija pāri tūkstotim. No Hamiltonas ieradās deju mūzikas orķestranti Runči trimdā, kuŗu autobuss jau pa gabalu bija pazīstams ar lielo uzrakstu un ūsaino runču zīmējumiem. Pie Saulaines ieejas, kur tagad izbūvēta īpaša nojume kasierim un viņa palīgiem, katram apmeklētājam pie krūtīm piespraudā īpašu pazīšanas zīmi ar viņa vārdu, tāpat katrs saņēma arī reklāmas sērkociņus ar latviskās saulītes zīmējumu, Saulaines adresi un ceļa apzīmējumu.

Saulaines centra laukumā kūpēja kukurūzas vālīšu katli un smaržoja „hamburģeri", kas bija pārdēvēti par latviskajiem „liepājniekiem". Kafejnīcā visu laiku pulcējās silto un auksto uzkodu cienītāji un padzērienu mīļotāji, kamēr augšstāvā grīdu rībināja dejotāji. Daļa viesu sasildījās pie jaunā kamīna kamīntelpā, kur visu laiku dega lielās malkas šķilas. Šeit varēja ierakstīties arī lielajā viesu grāmatā, pasēdēt pie balti klātajiem galdiem un dalīties pārrunās ar paziņām. Pie sienām daudzajos krāsainajos foto uzņēmumos bija apskatāms Saulaines talcinieku lielais darbs, par kuŗu bija sakrājušās prāvas kollekcijas.

Rīkotāji bija solījuši apmeklētājiem jauku laiku un pilnu mēnesi. Tāds arī bija. „Vai mēs neesam kristīgi ļaudis?" jautāja kasieris J. Skrastiņš, visu „kasieŗu kasieris", jo reti būs kāda lielāka latviešu organizācija, kuŗā viņš neveiktu šo atbildīgo amatu. Viņam bija taisnība.

—ls—

Čikagas Piecīši spēlē un dzied Saulainē. No kreisās: Uldis Streips, Janīna Ankipāne, Alberts Legzdiņš, Uldis Ievāns un Armands Birkens. Divās izrādēs vienā vakarā, katrā pa 500 skatītāju, piepildīja jauno zāli līdz kapacitātei. Foto: J. Liģers

ANTONINA VAIVODE

KONTRALTS

iedziedājusi divas skaņu plates „Gods Dievam augstībā" ar adventes un Ziemsvētku dziesmām un „Tēvs, Tavs Prāts lai notiek" ar garīgām dziesmām. Apvalkus zīmējis Ansis Bērziņš. Katras plates cena $7.50. Dabūjamas pie:

S. M. GABRANS
33 Hillcrest Drive, Toronto 4. Tel. 537-5708.

Vai „tā būs pēdējā kauja . . ."?

SOCIOLOĢIJAS ZINĀTNE PĀRKRIEVINĀTĀJU ROKĀS

Pēc principa: „Ķeriet zagli, ķeriet zagli!" un ar pirkstu rādot uz rietumvalstīm, propagandisti okupētajā Latvijā mēģina notušēt rusifikācijas pazīmes. Vēl vairāk, nacionālās domas un nacionālo sajūtu apkaŗošanai okupācijas vara Latvijā apbruņo aģitātorus ar jaunām vārdu zalvēm,izmantodama sociloģiju par zinātnisko metodi pārkrievināšanas centienu un sekmju pētīšanai un veicināšanai. Ieaugšana krievu kultūrā un krievu valodas apgūšana top par nevainīgu „tautu draudzības stiprināšanu" okupētajā Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

Laikraksts Padomju Jaunatne 29. augusta numurā intervējis Igaunijas vēstures zinātņu doktoru Juhanu Kachku, kas publicējis sociloģisku aprakstu grāmatu Kopīgās iezīmes. Šai grāmatā esot apskatīta „dažādu Pad. Igaunijā dzīvojošu tautību cilvēku kultūras un sadzīves kopīgās iezīmes."

Kaut gan Igaunijas vēsturnieks sakās izmantojis sociloģisko pētījumu materiālus, viņš nomācis arī pie tādiem atzinumiem, ka sociolistiskā „kultūra ir daudzveidīga nacionālās formas ziņā un sociālistiska, internacionāla pēc rakstura." Tas savukārt liek „apbrīnot" visus lielos krievu aģitātorus, ieskaitot Ļeņinu un Staļinu, kas pie līdzīgiem atzinumiem (nacionāls pēc formas, socilistisks pēc satura), bija nonākuši bez sociloģijas palīdzības. Jeb liek šaubīties, „kāds īlens savā maisā jāslēpj" šim igauņu vēsturniekam.

Padomju Jaunatne viņam jautā: „Buržuaziskie ideologi un viņu līdzskrējēji — buržuaziskie nacionālisti savos emigrantu izdevumos klaigā par 'Baltijas padomju republiku rusifikāciju', arī par nacionālo kultūru iznīcināšanu, par brālīgo padomju tautu kultūru standartizāciju, aicina uz pašizolāciju . . ."

Liekas, neļaudams Padomju Jaunatnes aģitātoriskam žurnālistam pabeigt savu tirādi, igauņu vēsturnieks to pārtrauc pusteikumā: „Šiem kungiem es ieteiktu vispirms pamatīgāk iepazīties ar stāvokli rietumvalstīs, iesākumam izlasīt kaut vai amerikāņu sociologa D. Rizmana grāmatu Vientuļais pūlis. Tajā diezgan spilgti aprakstītas tādas noskaņas kā garīga apatija un ticības zaudēšana cilvēka jaunrades iespējām kapitālistiskajā pasaulē. Tās ir saistītas ar technikas 'uzbrukumu', informācijas plūdiem un standartizācijas procesiem. Imperiālisma 'masu kultūras' spiediena apstākļos," izsakās igauņu vēsturnieks, „mazas tautas kultūras liktenis ir traģisks. Nežēlīgā konkurences cīņā ar izdevniecību monopoliem, kinofilmu un skaņu plašu ražošanas koncerniem mēģinājumi izveidot un attīstīt, piemēram, igauņu nacionālo kinomākslu vai saglabāt un izplatīt igauņu nacionālo mūziku būtu lemti neveiksmei."

Pazīstot skaitliski mazās un pa visu pasauli izkaisītās igauņu trimdinieku saimes nacionālās gara kultūras aktīvitātes un sasniegumus, okupētās Igaunijas sociologa apgalvojumi skan kā tukšas komūnistu aģitātoru dežūrfrazes. Bet kāpēc D. Riz-

(Turpinājums 6. lp.)

Katru gadu, rudens nodarbību posmu sākot, gaidu un skautu vienības pulcējas ar saviem karogiem dievnamā. Šogad šī pulcēšanās notika Sv. Jāņa draudzes baznīcā 14. septembrī, kur dievkalpojumu vadīja māc. I. Gaide. Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienībām šis reizē bija arī 25. darbības gada iesākums. Jubilejas gadu gaidas un skauti atzīmēs nākošā gada februārī. Augšējā attēlā Gaujas gaidas un Rīgas skauti pēc dievkalpojuma. Otrā rindā no kreisās vadītāji: R. Robežniece, M. Budrēvica, V. Zobena, M. Vilka, A. Siliņa, S. Ozola, I. Kalniņa, J. Livītis, Kanadas apgabala skautu vadītājs E. Pīters, M. Vandele un D. Līvīte; aizmugurē pārējie vadītāji — — I. Kalniņa, V. Kupere, I. Prikule, I. Lukse, V. Vāgners, S. Leimane, G. Kārkliņš, V. Pētersons, L. Goba un A. Aldermanis. Foto: J. Ligers

Mūsmāju desmit gadi

DVF Koventrijas nodaļa Anglijā ar plašu sarīkojumu atzīmēja savas mītnes — Mūsmāju — 10 pastāvēšanas gadus. Īpašums atrodas Volstonas ciemā, un tā platība ir 6 akri. Piecus gadus vēlāk nodaļa uzbūvēja plašu sarīkojumu zāli, kur vietas ap 350 personām, kā arī modernas bāra un citas nepieciešamās telpas. Uzposta arī vecā galvenā ēka. Agrākās saimniecības ēkas pārbūvētas apdzīvošanai. Tagad Mūsmājās dzīvo 15 mūsu veco ļaužu. Īpašumu iepirka par 13.000 angļu mārc., bet vēlāk prāvus līdzekļus prasīja jaunās ēkas būve, kā arī papildus kanalizācijas iekārtošana. Vēl visi parādi nav gluži dzēsti, bet saimei ir gandrīz jau pietiekami daudz līdzekļu, lai tos tuvākā laikā nokārtotu.

Jubilejas sarīkojumā bija ieradušies arī tuvējās Ragbijas pilsētas pašvaldības vadītāji: pilsētas galva un viņa biedrs, kā arī citi sabiedriskie darbinieki; daļa no tiem Mūsmājās ir samērā bieži viesi. Par atceri iepriekš bija rakstījusi turienes prese, tāpēc tās pārstāvji bija arī ieradušies sarīkojumā. Sarīkojums biju pulcējis ap 300 apmeklētāju, no tiem arī Anglijas latviešu sabiedriskās dzīves vadītājas personas.

Sarīkojumu angļu valodā atklāja nodaļas valdes priekšsēdis E. Krasts. Pirmais īsu uzrunu teica Ragbijas pilsētas galva, pēc tam pilsētas galvas biedrs. Svētku runā DV priekšnieks J. Frišvalds norādīja uz Koventrijas nodaļas lielo pasākumu un tā sekmīgo īstenošanu. Apmēros tas pārspēj citu DVF nodaļu pasākumus. Ir jāgādā par mūsu gados vecākiem tautiešiem, bet tāda pati uzmanība pienākas mūsu bērnu un jauniešu latviskai audzināšanai. Sevišķi par latviskās izglītības veicināšanu jāiestājas stiprākajām DVF nodaļām, lai latvju ģimeņu atvases apgūtu savu dzimto valodu. Mūsu draudzēm ir izcila nozīme latviskās kopības veidošanā un uzturēšanā, ko ikdienā bieži vien pietiekami nenovērtējam. Pēc DV priekšnieka runas nodziedāja Latvijas, kā arī Anglijas himnu. Pirmais apsveica Pasaules brīvo latv. apvienības valdes loc. un Latv. nac. padomes Lielbritanijā prezidija priekšsēdis Aug. Abakuks, pēc tam DVF valdes priekšsēdis L. Rumba, Latv. katoļu biedrības Lielbritanijā valdes priekšsēdis A. Kalvišs; sveica arī vai visu apkārtējo nodaļu valžu priekšsēži, sākot ar Birminghamas nodaļas priekšsēdi J. Miezīti. Labākas vēlējumus turpmākam darbam izteica jauktā koŗa pārstāvē. Pēc akta Senatnes koris iepriecināja ar priekšnesumiem diriģ. V. Rītiņa vadībā.

Pie azaida galda vēl tika slavināti Koventrijas vanagi un vanadzes. Arī britu viesi kavējās līdz vēlai stundai. Daudziem no viņiem acīm redzot nodibinājusies cieša draudzība ar šo latviešu kopību. Deju mūziku atskaņoja DVF Mansfildas nodaļas deju kapella J. Ariņa vadībā. **J. B.**

Vai tā būs...

(Turpinājums no 5. lp.)

mana grāmatu Vientuļais pūlis, ja tā tik acis atvērēja, būtu jālasa tikai „buržuaziskiem nacionālistiem"? Kāpēc biedrs Juhans Kachka to neatvēl lasīt ikvienam igaunim, latvietim un lietuvietim, kas vien to vēlētos?

Daudz lietišķīgāks un zinātniskāks igauņu vēsturnieks kļūst uz Padomju Jaunatnes jautājumu: „Dažus vārdus par divvalodību..." Pārtraukdams žurnālistu, viņš saka: „Manuprāt, pareizāk ir runāt nevis par divvalodību, bet gan otras valodas apgūšanu. Tāda mums ir krievu valoda. Tā, man liekas, labāk atklājas lietas būtība."

Šī uzmanīgā un tomēr noteiktā atbilde skaidri norāda, kas ir un kuŗai jābūt pirmajai valodai Igaunijā, kuŗai Latvijā, kuŗai Lietuvā. Vai kā norādīts Latvijas Amerikā pagājušā gada 7. decembŗa numurā, argumentējot pret filoloģijas zinātņu doktori A. Blinkenu Latvijā: „Vienmēr jāpatur vērā tā dēvētās otrās valodas loma mūsdienu pasaulē. Tik ilgi, kamēr 'otras valodas' ir nepieciešamas un tiek izmantotas, lai piekļūtu mūsdienu zinātnes un technikas atklājumiem, un kamēr 'otras valodas' nepieciešamas starptautiskiem sakariem un kultūras vērtību apmaiņai, tikmēr 'otras valodas' tieši sekmē kādas tautas sociālo, ekonomisko un kultūras attīstību."

Liekas, tādā izpratnē par "otru valodu" Pad. savienībā runā igauņu zinātnieks. Citādā gadījumā, kā jau norādīts Latvijā Amerikā, ja krievu valodu grib padarīt par „starpnāciju sazināšanās valodu" Latvijā, tad, brāļi, zinām, ka mūsu tautai grib izgriezt mēli.

Intervijas nobeigumā, vai nu izceldama ideoloģiskās cīņas saasināšanos Latvijā starp tautu un pārvaldes aparātu, vai iezīmēdama „pēdējās kaujas" fazi pret nacionālismu, Padomju Jaunatne nerimstas, pārvērsdama jautājumus igauņu zinātniekam par satraukuma pilnu apgalvojumu tirādēm: „Nacionālo attiecību problēmas ir sarežģītas. Diemžēl, mēs vēl neesam galīgi atbrīvojušies no nacionālisma parādībām, no nacionālās aprobežotības. Buržuaziskā propaganda cenšas atdzīvināt nacionālos aizspriedumus mūsu — it sevišķi jaunatnes — apziņā."

Krievu lielvalsts imperiālismu, krievu nacionālo šovinismu, pārkrievināšanas metodes, sociālistiskās, krieviskās „masu kultūras" spiedienu un to, kāpēc latviešiem jāatbrīvojas no „nacionālās aprobežotības", gan nekas neatmaskotu tik labi kā tie socioloģiskie pētījumi, ko igauņu zinātnieks ieteic lasīt „buržuazisko nacionālistu kungiem", bet no kuŗiem okupācijas vara mēģinās pasargāt padkundzētās tautas kā no uguns.

Jānis Akmens

Konkurss tēlotājā mākslā

Sacensībā var piedalīties ar vienu, vai diviem darbiem par kādu ideju vai notikumu mūsu tautas likteņgaitās kā dzimtenē, tā ārpus tās. Ikviens sacensību dalībnieks iesniedzamiem darbiem var pievienot arī vienu citu darbu, kuŗā nebūtu saskatāms izteikti latviskais elements, bet kas ietvertu jau augšā minēto ideju. Sacensībā aicināti piedalīties latviešu mākslinieki no visiem kontinentiem ar gleznām, grafikām, skulptūrām un veidojumiem stikla glezniecībā. Darbu godalgošanai paredzētas 3 balvas, viena no tām veltīta nelaikā gleznotāja Bernharda Sniedzes piemiņai. Katras godalgas lielums — 400 dol. Paredzēti arī līdzekļi atzinības balvām. Sacensības izstādi atklās 1976. gada 29. maijā Klīvlandē, kad arī paziņos godalgoto autoru vārdus. Sacensību noteikumi:

1. Gleznas var būt visās technikās, tām jābūt ielogotām, ar izmēriem ne mazākiem kā 24" x 30". 2. Skulptūru un stikla gleznojumu samēri un materiāls pēc autora ieskata. 3. Grafikas darbi var būt visās grafikas technikās, darbu lielums sākot ar 12" x 16". 4. Ikviena ievirze un stils izvēlētā temata interpretācijā ir vēlami, ja tie ir radoši savā iztejksmē, mākslinieciski un profesionāli pilnvērtīgi. 5. Par piedalīšanos sacensībā, kā arī paredzēto darbu skaits, to technika, materiāls, izmēri un nosaukumi jāpaziņo sacensības iniciātoram Teofilam Cirķelim: 2323 Ashurst Rd., University Hts, Ohio 44118, U.S.A. (tālr. 216-932-2243) ne vēlāk kā līdz 1976. gada 1. aprīlim. 6. Sacensības darbi jāiesūta līdz 1976. gada 8. maijam, adresējot: Mrs Hermīne Kalniņa, 1375 Andrew Ave., Lakewood, Ohio 44107 (tālr. 216-226-9017). 7. Autori, kas paredz ierasties personiski, varēs nodot darbus 28. maijā, no pl. 4 līdz 7 vak. izstādes vietā, Apvienotās latviešu ev. lut. draudzes namā, 1385 Andrews Ave., Lakewood, Ohio 44107 (tālr. 216-521-9785). Ierašanās, kā arī līdzi vedamie darbi jāpieteic sacensības iniciātoram līdz 1976. gada 1. maijam. 8. Sacensības darbu transporta, kā arī apdrošināšanas izdevumus sedz darbu autors; sacensības iniciātors neuzņemas nekādu atbildību par darbiem, kas bojāti vai gājuši zudumā, tos pārvadājot. Izstādi izkārtos DV Klīvlandes apvienība.

J. Krafta gleznu izstāde Mineapolē

Četri gadi mūsu trauksmīgajā laikmetā ir liels laika sprīdis. Arī atsevišķs mākslinieks, kas jau pilnīgi apguvis visas techniskās varēšanas un ir savā talanta briedumā, četros gados var paveikt krietni daudz. Šīs izstādes darbu autors Juris Krafts pieder pie latviešu trimdas gleznotāju jaunās paaudzes (dzimis 1944. gadā). Viņa darbošanās vēl ir tikai ceļā uz meistarības pakāpi. Nav, protams, šaubu par Juŗa Krafta talanta dotumiem, bet viņa darbošanās laiks vēl ir par īsu, lai būtu jau sasniegti mākslas augstākie kalngali. Gleznieciību viņš mācījies pie Jāņa Kalmītes un Minesotas universitātē. Gribas atzīmēt, ka Juris Krafts kalpo divām mākslām — viņš glezno un mūzicē, kā arī darbojas par ērģelnieku un diriģentu. Un tā viņa mākslas jaunradei veltītais laiks un enerģija sadalīta divās daļās un gausina soļus uz augstākās pilnības sasniegšanu īsākajā laika sprīdī.

Izstādē bija skatāmi pavisam 38 darbi, 35 no tiem darināti eļļas technikā, 2 akrilikas un viens stikla gleznojums. Pēdējais bija teicami uzgleznots, mirdzošajos saulrieta toņos. Izstādīto gleznu klāsts sižetu izvēlē uzrādīja lielu dažādību. Tur bija dabas ainavas, pilsētu ainavas, ziedu gleznojumi, viens portrets, viens pliknis un pāris klusās dabas

Krafts savā gleznošanā vēl joprojām pirmo vietu ierāda stila dažādībai. Tas, protams, prasa no mākslinieka arī dalītu iekšējo — psiholoģisko — pārdzīvojumu. Pārdzīvojuma dažādība tad nu izpaužas arī atsevišķos darbos, reizē apzīmogojot arī šo darbu mākslinieciskās uzbūves līmeni. Šo rindiņu autora uztverē izstādē labākie bija tie darbi, kas gleznoti reālistiskā stilā ar drošiem, pastoziem krāsu uzlicieniem, piemēram, NN 3, 8, 11, 20, 22, 32. Tiem bija arī simpatiska radniecība ar latviešu gleznieciības labākajām tradicijām. Tas itin labi saprotams, jo Juris Krafts uzaudzis stingrī latviskā ģimenē. Latviskuma tālākā izkopšana Kraftam var pavērt ceļu drīzākai sava personiska „rokraksta" apgūšanai.

Izstāde notika no 5.—8. septembrim Mineapoles Latviešu nama zālē un to atklāja nama valdes priekšsēdis H. Kiperts, bet uzrunu teica tēlnieks M. Geistauts. Izstāde bija kupli apmeklēta. Vairāki darbi ieguva jaunus īpašniekus.

Edvarts Tūters

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.
L8R 2T8

MAKSĀ

9% par 8 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

9,5 % par 1 gada termiņa noguldījumiem ne mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumu var izņemt tikai pēc gada.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00, māju obligācijas līdz $75.000

Toronto BIROJS atvērts:
no pirmdienas — ceturtd.
no 10 rītā — 7.30 vakarā,
piektdienās no 10 rītā — 8.00 vakarā.

Toronto birojs slēgts sestdienās līdz 15. sept.

TĀLRUNIS

Tel. 922-2551

Hamiltonas birojs

atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave. 533-7954

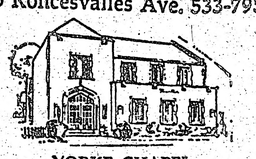

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.

apbedīšanas birojs

4812 YONGE STREET

(Sheppard Avenue tuvumā)

Willowdale

221-1159

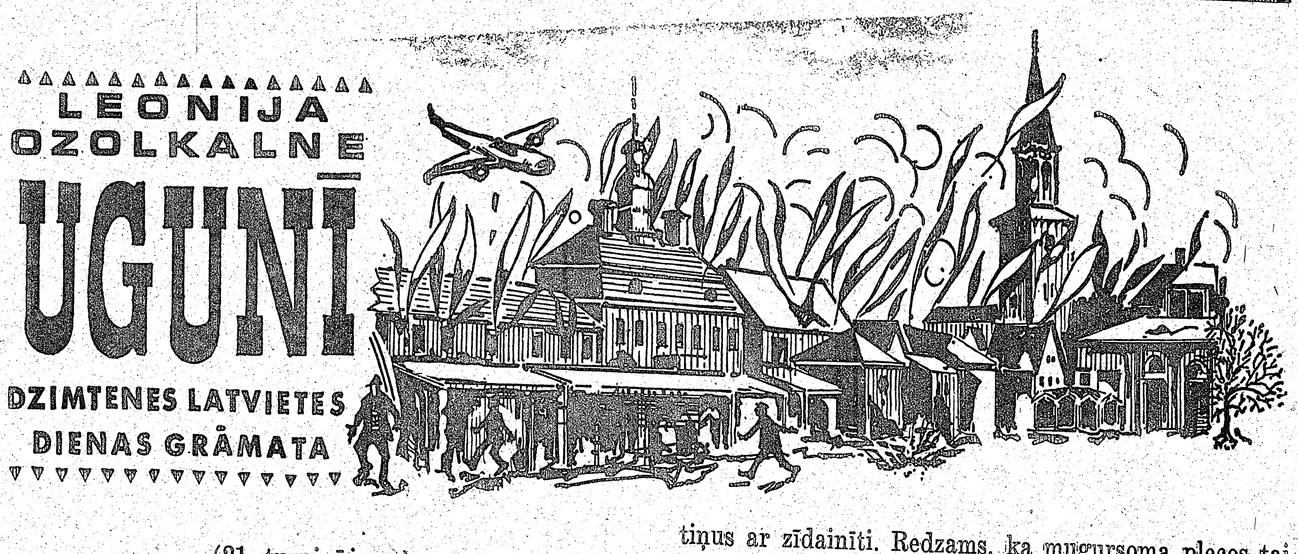

(21. turpinājums)

— Un tu viņus neredzēsi, es nespēju to aptvert, Ati.

— Jāspēj, daudzkas jāspēj. Kaŗavīru sievas ir stipras, viņām jāspēj izaudzināt jaunā audze stiprāka, labāka. Viņi savai zemei dod to, kas viņiem ir — dzīvību. Sievas klēpī ir tautas nākotne. Pametuma nedrīkst būt.

— Vārdi, vārdi! Bez tevis man nav nākotnes.

— Arī tie ir vārdi, mīļā. Kad jāvar, tad var. Tu esi tā, kas mūsu dēlam varēs teikt: tavs tēvs nebija gļēvulis, esi cienīgs viņa dēls. Tu varēsi stāstīt visu, kā bija, un tur liela augs tava sirds.

— Ati, ja es zinātu, ka tā ir pēdējā reize, es tevi nelaistu projām.

— Nezinu, cik tajā būtu prāta. Iegaumē: tad mēs visi aizietu bojā. Lai tas nenotiktu, lai glābtu ģimenes, vīriem jāiet. Esmu kaŗavīrs, un mana vieta ir pie vīriem. Neesmu dezertieris; tas nesaskan ar brīvprātīgi doto zvērestu — būt uzticīgam līdz galam. Visus vīrus kāds gaida mājās, ar ko lai es būtu izredzētais?

— Mājās... vai mums kādreiz vairs būs mājas?

— Esi stipra, mana mazā sieva. Tas nav mūsu labprātīgi izraudzītais ceļš, kuŗu zem kājām paklāj bailes ar glābšanās instinktu. Turpmākā ceļā tevi sargās mūsu dēls, paturi to prātā.

*
* *

Lielā katastrofa ir sākusies. Mazajai, divu upju atspulgos gulošajai pilsētiņai dota evakuēšanās pavēle. Saskanīgajā dzīvības plūsmā gaiss pēkšņi dreb histeriskās raudās. Kaut kas irst, plīst, trūkst. Kāda milzīga instrumenta stīgas pārtrūkst, katra izdodama savu skaņu, piepildot klusumu daudzbalsīgām notīm. Vai tā skan bazūnes, pastaro galu sūtot? Uz ielas dārd, grab. Mašīnu, riteņu, pakavu klaboņa, balsu kņada, pa vidu žēlam lopu māvienam stindzinot sirdi. Pat lops žēlojas, dienā ieliekot ielu akmeņos atspiesto nagu sāpes.

Dacīte pa dzīvokļa logu vēro divas pretējas, dīvainas straumes. Divas gājēju upes tek viena pret otru. Šai ielas pusē satraukto cilvēku bari dodas uz tiltu pusi, Rīgas virzienā. Otrās puses straume kā pēc norunas gar Annas baznīcu dodas uz Dobeles vārtiem. Ja kādu apturētu un vaicātu, kur viņš iet, droši vien tāds nezinātu atbildēt. Straume nes, citi iet, un ja pūlī esi ticis, plūsti līdz. Tie, kas dodas uz Dobeles vai Lietuvas vārtiem, laikam domāja tikt tālāk no pilsētas, prom no biezi apdzīvotām vietām, lai lauku klusumā kādās mājās atrastu pajumti un varbūt maizi. Tikai prom no kaŗa apdraudētās pilsētas, lai kaut kur nomalē nogaidītu, kāda rādīsies nākotne. Laucinieki savukārt, no mājām izdzīti, devās pretī nezināmai nākotnei, nedrīkstēdami domu izdomāt līdz galam.. Varbūt līdz kādiem mežiem, paslapstīties biezokņos, ejot kaut vai līdz Kurzemei, līdz jūŗai. Un kas būs tad, šobrīd neviens negribēja un nedrīkstēja spriest. Neviens neprasīja, kur un kā pienāks nākošā diena. Ceļš ir zem gājām, tas ejams, kaut tikai neaizklīst pārāk tālu, lai kaut iztālēm justu savu pagalmu siltumu un drīzāk spētu atgriezties.

Vai tiešām visa Jelgava aiziet? Kādi ceļi šos cilvēkus paņems, kur tie visi paliks — šie jautājumi, baiļojoties par redzamo, moka Dacītes domas, jo arī viņa ieplūdīs šai drūzmā, kas te neapturama plūst kā skumjš bēŗu gājiens. No pilsētai tuvākiem pagastiem un pat tālienes bēgļu ceļš ved cauri un apkārt Jelgavai. Džūkste, Dobele, Glūda, Līvbērze deg un čūlo kaujās un ugunīs.

Ainas uz ielas ir tik necilas, ka sirds žņaudzas to visu redzot. Kāda sieviete pūlas pastumt bērna ratiņus ar zīdainīti. Redzams, ka mugursoma plecos tai iegrauzusi dziļas rievas, liecot pašu divām kārtām. Bērns ratiņos raud — izsalcis, saslapinājies? To pārtīt nav laika, straume nes un stumj. Vieglajiem ratiņiem gumijas riepas nokritušas vai pārplīsušas. Kailie, tievie metalla ritenīši nebija tālam ceļam domāti. Šķībi saliekušies, tie tikko ar visu spēku kustināmi. Redzams, ka ratiņi drīz salūzīs un bērns būs jāņem uz rokas. Un tad — uz lielceļa paliks sieviete un bērns... Cik tādu pārpūlēto tagad nepaliek ceļmalās!

Sirms vīrs iejūdzies rokas ratiņos. Pat ķerrai ir dots vezuma gods. Apbrīnojama cilvēku izdoma, ar kādiem satiksmes līdzekļiem katrs pūlas tikt uz priekšu. Ar paunām nokrautais divritenis savu stūmēju velk un sveŗ uz zemi, kamēr roktuŗos ieķērusies sieviete plīst no karstuma. Katram no šiem gājējiem un nācējiem ir savs traģisks stāsts. Daudz smagāks, daudz lielāks nekā plecos nesamais. Blaku no bagātīgi pārkrautām, ar brezentu pārvilktām orēm traģiski atdalās sīkie, mazie gājēji.

Viss Jelgavas apriņķis defilē viens otram gaŗām kādā dīvainā ķekatainā gājienā, liekas, ka visa Zemgale būtu uz lielceļiem. Vai baiļu pārņemti tie saplūduši visi vienuviet, iekļuvuši slazdā un nu griežas karuselī viens pret otru, paši neapzinādamies. Tīrās baiļu psīchozes dzīti, tie kustas tīrās inerces pēc, jo kolīdz apstāsies, notiks šausmīgais, no kā viņi bēguši. Sīku solīti tipinādams, mazs puisēns ar stibu mudina govi. Un tur — sprogaine — balta aita ar nastiņu uz muguras. Mē-ē-ē- izslāpusi, sārtā mēlīte dreb pavērtajā dzīvnieka mutē.

— Padzen nu Brūnaļu, — vīstīdama zīdaini uz rokas, skubina māte. Puikam asaras acīs, apavu noberztās kājiņas sāp, gaŗais, nebeidzamais ceļš gurdina.

— Mem', dzert! — sīka balstiņa pazūd apkārtnes troksnī. — Dzert! — maza roka tveŗ mātes svārku kroku. Mazie bērni — nākotnes cerība, paaudžu turpinātāji. Tagad šī nākotne plūst pa dzimtenes ceļiem dažādos virzienos, gan vesti vezumos, gan savām mātēm pie rokas. Mātēm, — jo tēvi cīnījās frontē, sargājot un glabājot to nākotni, kuŗa tagad bija izmesta uz lielceļiem.

Palīcis vīrs, grožiem rokā, trulu skatu soļo blakus vezumam. Vācu armijas pelēkās uniformas, vezumi un jūlija saules karstums. Tas nav vairs pašapzinīgā lepnuma pilnais kaŗaspēks, kāds te ieradās Lielvācijas celšanai. Pelēka, nomākta, baiļu izķēmota masa, sprostā iedzīti mazi cilvēki ar vienīgo vēli: glābties! Veca māmiņa velk saitē iesietu sivēnu, kuŗa atspiestie nadziņi pretojas asfalta cietumam. Izmisusi tā labina, ar roku plikšķinot pa kustoniša muguru, kas ruk-ruk, valodā pretodamies kāpjas atpakaļ.

Uz ielas noveļas miltu maiss. Īašnies pietur zirgu, braucēju rinda iztrūkusies saraujas: „Kas nu, ko stāv? Nekavē, brauc! — un maiss paliek pussāniski sagriezies uz ielas: Nākošā braucēja ritenis to aizķeŗ, pavelk uz priekšu un no aizplīsuma uz ielas bruģa kaisās miltu baltums. „Milti — maize — ievaidās gājēji. „Maize. Dievs, cik mutēm tās pietrūks..."

*
* *

Uz ielas noveļas miltu maiss. Īpašnieks pietur zirvasaras zīmēm brūnajā sejā, soļo sirms vīrs. Viņa plecos manāms zemnieka dzīves smagums. Viņa skatā nav izdzisušas ugungrēka blāzmas, kas nedaudz stundās pārvērta pelnos viņa un viņa senču mūža darbu. Vāciešiem atkāpjoties, viņa labi koptajai saimniecībai bija jāaiziet bojā.

(Turpinājums seko)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu pensionāru apvienības kārtējā ceturtdienu pēcpusdienu saietā 18. septembrī Latviešu namā piedalījas 168 dalībnieki. Bija ieradušies viesi — Ontario provinces sociālo lietu ministrijas pārstāvis M. Pafs un Toronto pilsētas sociālo lietu departamenta pārstāve Vreija. A. Bencone skandēja vairākus dzejoļus un vadīja kopīgi dziedātās dziesmas, A. Kiršai spēlējot klavierpavadījumus. Soliste Alma Liepiņa dziedāja J. Norviļa Kalna bērēji. Zāles vienā kaktā bija iekārtota pensionāru rokdarbu skate. Vēlāk abi valdības pārstāvji apspriedās ar apvienības valdes locekļiem par apvienības veikto darbu, tālākiem plāniem un apskatīja grāmatvedības pārskatu. Viņi ar iegūto informāciju un novērojumiem bija apmierināti. Pensionāru apvienībā pašreiz 625 biedri. Nākamā kārtējā 9. oktobŗa sanāksmē A. Kirša stāstīs savas atmiņas par Rīgu.

● Sv. Andreja draudzes svētdienas skola A. Cēberes vadībā mācības atsāka 21. septembrī ar dievkalpojumu. Svētdienas skolas bērnu un vecāku izbraukums uz Sidrabeni paredzēts 28. septembrī pēc dievkalpojuma. Izbraukumā aicināti piedalīties arī bērni, kas nav reģistrējušies svētdienas skolā.

● Sv. Jāņa draudzes svētdienas skola A. Kurses vadībā darbu atsāks 19. oktobrī pl. 10.30 no rīta, kad paredzēts arī jaunatnes dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma jauniešiem un vecākiem kopējas pārrunas par jaunatnes nodarbību programmu un iesvētes mācību baznīcas zālē.

● Visu triju Toronto latviešu ev. lut. draudžu kopējo dievkalpojumu 12. oktobrī pl. 11 no rīta Sv. Andreja baznīcā ar dziesmām kuplinās soliste Astrīde Nīlsone-Cepure (sopráns) no Čikagas. Viņa arī dziedēs pēc tam sekojošā pēcpusdienā baznīcas zālē, kur krāsu diapozitīvos ar skaņu lenšu atskaņojumu izrādīs šīs vasaras Draudžu dienas Garezerā. Sv. Andreja draudzes dāmu komiteja rūpēsies par atspirdzinājumiem.

● Sidrabenes saimes, labvēļu un draugu gadskārtējais slēgts sezonas nobeiguma vakars 11. oktobrī pl. 7 vak. Latviešu namā groziņu veidā. Raibajā programmā no Hamiltonas piedalīsies Silmaču sievas — Pindacīša, Tomuļu māte un Bebene, kas stāstīs par šīs vasaras dzīves notikumiem, Anita Bencone skandēs dzejoļus. Programmu vēl kuplinās vanadžu koŗa Zīle dalībnieces un ar solo dziesmām Alma Skudra-Kārkliņa, Andis Cers, Mirjama Bērziņa un Ženija Vītola. Programmu vadīs O. Liepa. Būs atvērta arī dzērienu bufete un spēlēs deju mūziku.

● Sv. Andreja latviešu ev. lut. draudzes māc. J. Cālītis aicina pieteikt mākamā gada iesvētāmos jauniešus līdz 19. oktobrim, kad pl. 3 pēcp. notiks draudzes jauniešu un vecāku sanāksme. Pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma 5. oktobrī pl. 3 pēcp. draudzes dāmu komiteja rīkos draudzes pēcpusdienu baznīcas zālē.

● Pagājušā gadā iesāktie angļu valodas dievkalpojumi Sv. Andreja baznīcā turpināsies 5. oktobrī pl. 1 dienā. Tie turpat notiks katra mēneša pirmajā svētdienā igauņu mācītāja A. Taula un māc. J. Cālīša vadībā.

● Austrumu ev. lut. latviešu draudzes māc. A. Briedis sāks pirmiesvētes jauniešu nodarbības no 12—15 g. v. 19. oktobrī pēc dievkalpojuma Sv. Barnaba baznīcā; tās turpināsies reizi mēnesī. Draudzes dāmu komitejas gadskārtējais bazārs notiks 2. novembrī pēc Reformācijas svētku dievkalpojuma. Lauku īpašumā Tālavā sezonas slēgšanas sarīkojums 18. oktobrī pl. 7 vakarā draudzes sarīkojumu ēkā. Priekšnesumos viencēliens Skaistuma karaliene E. Jurševska režijā.

● Latviešu preses biedrības Kanadas kopa rīko 29. septembrī pl. 8 vak. Latviešu namā Dr. P. Vasariņa priekšlasījumu: Klauni, fauni vai īsti dzejnieki — atskats uz dažiem latviešu dekadentiem.

● Toronto latviešu koncertapvienība rīko 18. oktobrī pl. 8 vak. Emīla Dārziņa dziesmām veltītu koncertu komponista 100. dzimšanas dienas atcerei. Koncertā piedalīsies soprāns Astra Kalniņa no Detroitas, tenors Pēteris Lielzuika no Kalamazū un trīs Toronto koŗi: Dainas, Sv. Andreja draudzes un Viestura koris, diriģentu Almas Skudras-Kārkliņas, Arvīda Purva un J. Baruša vadībā; pie klavierēm Edite Timermane. Koncerts notiks Sv. Lorensa mākslas centrā (Town Hall).

● Māc. I. Gaide kristījis Aleksandru Ilmi Stabiņu, Andreja un Māras, dzim. Verles meitu. Māc. J. Cālītis salaulājis Intu Kalniņu ar Džonu Makogi (McCaughey) un Māru Runci ar Jāni Verli no Otavas.

● Jorkas kapsētas latviešu kapu nodalījumam vēl iedalītas jaunas kapu vietas. Ieinteresētie tās var aizrunāt pie Jorkas kapsētas pārvaldes.

● Burtnieku draudzes veļu daudzinājums 5. oktobrī pl. 5 pēcp. DV namā ar kopīgu cienastu groziņu veidā.

● Toronto latviešu baptistu draudzes 24. gada svētki ar koncertu paredzēti 9. novembrī Walmer Rd. baptistu baznīcā.

● Kanadas baltiešu šaušanas sacensības māla baložu šaušanā Toronto mednieku un makšķernieku klubā Bērzainē 20. septembrī piedalījās 29 šāvēji: 11 latvieši, 12 lietuvieši un 6 igauņi. Rotācijas kārtībā sacensības šogad rīkoja un vadīja igauņu mednieku un makšķernieku klubs. Māla baložu šaušanā uzvarēja un pirmās trīs vietas ieguva latvieši: V. Krauklis (95 p.), L. Zeltiņš un H. Leitis (94 p.). Vienību sacensībā 1. v. guva latvieši ar 465 p., piedaloties V. Krauklim, L. Zeltiņam, H. Leitim, A. Zilgalvim, I. Purmalim un A. Tropiņam. Otru vietu ieguva lietuvieši, bet trešā vietā palika igauņi. Balvas pasniedza igauņu kluba priekšnieks. Nākamgad baltiešu šaušanas sacensības rīkos lietuvieši. TLMM kluba titaru šaušanas sacensības notiks 19. oktobrī pl. 12 dienā Bērzainē.

● DV Toronto nodaļas rīkotās makšķernieku sacensības 11. un 12. oktobrī latviešu vasarnīcu rajonā Braitonā. Sākums pl. 10 no rīta, beigas otrā dienā pl. 12. Bez ceļojošām un vispārējām balvām izvērtēs arī lomus DV KV izsludinātām makšķernieku sacensībām, sakarā ar DV Kanadā 25 g. darbības atceri. Var piedalīties ikviens makšķerēšanas sporta cienītaājs. Par laivu īrēšanu un apmešanās vietu sazināties ar Valteru Ivānu, tālr. 251-2651; turpat pārējā informācija.

● Filmas — Kas katram, seviški jaunatnei, jāzina, veidojot nākotni — izrāde 28. sept. pl. 3 pēcp. Lietuviešu zālē, 1021 College St.

● Sestdien, 4. okt., pl. 9 no rīta Kanadas latviešu meistarsacīkstes volejbolā, 1675 Martingrove Rd., Etobiko. Sacensības vīriešiem un sievietēm visās vecuma grupās. Ieradīsies vienības no Montreālas, Hamiltonas, Otavas un Toronto.

ŠAUŠANAS SACĪKSTES LIELUPĒ

Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba rīkotās gadskārtējās eksternās šaušanas sacīkstēs Lielupē māla baložu un mazkalibra šautenes disciplīnās piedalījās arī Toronto, Sv. Katrīnu un Kalamazū šāvēji. Māla baložu šaušanā piedalījās 38 šāvēji ar tiesnešiem G. Geski un Ēriku Veldri. „A" klasē: 1. V. Krauklis (Hamiltona) — 50 baložu no iesp. 50; 2. L. Zeltiņš (Hamiltona) 48; 3. J. Muskats (Toronto) 46. „B" klasē: E. Veldre (Hamiltona) 45; P. Časka (Sv. Katrīnas) 44; O. Ivanovskis (Sv. Katrīnas) 44. Jauniešu klasē: Rob. Mierkalns (Hamiltona) 41; K. Rosts (Sv. Katrīnas) 37; R. Jākabsons (Toronto) 35. Ar priekša došanu (iesp. 25 baloži): A. Zilgalvis (Toronto) 23; R. Jākabsons 23; R. Mierkalns jun. 22. Dubultbaloži (iesp. 50) — „A" kl.: V. Rinkušs (Kalamazū) 43; Z. Upīte (Hamiltona) 42; V. Krauklis 41. „B" kl.: J. Miķelsons (Toronto) 38; Normis Mierkalns (Hamiltona) 35; A. Makarēvics (Hamiltona) 34.

Komandu sacensībā labākā bija Hamiltonas vienība (V. Krauklis, L. Zeltiņš, R. Mierkalns jun., A. Māliņš, E. Veldre) ar 235 baložiem; 2. v. Toronto — 226, 3. v. Sv. Katrīnu — 203.

Ar mazkalibra šauteni piedalījās 25 šāvēji ar tiesnešiem L. Ozoliņu un Z. Upīti. „A" klasē: J. Rudzroga (Hamiltona) 582; P. Zvirgzdgrauds (Toronto) 571; L. Ozoliņš (Hamiltona) 571 no iespējamiem 600 punktiem. „B" klasē: D. Kalva (Hamiltona) 557; E. Viškers (Toronto) 551; H. Rudzroga (Hamiltona) 548. Jauniešiem (iesp. 400 p) — „A" kl.: P. Zvirgzdgrauds 389; Nora Grīnberga (Sv. Katr.) 363; A. Bērziņš (Hamiltona) 273. Jaunieši „B" kl. (iesp. 200 p.): E. Grīnbergs (Sv. Katr.) 199; T. Rosts (Sv. Katr.) 142. Vērtējumā no šāvēja stāvokļa (iesp. 200 p.) — meistarklasē (gulus): V. Krauklis 200; no ceļa: J. Rudzroga 199; stāvus: J. Rudzroga 185. Ekspertu klasē — gulus: Z. Upīte 195; no ceļa: P. Zvirgzdgrauds 191; stāvus: L. Ozoliņš 183. Snaiperu klasē — gulus: H. Rudzroga (Hamiltona) 198; no ceļa: H. Rudzroga 188; stāvus: E. Viškers 175. Strēlnieku klasē — gulus: E. Viškers 194; no ceļa: D. Kalva 189; stāvus: D. Kalva 172. Komandu sacensībā labākie bija Hamiltonas kluba šāvēji (J. Rudzroga, L. Ozoliņš, D. Kalva, V. Krauklis) ar 2266 p.; 2. vietā Toronto kl. komanda ar 2248 p., bet 3. v. Sv. Katrīnu kl. šāvēji ar 1987 punktiem (iesp. 2400).

Hamiltonas kluba priekšnieks R. Mierkalns ar L. Ozoliņu pasniedza balvas uzvarētājiem. Kalamazū kluba dāvāto balvu Hamiltonas kluba labākam māla baložu šāvējam izpelnījās V. Krauklis. A. Pola piemiņai dāvāto ceļojošo kausu uz vienu gadu ieguva Hamiltonas klubs. O. K.

ANDRIS HAUSMANIS
PĒTERS JANSONS

AUDUMU UN KERAMIKAS IZSTĀDE

1975. g. no 28. septembŗa — 16. oktobrim

Sisler galerijā, 35 Baldwin St., Toronto.

Atvērta otrd. — sestd. no pl. 10.00 — 5.30.
Svētd. no pl. 1.00 — 5.00.

Atklāšana 28. sept. no pl. 1.00 — 5.00.

Toronto latviešu Pensionāru apvienība
4. oktobrī, pl. 11 no rīta rīko
Latviešu nama pagraba telpās savu pirmo
ROKDARBU UN CITU IZSTRĀDĀJUMU TIRDZIŅU
Ieeja visiem brīva.
Kafija, maizītes un cepumi pret samaksu.
Visus tautiešus laipni ielūdz apvienības biedri

Aina no lieluzveduma Princese Gundega un karalis Brusubārda

Pasakaina izrāde

PRINCESES GUNDEGAS UN KARAĻA BRUSUBĀRDAS IZRĀDE 4. OKTOBRĪ TORONTO KARALIENES ELIZABETES TEĀTRĪ

Pirmo reizi Toronto latviešu sabiedrība varēs noskatīties teātŗa lielizrādi — Annas Brigaderes pasaku lugu Princese Gundega un karalis Brusubārda Amerikas latviešu teātŗa Ņujorkas ansambļa iestudējumā Karalienes Elizabetes teātrī (Queen Elizabeth Theatre) Kanadas nacionālās izstādes parkā.

Kad Ņujorkas paziņas, kas nav teātŗa entuziasti, tikai parastie teātŗa apmeklētāji un cienītāji, lielā sajūsmā nebeidza stāstīt par pasakaino izrādi, ievaicājos: „Tad jau droši vien noskatījāties visas trīs izrādes?"

„Kā tu to zini?"

„Es tik jokojos."

„Nekādi joki, tā ir patiesība. Es noskatījos visas trīs," viena no paziņām piebilda.

„Es arī," cita piebalsoja.

„Kā tā?" Neslēpdama izbrīnu, jautāju.

„Vispirms, kā jau dzirdēts un laikrakstos lasīts, lugai ir vienreizējs, nebijis skatuves ietērps un kostīmi. Mani par visu vairāk sajūsmināja jaunie tēlotāji, kuŗus režisore Ņina Melnbārde-Lagzdiņa tā 'izdresējusi', ka viņi ne ar ko neatšķiŗas no lugā iesaistītajiem profesionālajiem aktieŗiem. Nu, protams, ar jaunību," atbildēja paziņa, bijusī ilggadējā ASV vanadžu priekšniece Verēna Freija, kas ar vērtējumiem un cildinājumiem tik viegli nesvaidās.

Šī būs pirmā latviešu teātŗa izrāde Karaliens Elizabetes teātrī, kuŗu pats dekorātors Ēvalds Dajevskis apgaismojuma, skatuves un lieliskās akustikas dēļ nosaucis par pasakaināku, labāko teātri, kādu viņš jebkur redzējis, ieskaitot Ņujorku.

Režisore Ņina Lagzdiņa un dekorātors Ēvalds Dajevskis ar šo Brigaderes lugas lielinscenējumu pierādījuši ne tikai latviešu sabiedrībai, bet arī amerikāņiem, ka mazās latviešu tautas teātŗa māksla var cienīgi stāties līdzās šekspīra zemju teātŗiem.

Kad Karalienes Elizabetes teātŗa atbildīgajiem vadītājam Krosbijam (Crosby) parādīja šīs lugas Ņujorkas izrāžu uzņēmumus, viņš apbrīnā izsaucās: „But it's breathtaking! It reminds me Stratford!"

Toronto sabiedrībai jāpateicas režisores un dekorātora drosmei un uzņēmībai — ar 40 tēlotājiem un milzīgo skatuves iekārtu mērot garo ceļu no Ņujorkas, lai dotu mums iespēju noskatīties šo meistardarbu.

Šīs izrādes „aizkulises", vai tehniskie darbi ir bezgala sarežģīti: apdrošināšanas, muita, policijas uzraudzība, ugunsdzēsēju patruļas u. t. t. Lielu daļu no darbiem Ņujorkas ansamblim palīdz veikt Daugavas Vanagu teātris Kanadā, kas ir arī šīs izrādes oficiālais rīkotājs. Ar Toronto izrādi Princeses Gundegas un karaļa Brusubārdas skatuves gaitas izbeidzas. Iespējams, ka milzīgo darbu iemūžinās filmā, ko rādīt mūsu bērnu bērniem.

Un jaunu pasauli, to sirds tik zina,
No miglas viņš kā saule dienu tina;
Man viņa acs bij logs un mute atslēga,
Un roka zizlis, ko tā aizkāra,
Tas kļuva cits; jauns labs un labais jauns,
Gods stājās tur, kur citkārt mita kauns. (Gundega)

Tonija Krūka

Miris Īrijas republikas tēvs

Piedzīvojis 92 gadu ilgu mūžu, 29. augustā miris Īrijas republikas izcilākais valstsvīrs, ilggadējais prezidents Emons Devalera. Viņa mūžs ir nepārtrauktu cīņu, pazemojumu un godinājumu virkne, un to uzskata par Īrijas neatkarības cīņu simbolu. Dzimis Ņujorkā, trūcīgu emigrantu ģimenē, Emonu jau divu gadu vecumā māte — pārliecināta īriete — aizveda uz Īriju. Viņa tēvs, pēc tautības spānietis, bija miris.

Devaleras sapnis bija apvienota Īrija, kādēļ viņš visu mūžu bija opozicijā pret Anglijas politiku. Vēl 1964. gadā Devalera Vašingtonā, ASV kongresā, teica, ka Lielbritanija un Īrija tikai tad būšot īsti draugi, kad Īrija vairs nebūšot sadalīta. 2. Pasaules kaŗa laikā Devalera ievēroja stingru Īrijas republikas neitrālitāti, kas ļoti kavēja angļu kuģu kustību Atlantijas okeanā. Viņš ieradās Vācijas vēstniecībā Dublinā, lai izteiktu līdzjūtību Hitlera nāves gadījumā. Kāds Ņujorkas laikraksts to apzīmēja par „neitrālitāti līdz vājprātam" Attieksmes ar Lielbritaniju beidzamos gados uzlabojās, kaut īsti draudzīgas tās nebija.

Devalera īru nacionālitāti pierādīja jau 1913. gadā, kad iestājās īru brīvprātīgo vienībā. Viņš vadīja 1916. gadā „Lieldienu sacelšanās" laikā Dublinas brigādi. Viņu aizturēja un notiesāja uz nāvi. Devaleras dzīvību izglāba 1917. gada amnestija. Vēl vairākas reizes pēc tam viņš sēdējis gan britu, gan arī īru cietumos, bet 1921. gadā viņu ievēlēja par Ziemeļīrijas parlamenta locekli, kaut arī viņš nekad šajā parlamentā nepiedalījās. 1937. gadā viņš panāca jaunas satversmes izveidošanu Īrijā, līdz ar to radīdams jauno Īrijas republiku „Eiri". Viņam bija uzticēti ministru prezidenta un valsts prezidenta pienākumi pārmaiņus līdz 1973. gada jūnijam, kad zaudētās redzes un vecuma dēļ viņam vairs nebija iespējams uzņemties valsts pienākumus.

Kaut arī pastāvēja politiskas pretišķības, britu prese veltīja Devaleras piemiņai garus rakstus, cildinot to par starptautiski atzītu valstsvīru. Devaleru apbedīja ar attiecīgu godu Dublinā 2. septembrī. Pēc viņa paša vēlēšanās viņu ietērpa brūnajā mūka tērpā, ko viņš savā jaunībā reiz bija valkājis.

A. L.

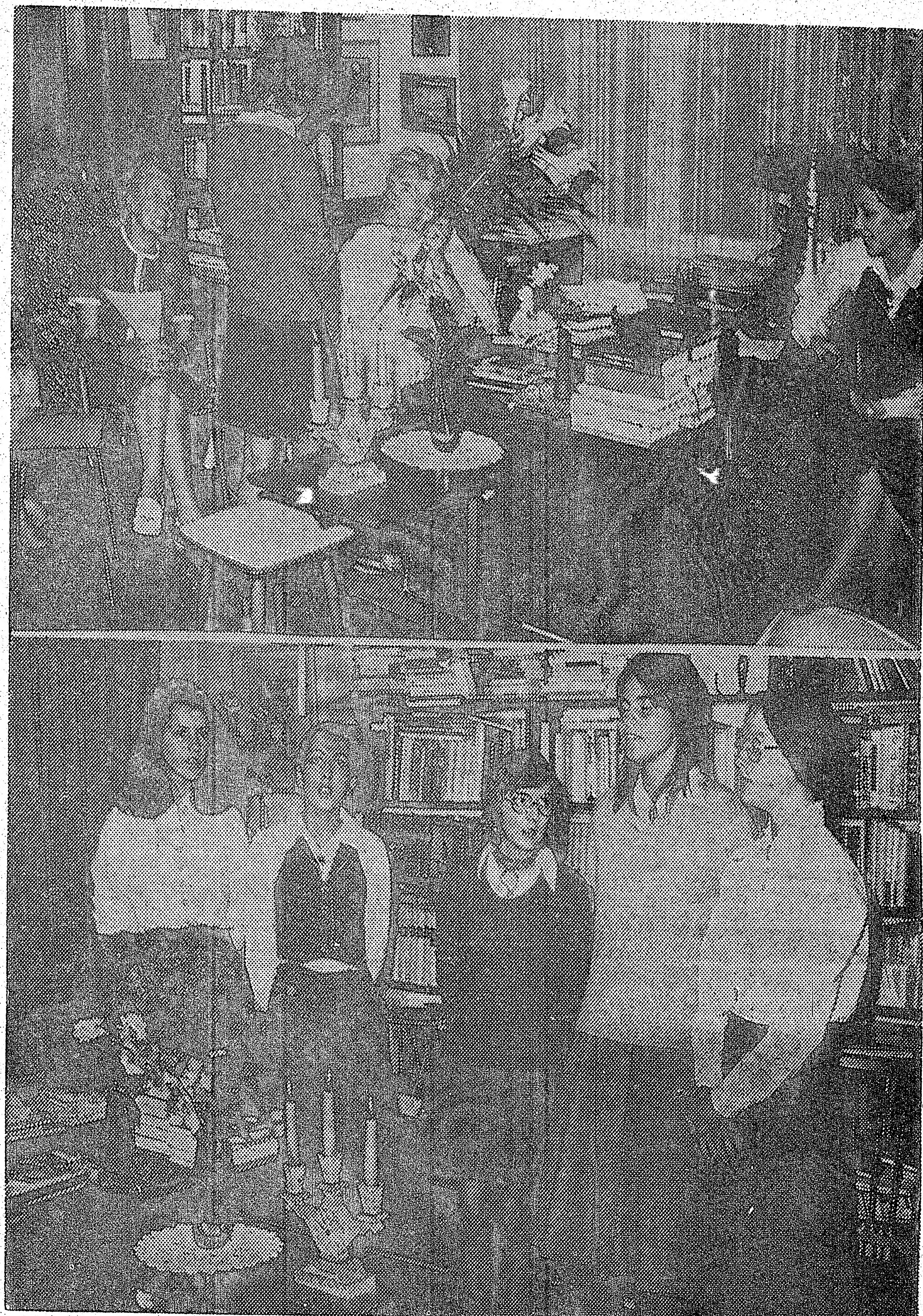

Rakstnieces Dr. Zentas Mauriņas godināšana Rietumvācijā. Augšējā attēlā Minsteres Latviešu ģimnazijas skolniece Vera Žukovska pasniedz rakstniecei ziedus, pa kreisi rakstnieces māsa Rolle, pa labi ģimnaziste Edīte Rantiņa. Apakšējā attēlā Minsteres Latviešu ģimnazijas meiteņu ansambļa dalībnieces sumina rakstnieci ar tautasdziesmām, no kreisās: Viktorija Labinska, Edīte Rantiņa, Vera Žukovska, Ina Brole un Austra Reine.

Foto: Toms Spoģis

Redaktors J. Grinblats Dieva dārzos

Vēlā 22. septembŗa vakara stundā tālruņa zvans no Ņujorkas vēstīja, ka tur tās pašas dienas pēcpusdienā slimnīcā miris redaktors agr. Jānis Grinblats, nepiedzīvojot pilnus 70 mūža gadus. Viņa mūžs aizritējis žurnālista un agronoma darbā Latvijā, bet trimdā pievēršoties tikai savai otrai profesijai — žurnālistikai, strādājot līdz pēdējam brīdim Laika redakcijā Ņujorkā. 1961. gadā J. Grinblats neilgu laiku bija Latvija Amerikā atbildīgais redaktors. Viņš tomēr ar visu ģimeni uz Toronto nepārcēlās, it kā nojauzdams, ka arī te būs „nepareizs savienojums", kādu jēdzienu bieži lietojis savā autobiografiskajā grāmatā Jaunkundz', nepareizi savienots, kas Viļa Štrāla apgādā iznāca 1973. gadā Ņujorkā.

Jāņa Grinblata žurnālista gaitas sākušās Rīgā, kur jau kā jauns students bija redaktors Olģerta Liepiņa (tagad Bostonā) vadītajā dienas laikrakstā Pēdējā Brīdī. Kārļa Ulmaņa valdība šo laikrakstu apturēja 1936. gadā, bet J. Grinblats savas redaktora gaitas tur izbeidza jau 1931. gadā, lai pabeigtu universitāti, nokalpotu Vecaucē obligāto prakses vasaru un iegūtu agronoma gradu. Pēc īsas darbošanās Skrundā, J. Grinblats kļuva Tukuma apriņķa agronoms, pieņemot Zemgales lauksaimniecības organizāciju savienības Jelgavā piedāvājumu. Tur viņš rediģēja arī vietējo nedēļas laikrakstu Tukuma Balss. Sakarā ar partiju laika cīņām rajonā, agronomam bija savs postenis jāatstāj. Nākošā J. Grinblata darba vieta — rajona agronoms Alsungā.

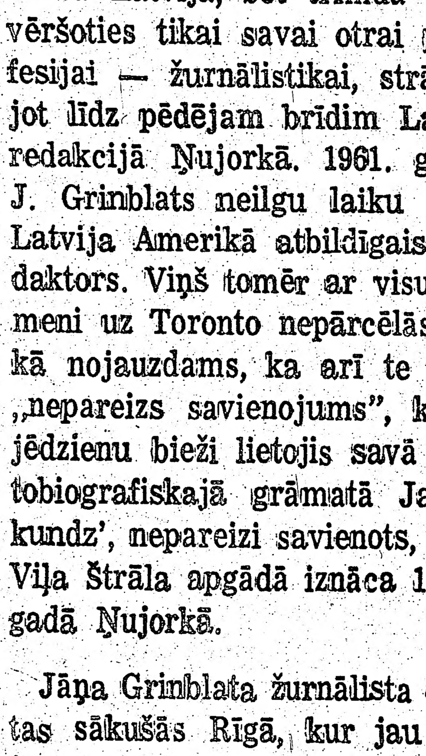

† Jānis Grinblats

Pēc iepriekšējiem komandējumiem uz lauksaimniecības izstādēm Kēnigsbergā un Berlīnē, J. Grinblats kļuva par Kurzemes lauksaimniecības biedrību savienības ārpusskolas izglītības nodaļas vadītāju Liepājā, bet kad nodibinājās Lauksaimniecības kamera, lauksaimniecības apgabalu centrālbiedrības likvidēja, koordinējot agronomisko palīdzību vienā centrā. Visus darbiniekus no līdzšinējiem amatiem atlaida, lai iesaistītu jaunajā organizācijā. Tā savs postenis bija jāatstāj ar. J. Grīnblatam, apmainot to pret sevišķu uzdevumu agronoma vietu Lauksaimniecības kamerā. Šo darbu pārtrauca 1940. gada Latvijas okupācija. J. Grinblats pārgāja uz Smilteni, lai apsaimniekotu tēva atstātās 366 pūrvietu lielās Siera mājas, kam visam pārvilka svītru Latvijas otrreizējā okupācija, kad Sieru Jānim, kā draugi viņu sauca, bija jādodas bēgļu gaitās uz rietumiem.

Savā grāmatā Jaunkundz, nepareizi savienots Jānis Grinblats raksta: „Svešuma ceļos domas daudzkārt atgriežas laikos, kas aizvadīti toreiz, kad dzīve vēl šķita skaista. Tur pazib studenta jautrie gadi ar Lettonia konventa dzīvokli Rīgā. Tad Latvijas Sarga un Pēdējā Brīža redakcijas darbinieku un līdzstrādnieku mīļās sejas. Arī Vecauces pils tornis, plašie lauki un komilitoņu jautrie vaibsti. Pat blakšainās istabas šodien neliekas vairs tik ļaunas. Tām pārsedzies pāri aizmirstības klājiens. Tad skaistā Skrunda, Tukums, Alsunga, Liepāja, Jelgava, Valka. Tāds ir bijis dzīves ritējums."

Nāve šo ritējumu tagad pēkšņi pārtraukusi. Sieru Jāņa vairs nav. Viņš apklusis uz mūžigiem laikiem lielajā Ņujorkas pilsētā, tālu no Smiltenes Sieriem, klusi ieejot Dieva dārzos.

K. Sidars

Balva rakstniecei

DR. ZENTAS MAURIŅAS GODINĀŠANA RIETUMVĀCIJĀ

Brīvās pasaules latviešu balvas iniciātori rakstniecei Zentai Mauriņai — Jānis Klīdzējs, Inta Purva un konsuls Dr. Ed. Upenieks — aicināja Minsteres latviešu ģimnazijas skolotāju Alb. Spoģi sarīkot rakstnieces godināšanu, sakarā ar šīs balvas savākšanu, kas tagad beigusies. Balva vairākās daļās nosūtīta rakstniecei uz Rietumvāciju. Godināšana notika rakstnieces dzīvoklī. A. Spoģis kopā ar piecām ģimnazijas meiteņu ansambļa dalībniecēm 7. septembrī ieradās pie rakstnieces. Svinīgajā brīdī bija klāt arī Dr. Zentas Mauriņas māsas — Rolle un Frankviča no ASV, mācītājs Alfreds Gulbis un mākslinieks Juris Soikāns. Toms Spoģis atskaņoja kokļu mūziku.

Balvas iniciātoru un visu ziedotāju vārdā, tāpat Latviešu centrālās komitejas un ģimnazijas vārdā ar ziediem sveica dzejnieks A. Spoģis, kas nolasīja iniciātoru rakstītu vēstījumu un izteica pateicību rakstniecei par bagātīgo devumu latviešu kultūras laukā. Balvas iniciātori savā vēstulē uzsvēra, ka šī balva radusies kā rakstnieces cienītāju pateicība viņas grūtajās vientulības dienās. Tad ģimnazijas meiteņu ansambļa dalībnieces sveica rakstnieci ar dažām latviešu tautasdziesmām.

Dr. Zentas Mauriņas godināšanas runu teica māc. Alfr. Gulbis, kas ir rakstnieces darbu cienītājs un tulks, minot arī daudzos internacionālos pagodinājumus mūsu rakstniecei.

Skolniece Edīte Rantiņa lasīja Dr. Z. Mauriņas darbu izvilkumus, bet Viktorija Labinska nolasīja savа romāna Bērza tāss galvenās varones Rutas raksturojumu. Savā uzrunā rakstniece pateicās godinātājiem, balvas iniciātoriem un ziedotājiem par parādīto uzmanību. Skolniecēm viņa lika atcerēties, ka latviešu dzīves vērtības izteic darbs, daiļums un Dievs. Rakstniece cienāja cieminus un ar katru sirsnīgi parunājās. Tā aizritēja vairākas priekšpusdienas stundas, bet tad jau arī Minsteres cieminiem bija jādodas atpakaļ, jo nākošā dienā gaidīja darbs skolā

—xy—

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen).
Perupieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17. Tālr. 534-0563

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

27. sept. pl. 7.30 vakarā Latviešu namā TLB sarīkojums Tā zeme ir mūsu par tematu Ozols un liepa. Dzejas lasījumi un solo dziesmas. Dāmu komitejas cienasts.

28. sept. pl. 6.30 vak. Latvijas universitātes 56 gadu atceres svinības Latviešu namā.

29. septembrī pl. 8 vak. Latviešu namā — LPB biedriem un interesentiem Dr. P. Vasariņa priekšlasījums Klauni, faņi vai īsti dzejnieki — atskats uz dažiem latviešu dekadentiem.

2. oktobrī pl. 2 pēcp. Latviešu namā pensionāru rēgulārās nodarbības.

3. okt. pl. 8.30 vak. basa-baritona Jāņa Kļaviņa un pianista Hermaņa Godesa koncerts Sv. Laurenca centra Taunhallē.

4. oktobrī Amerikas latviešu teātŗa Ņujorkas ansambļa viesizrāde Toronto Princese Gundega un karalis Brusubārda.

4. oktobrī pl. 7.30 vak. Latv. sporta apv. Kanadā Sportistu apbalvošanas balle. Spēlēs Runči.

5. oktobrī, pl. 5 pēcp. DV namā Burtnieku veļu daudzinājums. Pēc tam mielasts groziņu veidā.

No 10. līdz 13. oktobrim LNJAK kongress.

18. oktobrī pl. 3.00 pēcp. Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē ģimnazijas drāmas pulciņa izpildījumā M. Zīverta Ķīnas vāze.

19. okt. pl. 5 pp. Dienvidjūŗas salu un Austrālijas ceļojuma informācijas vakars Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Ave. Būs krāsu filmas un pārsteiguma balvas. Visi laipni ielūgti.

23. — 26. oktobrim. KOKĻU SVĒTKI, 23. okt. koncerts Sv. Jāņa baznīcā. 24. okt. Koncerts Bickford Prk. zālē. 25. okt. Kokles un dzeja Latviešu namā. 25. okt. svētku balle Science Center telpās. 26. okt. kopkoklēšana Bickford Prk. skolas zālē.

25. oktobrī pl. 7 vak. Latviešu namā TLMM kluba sezonas atklāšanas balle ar medījumu un zivju izlozi. Spēlēs Bones deju mūzikas kapella.

1. novembrī ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Indrāni Pickford Park skolas auditorijā.

1. novembrī pl. 8 vak. DV namā Toronto DV novusa kopas 6 gadu atceres vakars.

No 1. līdz 9. novembrim Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās, 200 Balmoral Ave., Elmāra Damberga darbu skate.

2. novembrī pl. 4 pēcp. mūzikāla pēcpusdiena Latviešu namā. Dziedās soprāns A. Sapale-Raikovska, pie klavierēm pianists P. Zariņš. Rīko Latviešu nama dāmu komiteja.

2. novembrī pl. 4.30 pēcp. Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars.

2. novembrī pl. 9 no rīta DV namā Toronto DV novusa kopas atklātās sacensības.

8. novembrī Sv. Laurenca Taunhallē DV teātris Kanadā izrādīs Jāņa Viesiena drāmu Jānis Reiters. Režisors Gunārs Vērenieks.

1975./76. gada

TORONTO KONCERT-APVIENĪBAS KONCERTI

18. oktobrī pl. 8 vak. koncerts Emīla Dārziņa piemiņai.

20. novembrī vijolniece Rasma Lielmane. Pie klavierēm Leo Barkins.

31. janvārī pianists H. Godess.

6. maijā soprāns Irma Kurme, pie klavierēm Verena Stelpe-Dambrāne.

Visi koncerti notiek Sv. Laurenca Taunhallē.

15. novembrī pl. 7 vakarā Ītona auditorijā 18. novembŗa valsts svētku atcere.

22. novembrī pl. 7.30 vakarā DV namā Toronto nodaļas 25 gadu jubilejas izskaņa.

30. nov. Antoņinas Vaivodes garīgs koncerts.

1976. gadā

1. februārī pl. 5. pēcp. Sv. Andreja baznīcas zālē Marisa Vētras 10 gadu nāves atceres koncerts. Piedalās: M. Makvikare (soprāns), I. Birne-Veinberga, J. Cīrulis (baritons), pavadītājs A. Štrombergs.

20. martā pl. 7.30 vak. DV Toronto vanadžu koŗa Zīle koncerts, 1573 Bloor St. W. Diriģents Arvīds Purvs.

HAMILTONA

27. septembrī pl. 6 vak. Daudzkultūru centrā DV Hamiltonas nodaļas 25. gada svētki.

4. oktobrī pl. 7 vak. Hamiltonas latviešu biedrības dāmu komiteja rīko Miķeļa tirgu biedrības namā, 16 Queen St. N.

KIČENERA-VATERLŪ

4. okt. pl. 7 vakarā (Adult Recreation Centre telpās), 185 King St. South, Waterloo, DV Kičeneras-Vaterlū nodaļa rīko 23 gadu atceres koncertu-balli. Soprāns: Ērika Beitāne, akordeoniste Laila Bērziņa; spēlēs Runči trimdā.

LATVIEŠU APRIŅĶI

4. oktobrī Latviešu lauksaimniecības biedrības Pļaujas svētku sarīkojums Šelburnas Leģiona zālē. Mācītāja J. Prauliņa svētbrīdis, Sv. Katrīnu vanadžu ansambļa Senatne koncerts, kopējs groziņu vakars ar loteriju un deju. Ieeja 3 dol. no personas. Sākums pl. 7.30 vakarā.

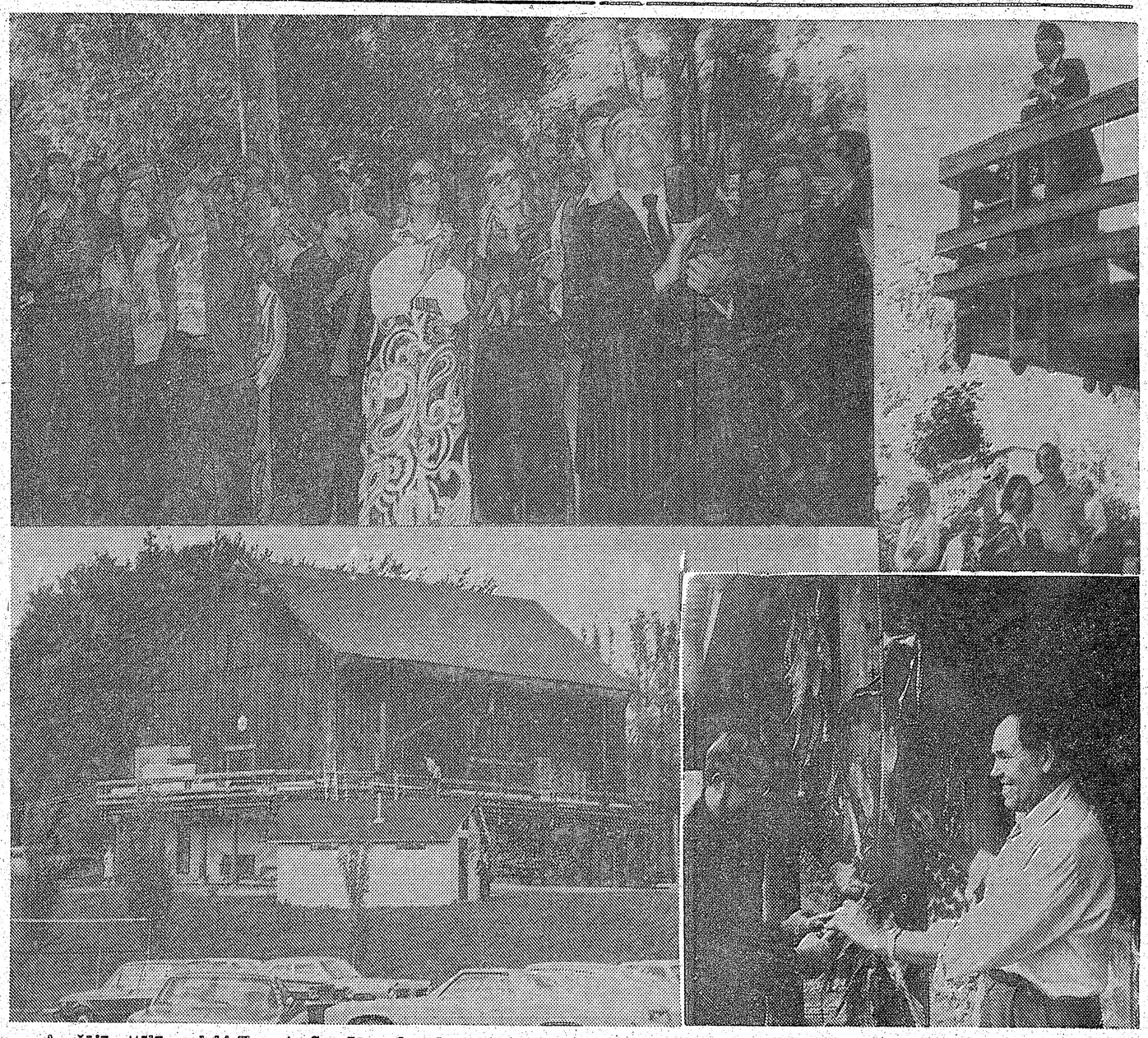

Augšējā attēlā pa labi Toronto Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā Saulaine tās pārvaldnieks G. Tannis no balkona atklāj pārbūvēto saimniecības ēku. Pa kreisi lentes pārgriezējs E. Tiltiņš un pārējie viesi aplaudē runātājam. Apakšā pa kreisi — saimniecības ēka ar balkonu tai apkārt. Pa labi pārbūves projekta autors arch. N. Sebris pārgriež lenti pie ēkas galvenās ieejas — uzbraucamā tilta. Labajā pusē stāv Sv. Jāņa draudzes priekšnieks J. Koncis. Foto: J. Liģers

Lietuva un Latvija iru presē

Plaša polēmika par Baltijas valstīm izraisījusies īru lielākajā dienas laikrakstā The Irish Times, kas sākās ar okupētās Lietuvas tautas deju un dziesmu ansambļa Lietuva izrādi Dublinā. Pēc tam kāds īrs, vārdā Okonels, bija publicējis vēstuli par krievu okupēto Lietuvu. Viņš stāvokli bija labi izpratis. Polemikā piedalījās vēl pāris labi informētu īru par patieso stāvokli Baltijas valstīs, DVF ārējās informācijas daļas referents J. Rolavs, Lietuvas atbrīvošanas komitejas priekšsēža vietnieks Juozas Audenas Ņujorkā un kāds īrijā dzīvojošais čechu inženieris Karels Bačiks, kas nesen beidzis savas studijas.

Nav iespējams citēt visu plašās polemikas gaitu. Pavisam publicētas 11 vēstules, gala vārdu dodot J. Audenam Ņujorkā. Šeit daži interesanti izvilkumi:

A. Okonels raksta: „Lietuvu 1940. g. sagrāba Pad. savienība un iekļāva savā republiku tīklā. 1941. g. to pārņēma vācu iebrucēji, līdz krievi atgriezās pēc kaŗa. Vēl šodien ir valstis, kuŗas šo okupāciju neatzīst. Simtiem tūkstošu lietuviešu tika deportēti uz Sibiriju un tie tika aizstāti ar ievestiem nelietuviešiem. Iespaids, kādu tas atstāja lietuviešu dzīvē, kultūrā un jo sevišķi valodā, ir paraugs, kas īriem labi saprotams."

„Programmā bija norādīts, ka 'pasaulslavena krievu biedrība sniedz mūzikas, dziesmu un deju vakaru'. Piebilstams, ka nekādi lietuviešus nevar saukt par krieviem. Politisko apstākļu dēļ varbūt viņus varētu apzīmēt par 'padomju', bet nekādā gadījumā par 'krievu' pilsoņiem. Vēl vairāk — lietuvieši nav slāvu, bet baltu tauta. Šodien Lietuvā nav brīvības, kāda mums atļauta īrijā. Cilvēkiem nav atļauts izceļot, kopt savu kultūru, ticību un tradicijas."

Īru komūnistu partijas vadītājs M. Oriordans iebilst, ka pirms Lietuva kļuvusi padomju republika, tā bijusi lauksaimniecības satelits rietumu varām, piem., Britanijai, līdzīgi Igaunijai un Latvijai, vai, kā dzejnieks Jānis Sudrabkalns teicis, ka tās bijušas kā „mazs bēkona un sviesta gabaliņš, sagrābts kāro imperiālistu rokās." Kad viņš 1974. g. augustā bijis Lietuvā, viņš redzējis, ka publiski tiekot pārdotas bībeles un dziesmu grāmatas, kas pirmo reizi tulkotas lietuviešu valodā. Agrāko valdību varas laikā tas neesot varējis notikt, un lietuviešiem bijis jāgaida, līdz tulkošana varētu notikt ar padomju autoritāšu palīdzību.

J. Rolavs raksta, ka Lietuva bijusi lielvalsts, pirms Amerika un Austrālija bija atklātas. Tas bija tad, kād draudi no Maskavas noveda pie poļu un lietuviešu kopvalsts nodibināšanas 1569. g. Lietuvieši ieguva kris-

(Nobeigums 11. lp.)

Mēriju Šmiti un Pēteri Dreifeldu 6. septembrī St. Regis kolledžas kapellā Toronto salaulāja prāv. D. Deilijs. Līgava beigusi māsu skolu Kičinerā, bet līgavainis Vaterlū universitātes tautsaimniecības fakultāti. Viņš ir Fr. Academica loceklis.
Foto: J. Liģers

Lietuva un Latvija . . .

(Turpinājums no 10. lp.)

tīgo ticību no poļiem, nevis no teitoņu bruņiniekiem. Tās nebija ne ķeizariskās Vācijas, nedz Anglijas armijas, kas iztrieca iebrukušo sarkanarmiju un vācu avantūristus, bet gan paši nabadzīgi bruņotie igauņi, latvieši un lietuvieši, reizē ar to nokratot ilgi ciesto krievu jūgu. Kā neatkarīgas valstis Baltijas valstis no 1918.—1940. g. bija ar ļoti augstu dzīves standartu.

Lielajās masu deportācijās aizvesti — 285.000 lietuviešu, 145.000 latvieši un 140.000 igauņu — kopā 570.000 cilvēku jeb 10% no Baltijas iedzīvotāju skaita. Oriordāns ir redzējis Lietuvā publiski pārdodam bībeles, bet Latvijā iepriekšējā mēnesī vairāki jauni baptisti tika sodīti par bībeles iespiešanu, dzīvojot pazemē zem kādas lauku mājas četrus gadus, līdzīgi senajiem kristiešiem katakombās. Viņus KGB atklāja, saindējot papīru ar radioaktīvām vielām un vietu atklājot no helikoptera. 200 KGB vīru un armijas vienībām ielencot un arestējot iespiedējus, pat 73 g. v. vīram, kas piegādāja papīru, tika piespriesti 3,5 gadi soda.

Vēlāk sekoja Lietuvas atbrīvošanas komitejas viceprieksšēža J. Audenas gaŗā vēstule, kuŗā starp citu norādīja, ka 300.000 krievu kolonisti nometināti Lietuvā, kuŗa 3,2 milj. iedzīvotāju, tāpēc nepārsteidz „krievu" apzīmējums ansamblim, kas darīts ar nodomu pēc Maskavas pavēles, kā tas noticis ar citām lietuviešu grupām. J. Audenas norādīja arī uz lietuviešu pagrīdes izdevumiem, kuŗos ir ziņas par baznīcu pārvēršanām mūzejos un noliktavās, par katoļu mācītāju arestēšanu un sodīšanu par ticības mācīšanu bērniem.

Oriordans saka, ja iztaujātu strādniekus Klaipēdā, Viļņā un Kaunā, viņi noteikti izvēlētos padomju sociālistisko sistēmu. Jauki. Kāpēc tad neļauj viņiem runāt un izvēlēties? Mēs neprasām neko vairāk kā pašnoteikšanos Lietuvas tautai. Pat padomju konstitūcija garantē Lietuvai tiesības izstāties. Gadsimtiem krievu valdnieki kārojuši pēc rietumnieciski noskaņotajām Baltijas valstīm. Pretēji padomju propagandai, Lietuva nekļuva komūnistiska ar tautas revolūciju, bet komūnisms tika uzspiests ar varu. Oriordans ieteic nebaidīties no sociālistiskās Lietuvas. Mēs neesam tie, kas baidās. Tie ir padomju krievu okupanti Lietuvā, kas varu uztur ar policijas valsti, liek pārpludināt Lietuvu ar krievu imigrantiem. Lietuviešu kultūra tādā kārtā lēni un ar viltību tiek iznīcināta."

J. R.

Sidnejas latviešu teātris divās izrādēs viesojās Toronto ar Ulža Siliņa lugu Avota lieta. Augšējā attēlā no kreisās: Lija Veikina (Šeperde), Uldis Siliņš (Pītersens), Vaira Dortiņa (Gaigala) un Jānis Ķauķis (Avots); apakšā — Ruta Ošiņa (Kūkumiene), Anita Apele (Čerņikova), Ivars Apelis (Vilks) un Jānis Grauds (NKVD ierēdnis). Teātris atrodas Ziemeļamerikas un Eiropas turnejā. Foto: J. Liģers

KANADAS ZIŅAS

☆ Ontario provinces vēlēšanās 18. septembrī piedalījās mazāk nekā 65 proc. vēlētāju, kas ir zemākais procents kopš 1963. gada, kad piedalījās 62 proc. vēlētāju. Šogad provincē bija reģistrēti 4.853.998 balstiesīgo vēlētāju. Progresīvi konservātīvie ieguva 51 vietu parlamentā, liberāļi 36 un jaunie demokrati 38. Šis spēku samērs var vēl mazliet mainīties, kad būs noskaidroti galējie vēlēšanu rezultāti. Viljams Dēviss pēc 30 gadiem vadīs konservātīvo mazākuma valdību, kamēr jaunie demokrati pārņems opoziciju.

☆ Internacionālās olimpiadas laikā Montrealā izveidos 450 jūdžu gaŗu elektron. drošības tīklu gar ASV un Kanadas robežu, lai novērstu terroristu ielavīšanos Kanadā. Olimpiskās spēles 1976. gadā sāksies ar stundu ilgu sportistu parādi. Ap 2000 Kanadas jauniešu izpildīs ritmiskās dejas, kuŗu nobeigumā olimpiadas dalībnieki soļos ap olimpisko urnu, kuŗas liesmu elektroniskā ceļā aizdedzinās no Olimpa kalna Grieķijā. Minchenes pilsētas galva nodos olimpiadas karogu Montrealas pilsētas galvam Drapo. Pēc tam 75 Montrealas un Minchenes jaunieši uzstāsies ar dejām un mūzikāliem priekšnesumiem. (CS)

☆ Ontario provinces valdība iekārtojusi jaunu padomdošanas biroju Toronto, 65 Queen St. W., ko vadīs agrākais krimināllietu advokāts Arturs Malonejs, kas būs vidutājs starp provinces valdību un iedzīvotājiem, kam būtu kādas neskaidrības par iestāžu lēmumiem. Līdz šim birojs jau saņēmis vairāk nekā 400 lūgumus. (CS)

☆ Vindzoras iedzīvotāji brīdināti izsargāties no odu dzēlieniem, kas izsaukuši vismaz 16 „miega slimības" (encephalitis) un divus nāves gadījumus. Seši saslimšanas gadījumi konstatēti arī Niagaras apgabalā, četri Velandē un viens Sv. Katrīnās. Slimība sākoties ar stiprām galvas sāpēm un augstu temperatūru, tā neesot lipīga, bet to nevarot arī izārstēt. Slimības inkubācijas periods 15 dienas. Parasti saslimstot vecāki cilvēki. Veselības ministrija bija apsvērusi odu apgabalu smidzināšanu, lai aizkavētu „miega slimības" izplatīšanos, bet aukstais laiks un drīzās rudens salnas to izbeigs. ASV vairāki odu apdraudētie apgabali jau apsmidzināti ar lidmašīnām, arī Klīvlandē, kur konstatēti vairāki saslimšanas gadījumi, tāpat citās pilsētās Ohaijo pavalsīt. Slimības pārnēsātāji odi virzījušies no dienvidiem uz ziemeļiem, sasnieguši Ohaijo un ielidojuši arī ASV un Kanadas pierobežā.

FILADELFIJA

● Filadelfijas Brīvo latvju biedrībā 5. okt. pl. 3 pēcp. notiks literāra diskusija par E. Aistara romānu Goda diena. Diskusiju vadīs rakstnieks Oļģerts Liepiņš no Bostonas, reizē arī atzīmējot savu 70 gadu dzimšanas dienu. Piedalīsies arī Osvalds Akmentiņš no Bostonas. V. Z.

Dievturu sanāksme Klīvlandē

Ziemeļamerikas dievturu sadraudzes gadskārtējais saiets ar Dieva daudzinājumu risinājās 20. un 21. septembrī Klīvlandē, piedaloties 20 delegātiem. Saietu vadīja dievturu dižvadonis A. Brastiņš no Jangstaunas Ohaijo. Pieņēma dievturu sadraudzes jauno satversmi, kas pārstrādāta no vecās Latvijas laika dievturu satversmes un piemērota tagadējiem apstākļiem. Delegāti atvēlēja 1500 dol. jaunu grāmatu izdošanai. Vēl šogad izdos Saules teiksmu A. Brastiņa sakārtojumā un dainu izlasi Gadskārtu dziesmas E. Brastiņa sakārtojumā. Nākošā gadā no jauna sakārtos un izdos Dieva dziesmas. Dievturu sadraudzes plašākais daudzinājums paredzēts dziesmu svētku laikā nākošgad Toronto. Saietā vēl apsprieda dažādus atzinumus par dievturu darbību. Saieta pirmās dienas vakarā ALA kultūras daļas vadītāja M. Grīna mājā bija rīkota vakarēšana ar Dieva daudzinājumu otrās dienās rītā. No Toronto saietā piedalījās: J. Palieps, A. Memenis, J. Vandelis, A. Nulītis, Aug. Kopmanis, A. Brumelis, K. un N. Puriņi. —ls—

Studentu kongress Vašingtonā

Pirms nedaudz nedēļām beidzās ASV Nacionālās studentu apvienības gadskārtējais kongress Vašingtonā, kuŗa iniciātore bija Ruta Priedkalna, bet Latviešu studentu centrālās savienības — Uldis Mateus.

Kongresā ASV universitātes pārstāvēja ap 500 dalībn., lielākā daļa no Dienvidamerikas un Afrikas; no Eiropas studentu pārstāvjiem vislabāk organizētie bija vāçu studenti, arī holandieši un zviedri. Ņemot vērā iepriekš neredzēto melno studentu skaitu, politikā galvenokārt tika spriests par „Trešo pasauli", tādēļ nebija daudz iespēju pārspriest Eiropas politisko stāvokli. LSCS kongresa vajadzībām bija nodevusi politisko informāciju par patieso stāvokli Latvijā, Lietuvā un Igaunijā, kur analizētas krievu imperiālisma un komūnisma metodes baltiešu tautu genocīda procesā.

R. P.

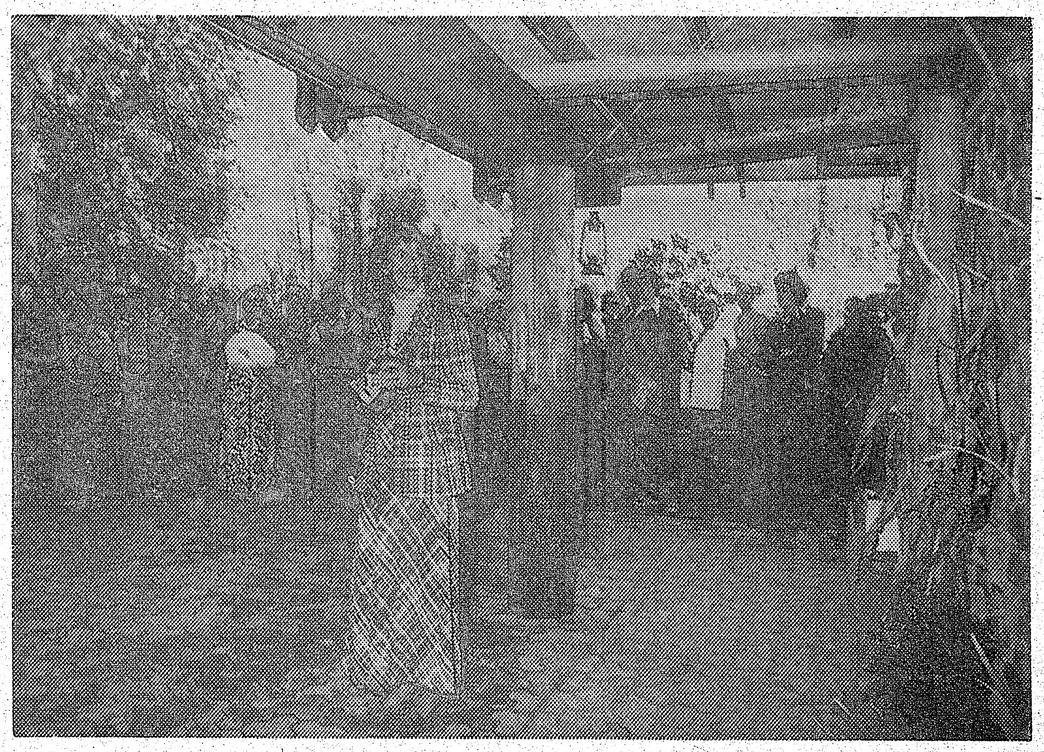

Līga Gaide pie Saulaines jaunās kafejnīcas ieejas sasit šampanieša pudeli. Foto: J. Liģers

Sveika dzimtene

MANI IESPAIDI RĪGU APMEKLĒJOT

Mēs gūstam vislielākos iespaidus no tā, kas mums vistuvāk. Ja esam pavadījuši laiku patīkamā sabiedrībā, tad drīz šī tikšanās pārvēršas tuvā draudzībā. Iespaidi, iespaidi, kā tie prot palikt dvēselē! Un te nu manas tik sen neredzētās dzimtenes iespaidi! Dziļa un nozīmīga bija mūsu tikšanās!

Līdzi satikšanās priekam ar tuviniekiem nāk klusi vērojumi. Vai tu esi tā pati, mana dzimtene? Vai esi saglabājusi to, kas bijis arī mans? Tikai divas nedēļas esmu skatījusies tavā sejā, tāpēc vispirms runāšu par šo seju, stāstīšu, ko esmu saņēmusi no redzētā. Pirmā sastapšanās jau bija vērojums lidmašīnā, kad tā lidoja pāri Ķīšezeram un tuvojos aerodromam, vēlāk braucot ekskursijā uz Siguldu, pie „jūras arājiem", uz Rīgas Jūrmalu u.c. Kur palikušas mūsu apgleznotās viensētas, kuŗās dzīvoja mūsu darbīgā tauta? To vietā pacēlušies ciemati, jauni centri, gan vēl kaili, bez zaļā ietvara, tikai mazu dārziņu lokā. Nevaru pateikt, vai tas ir ieguvums bez zaudējuma? — To pati tauta zinās labāk...

Redzamas plašas druvas ar ganībām, bet ir arī daudz aizaugušu grāvju, krūmāju, kas pietuvinājušies pie ceļiem un centriem... Senāk bija latviešiem vārds „tīrums", tas tad arī bija tīrs, kaut arī maziņš. Tagad tie atstāti — kā saka — pašplūsmei. Tiem līdztekus redzami meliorācijas ceļā dabai atkaŗoti plaši lauki kopsaimniecībām. Mainījusies arī mūsu jūrmala. Man bija izdevība tur nopeldēties. Liekas, pat ūdens nav vairs tik sāļaini rūgtens, — jaušama kaut kāda piešārņotība. Vasarnieku pieplūdums tik liels, ka īsta atpūtas atmosfaira pazudusi — trokšņi, techniskas skaņas, pārāk skaļas cilvēku čalas.

Mana Rīga! Vai tu vēl glabā manas jaunības pēdas un sapņus? Kāda tagad esi tu pati? Vēroju, vēroju. Pamatvaibsti tie paši, tas pats raksturīgais piecstāvu un trīsstāvu siluets, bet izauguši arī veseli jauni kvartāli, Juglas, Āgenskalna, Baltezera, Purvciema un citos rajonos. Katru dienu no austrumiem ierodas jauni iemītnieki, kam dzīvokļu vajaga... Manā skatījumā, šo visu redzot, ieviesās kāda vienmulība — liels šablonisms kā pašās jaunajās celtnēs, tā to novietojumā.

Cilvēki. Katrs pretimnācējs, no kuŗa mutes skan latvju mēle, liekas — brālis, māsa. Tautiešu sirsnība nav vārdos izteicama: uzmanības veltījumi, cienasti, visādi iepriecinājumi. Skaista un sirsnīga draudzības gaisotne. Jaunie ir visas jautrības pārstāvji, kas pieturas pie vecās devīzes: nezūdies par rītdienu! Tie mācās, strādā, bauda, priecājas. Ir arī izņēmumi — nevīzība un paviršība, bet lielākā daļa ir censoņu, labā apguvēju, sava rakstura veidotāji. Nacionālā pašapziņa viņos sevišķi vitāla. Daudz krievu, kas apprecējuši latvietes, cenšas runāt latviski.

Brieduma cilvēki: tie strādā un gādā par sevi un ģimeni. Bez sava parastā algotā darba ceļ sev ģimenes mājiņas priekšpilsētas rajonos, kopj ģimenes dārziņus un ar pacietīgām pūlēm izaudzē saknes, puķes un dārzājus. Kam ir sava personiska mašīna, tie izvieto ražojumus tirgū, gūstot diezgan prāvus blakus ienākumus. Tikai ar darba algu vien izdzīvošana šaurāka. Ļaudis visumā pieklājīgi apģērbušies. Sevišķi Doma baznīcas koncertā mēs, iebraucējas, priecājāmies par gaumīgi un labi pašūtiem sieviešu tērpiem. Tas liecina, ka Rīgā vēl arvien ir labas šuvējas.

Pensionāri iemācījušies ievērot pieticības mēru — iztiek ar savu nelielo pensiju, neiekārodami nekā „lieka". Viena māmuļa ar sajūsmu stāstīja par Olavu Ilziņu, kas viesojies arī Rīgā, kur koncertējis. Vecākā gadu gājuma cilvēki stāvējuši gaŗās rindās pēc ieejas kartēm. „Koncerts atgādināja vecos labos laikus," teica kāda māmuļa un noslaucīja asaru. Vairāki pensionāri strādā arī puslaika darbu. Galvenais viņu prieks un uzdevums palīdzēt bērniem mājturībā un pieskatīt mazbērnus. Viņi ir arī rindā stāvētāji pēc uztura.

Vispēdīgi minami tie vecie ļaudis, kas vairs „nedzīvo šeit", kaut turpat vēl atrodas. Tie dzīvo pagātnē, agrāko laiku atmiņās, atceras daudzus Sibirijā pavadītos gadus, kur kādreiz bēdu bija tik daudz! Viņi ir rezignēti un klusi. Kad apjautājos par šo laiku, dzirdēju atbildi: „18 gadu nav 18 dienas. Man vairs nav ko zaudēt..." Viņi ir arī dievticīgi un par savu likteni nesūdzas. Bieži dalās ar citiem no sava mazumiņa. Tie ir arī lielākie baznīcā gājēji un lūdzēji par savu tautu. Maz to vairs ir palicis.

Paldies dārgā Dzimtene — gūtie iespaidi un latviešu tautas ticība rītdienai, kaut gan uz ielām runā tik daudz svešu valodu, bagātināja manu sirdi un garu un dos spēku tālāk iet un par visu latvisko cīnīties.

Biruta Senkēviča

Ja jūs

plānojat celt jaunu vingrotavu... mākslas centru... slidotavu vai rotaļu laukumu,

izlasiet šo ziņojumu.

Ontario ir jauna ministrija — Kultūras un atpūtas ministrija.

Nauda vērtīgiem projektiem ienāk no mūsu jaunās Ontario loterijas — Vintario, tādiem projektiem, kam kāds sakars ar kultūru un atpūtu.

Tie ir projekti, kas var palīdzēt darīt dzīvi bagātāku citiem Ontario iedzīvotājiem. Īstenībā dolari ir dabūjami pašreizējām un jaunām kultūras un atpūtas iespējām mūsu sabiedrībā.

Protams, ir zināmi noteikumi. Visa informācija ir izteikta mazā grāmatiņā, ko esam izdevuši ar nosaukumu — Kā dalīties ar Vintario. Ja vēlaties saņemt bezmaksas kopiju, pieprasiet — „How to Share" Queens' parkā, Toronto.

Mēs esam sacījuši — Mēs visi ar Vintario iegūstam. Tagad jaunā ministrija to iedzīvinās.

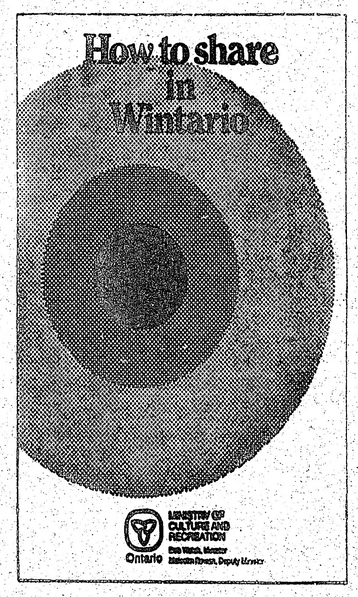

Ontario

MINISTRY OF CULTURE AND RECREATION.

Bob Welch

Bob Welch, Minister

Malcolm Rowan, Deputy Minister

Pie mums Austrālijā

Pēdējā laikā tā vien liekas, ka Austrālija vairs nav tā zeme, kur „piens un medus tek" un kuru agrāk uzskatīja par tādu „pasaules pažobeli", kur mierīgi var paslēpties no plašās pasaules visādiem bangojumiem, pat kariem. Pēdējā pasaules karā gan dažas bumbas nokrita arī Austrālijā, bet tas bija tīrais sīkums, salīdzinot ar kara postījumiem citās pasaules daļās, sevišķi Eiropā. Modernie komūnikācijas un satiksmes līdzekļi Austrāliju ir izvilkuši no „pasaules pažobeles" dienas un pasaules notikumu gaismā tā, ka notikumi kaut kur citur virs zemes lodes ietekmē arī Austrāliju.

Vispirms par Austrālijas iekšējām problēmām. Pēdējā laikā radio vai televīzijā ziņās gandrīz nemaz nedzird un neredz neko, par ko varētu priecāties vai vismaz teikt, ka „tas uz mani daudz neattiecas". Tā, piem., ziņu raidījumā televīzijā nesen dzirdējām, ka Sidnejā sācies streiks lielākajā eļļas rafinērijā, strādniekiem prasot 25 dol. nedēļā algas pielikumu un protestējot pret kāda nestrādājoša „strādnieka", arodbiedrības biedra, atlaišanu. Nav paredzams, kad streiks beigsies. Ja tas ieilgst, ne tikai Sidneja, bet visa Jaundienvidvelsa paliks bez benzīna un citiem eļļas produktiem, apstāsies satiksme, rūpniecība u. t. t., kā tas jau agrāk daļēji ir noticis. Streiko arī ogļrači, prasot algas pielikumu un vēl citus uzlabojumus kā Jaundienvidvelsā, tā arī Kvīnslandē, pretējā gadījumā draudot apturēt elektrības ražošanu. Priekš dažām nedēļām Kvīnslandē jau piespieda samazināt elektrības lietošanu privātās mājās, kā arī apturēja ražošanu vairākos uzņēmumos, tādā kārtā vairākiem tūkstošiem strādnieku zaudējot darbu.

Pieaugusi inflācija, bezdarbs un dzīves dārdzība. Sakarā ar federālās valdības jauno budžetu, atsevišķas pavalstis savos budžetos solās uzlikt jaunus nodokļus, gan tiešos, gan netiešos, lai budžetus kaut cik sabalansētu, jo no federālās valdības nesaņems tik daudz, cik bija paredzēts. Smēķētāji tagad maksā 80 centu par paciņu (20) cigarešu un par dažām šķirnēm pat vairāk. Alus dzērājiem vidēja lieluma (10 unces) glāze alus jau maksā 30 centu, kas pirms nedaudz gadiem maksāja tikai 12 centu. Apmēram dolars klāt uz katru pudeli stiprāka padzēriena, tā ka pudele skotu viskija tagad maksā turpat 8.50 dol.

Te minēju tikai dažus, varbūt zīmīgākos streikus. Visas Austrālijas mērogā nav tādas dienas, kad kādas arodbiedrības biedri kādā nozarē nestreikotu. Ar to gadā zaudē miljoniem darba stundu. Pat optimisti sāk bažīties, ka Austrālija drīz var nonākt neapskaužamā stāvoklī, kaut arī tai ir milzīgas bagātības. Citur cilvēki mirst badā, bet Austrālijā tīšu prātu lopiem ļauj badā nobeigties, jo gaļu nevar pārdot un lopus neatmaksājas barot. Pat policijai bija jāiejaucas, lai Viktorijā beigtos dzīvniekus novāktu no ceļu malām. Laupīšanas un slepkavības notiek katru dienu un nakti. Starpība tikai tā, ka apmēri dažreiz ir lielāki, citreiz mazāki. Skolu jaunatnes saindēšanās ar visādām narkotiskām vielām iet plašumā un dziļumā . . .

Tepat Austālijas durvju priekšā notiek pavisam nepatīkamas lietas. Ziemeļos no Austrālijas Timoras salā, Portugalei piederošā daļā, sakarā ar politisko nestabilitāti pašā Portugalē, notiek pilsoņu karš, iniciātīvu it kā uzņemoties kreisajiem elementiem, kas vēlas neatkarīgu (protams, komūnistisku) Timoru. Austrālijas kreisā Vitlama valdība nedara nekā, izņemot to, ka atļauj Darvinas ostā iebraukt dažiem kuģiem ar Timoras bēgļiem, lai lielāko to daļu tūlīt transportētu tālāk uz Portugali vai kur citur. Vismaz pagaidām patur tikai tos, kam šeit kādi piederīgie vai radinieki, kas par tiem galvo. Ja Timorā ieperinās komūnisti, Austrālijai sarkans bubulis pašā durvju priekšā. Tā vien izskatās, ka latviešiem pēc dažiem gadiem, ja notikumi nemainīsies, kā to savā runā apgalvojis tagadējais Minsteres latviešu ģimnazijas direktors, būs jāmeklē drošāka patvēruma zeme. Par tādu runātājs apzīmējis Kanadu.

Latviešu presē lasām, ka Austrālijas latviešu skolu vēstures materiālu vākšanas komisija V. Dulmaņa vadībā darbu beigusi. Materiāli savākti, sakārtoti un nosūtīti Jānim Kronlinam ASV, kas gatavos visu brīvās pasaules latviešu skolu vēsturi.

Melburnas DV šogad var atzīmēt jau 10 gadus, kopš tie iegādājušies nekustamu īpašumu Monbalkā, ko vēlāk nosauca par Vanagiem. Šis īpašums ir pulcēšanās vieta ne tikai DV, bet arī daudziem citiem. Desmit gados pašu spēkiem tas izkopts un izveidots tā, ka dara godu darba darītājiem un to vadītājam Lāčplēša kara ordeņa kavalierim Jēkabam Dzenim, kam jau pāri par 80 mūža gadiem, bet kas arvien vēl nerimst darboties.

Ar prieku atceramies Minsteres mičotājus, viņu jūsmu, latviskumu un jaunības sparu, kas arī Austrālijai it kā licis atdzīvoties. Cik liela „sakustēšanās" bijusi mūsu jaunatnē, to vēl rādīs nākotne, bet sarīkojumos jaunatnes netrūka, un viņu latviešu valodas zināšanas pēkšņi bija uzlabojušās. Cerēsim, ka radīsies arī tādi, kas brauks mācīties Minsteres ģimnazijā. Jaunais direktors, melburnietis Ed. Silkalns, aizbraucot arī aicina jaunatni lielākā skaitā mācīties Minsteres ģimnazijā.

Tas, ko raksta sākumā teicu par Austrāliju, ka tā nav vairs izolēta no pārējās pasaules, tikpat labi attiecas arī uz mums — latviešiem. Nesen pie mums viesojās PBLA Brīvības fonda finanču komit. priekšsēdis Valdis Kārklis, kuŗa pašreizējā dzīves vieta ir Taizemes galvaspilsētā Bankokā. Viņš stāstīja mums gan par Brīvības fondu, tā mērķiem un uzdevumiem, kā arī jau panāktiem sasniegumiem un kas vēl jāsasniedz, gan arī par dzīvi un politiskiem apstākļiem Dienvidāzijas zemēs, kas Austrālijai ir tuvākie kaimiņi. Paredzēts vēl viens viesis — Dr. Uldis Ģērmanis. Viņa viesošanos kārto korporācija Fraternitas Livonica un Sidnejas latviešu teātŗa Literārā sekcija ar Spodri Klauvertu priekšgalā. Paredzēti 11 referāti visos lielākajos latviešu centros par dažādiem padomju tematiem ar Dr. Ulafa Jāņsona piebildumiem un atzinumiem (humors un satīra). Kā nākošais viesis, arī no tās zemes, kur Ģērmanis, paredzēts Imants Freimanis. Viņa apmeklējumu ar referātiem un runām sakarā ar 18. novembŗa svinībām, rīko Latv. apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē prezidijs saziņā ar PBLA.

DV Austrālijas valde, kuŗu vada J. Masulāns, apkārtrakstā proponējusi darba kārtu Austrālijas DV 24. delegātu sapulcei 31. decembrī Kultūras dienu laikā Brisbanē. Darba kārtā paredzēti pavisam 27 punkti. Nodaļas lūgtas papildinājumus vai grozījumus iesūtīt līdz 31. oktobrim. Daugavas vanadzes savam 18 salidojumam turpat Brisbanē 1. janvārī paredzējušas darba kārtā 8 punktus. DV Sidnejas nodaļa, kuŗu vada P. Upenieks, savā jaunākajā apkārtrakstā iztirzājusi vairākus jautājumus, kā ziedojumu vākšanu, veco ļaužu mītnes celšanu Sidnejā, nodaļas dzīvi u. c. Nodaļas apkārtrakstam nu jau 10. turpinājumā, pievienots literārais pielikums, kuŗā iespiež Arnolda Berga stāstu Otrais ložmetējs.

Mūsu laikraksta 34. numurā lasījām N. Bulmaņa gaŗāku aprakstu par tikšanos ar sidnejieti gleznotāju Reini Zusteru. Otrs pazīstams gleznotājs Sidnejā ir Uldis Āboliņš. Pirms gada viņš apceļoja Āziju un Eiropu, ieskaitot Pad. savienību un okupēto Latviju. Šī ceļojuma rezultātā radušies vairāki akvareļi. Nupat Sidnejas Latviešu namā notika izstāde, kur skatījām 14 akvareļus ar tādiem nosaukumiem kā Norvēģijas ziemeļos, Holandes vasara, Hottama kalnājos, Italijas Alpos, Tundras strauts, Pie Melnās jūras u. c. Nebija gan nevienas gleznas no okupētās Latvijas.

Ed. Šmugajs

22. septembrī mūžībā aizgājis
mūsu laikraksta bijušais redaktors

Jānis Grinblats

Viņu piemiņā paturēs
Latvija Amerikā

Miervaldis Laimiņš

dzimis 1905. gada 25. februārī,
miris 1975. gada 31. augustā

Sv. Andreja ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

Jēkabs Lācis

dzimis 1907. gada 10. martā,
miris 1975. gada 5. septembrī

Sv. Andreja ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds

Teodors Zandersons pēdējā gaitā

13. septembrī mūžībā aizsaukto DV Kanadas valdes locekli un iekšējās informācijas daļas vadītāju Teodoru Zandersonu, pēc aizlūguma A. Millard George bēŗu namā, 16. sept. izvadīja uz Londonas Vūdlanda kapsētu. Pie šķirsta goda sardzē pārmaiņus stāvēja korporācijas Latvia, Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku biedrības Kanadā un Daugavas Vanagu organizācijas pārstāvji. Aizlūgumu vadīja archibīskaps A. Lūsis. Kapsētā, noliekot vainagus un ziedus, pēdējās ardievas teica korporācijas Latvia seniors V. Alks no Bafalo, Dr. Krūmiņš — Londonas studentu korporāciju kopas, G. Brikmanis — DV Kanadas valdes, Bite — DV Londonas nodaļas, Zariņš — Kaŗa veterānu strēlnieku biedrības Kanadā, A. Retigs — Toronto latviešu pensionāru apvienības Kanadā un Biruta Senkēviča — Latviešu preses biedrības Kanadas kopas vārdā. Atvadu ziedus bija sūtījusi arī ģen. Auzāna atraitne Marija Auzāna un Ā. Sudmaļa ģimene.

—ls—

† Teodors Zandersons

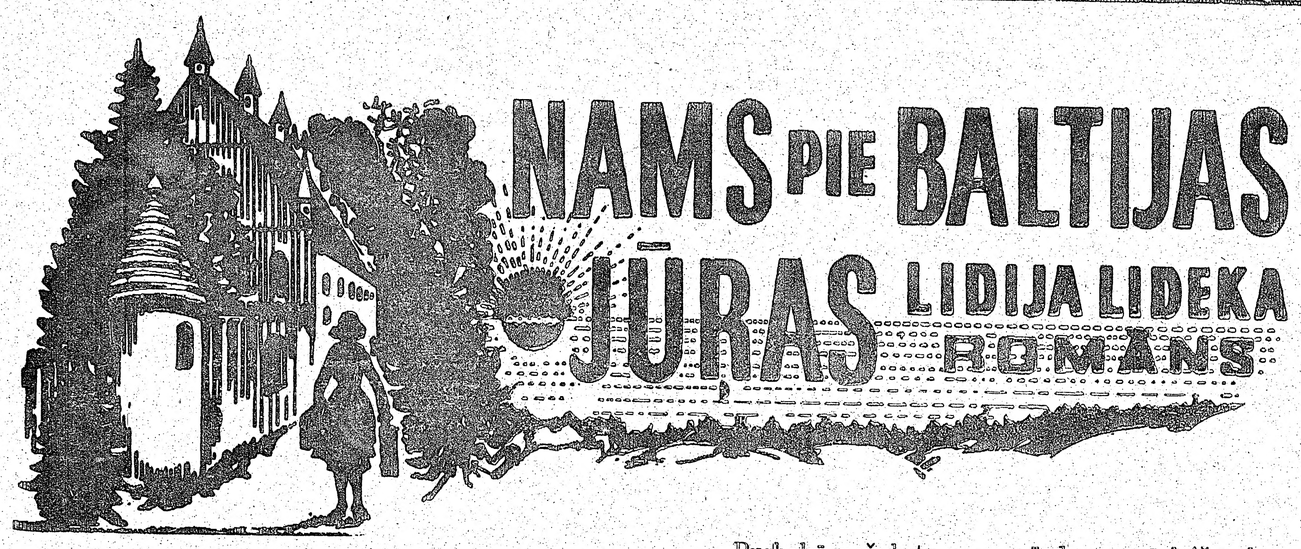

(2. turpinājums)

Karsta, melna kafija, svaigas melnmaizes šķēles, dzeltena margarīna ripas un iesārta pīlādžu marmelāde ir atpūtas nama brokastis. Ķēnišķīgas — izsalkušai mutei. Nepievilcīgas — gardēdim.

— . —

Pēc vēlajām brokastīm mēs ar māti kravājam somas, kofeŗus un saiņus. Tēvs aiziet pie kapteiņa Dūkstes, latviešu karavīru atpūtas nama komandanta, uz pārrunām.

Lokos līksma. Pētījošus, ziņkārīgus skatienus metu logā — jūŗā izbārstītajos saules staros.

Pie Habichtsbergas ciema kājām mirdz tā pati mūsu Baltijas jūŗa, kas apskaloja daļu Latvijas zemes. Dziesmās apdziedātā, teikās slavinātā Dzintara jūŗa.

Vizoši viļņi ceļas un plok rīta saulē. Ir paisums. Jūŗas vējš šūpo viļņus pret krauju. Cik tālu vien acs saskata, bezgalīgā ūdeņu masa līgojas sudrabaina. Tikai apvāršņa malā tā saplūst ar debesu zilgmi.

Mani vilina jūras un debesu zilā krāsa — dziļā, neizmērojamī tālā, ko vērot neapnīkst.

Būtu es piedzimusi par zēnu, lolotu sapni reiz kļūt par jūŗas braucēju. — Savu dzīvi es pavadītu starp debesīm un ūdeņiem — tālu no zemes pelēkās garozas. Bet Dievs ir man lēmis būt meitenei. Skatīt pasauli meitenes acīm.

„Habichtsberga ir sevišķi skaists ciems, māt!" jūsmoju, piegājusi logam.

„Pirms kaŗa šeit bijusi poļu aristokratu kūrvieta. Tā kapteinis Dūkste naktī stāstīja," māte pavēstī, drēbes izkravādama.

Neslēptā apbrīnā vēroju jūŗas un skuju mežu ainavu, ko vēlais rudens nav mainījis — ne zilo, ne zaļo.

Ārā aiz loga ieskanas dziesma. Pazīstama. Bieži dzirdēta radiofonā — kaŗavīru pusstundās — Kad ar uzvaru šo kauju . . .

Brašā kopsolī pa Jūŗas ielu tuvojas lielāka grupa kaŗavīru. Jauni. Sauli vaigā un pie zīmotnēm. Plaši, vareni skan dziesma latviešu mēlē klusajā Prūsijas piejūŗas ciemā. — — —

„Nāc skaties, māt! Cik skaisti! Nu, nāc taču — mūsu kaŗavīri!" rumāju, piespiedusi seju saules sasilušai loga rūtij.

Kādus pāris simt metrus no atpūtas nama kaŗavīru grupa novirzās no Jūŗas ielas. Bet dziesma vēl skan. — Vēļ ilgi tās melodija šūpojas viļņu sudrabotajās galotnēs un manā jaunajā sirdī . . .

Pusdienas atpūtas namā tiek pasniegtas precīzi pulksten vienos.

Rītā, mums vēlīni brokastojot, ēdamzālē rindojas tukši galdi un krēsli, bet pie pusdienu maltītes ap gaŗajiem galdiem sēž kaŗavīri — latviešu leģionāri, zili pelēkos formas tērpos. Vairums kaŗavīru vēl ļoti jauni. Varbūt tie steigā pametuši skolas solu, līdzīgi manam brālim Arvīdam, lai stātos tēvzemes sargu rindās. No viņu saulē un vējos nobrūninātām sejām ir nozudusi zēniskā izteiksme. Tie nav ģimnazistu draiskie vaibsti, tās nav vairs mātes lutekļu, bet jau nobriedušu, kaujās rūdītu vīru sejas.

Pie galda man blakus sēž apaļš, drukns virsnieka vietnieks, vidējos gados.

„Grimba no Doles!" viņš veikli stādās priekšā, tikko esmu patapusi apsēsties.

Pusbalsī nočukstu savu vārdu un pārlaižu skatu galdiem.

„Vai drīkstu jaunkundzei ieliet viru?" tuvu pieliecies, iztapīgi jautā v.v. Grimba un sniedzas pēc mana šķīvja.

„Jā, lūdzu!" saku un tūdaļ nepatikā noskurinos. — Lipīgi salds smaids iezīmējies mana pakalpīgā kaimiņa sejā. Tik lipīgs, ka muša tam pieliptu.

Lēni cilājot terines kausu, Grimba lej kūpoši karsto viru līdz pašai šķīvja malai.. Kur viņš tāds audzis? Pie kāda galda sēdējis, ja nezina mēra. — Varbūt uz salas zivis aiz astēm turēdams ēdis?

No virtuves baltos priekšautos, maizes šķīvjiem un viras terīnēm uz paplātēm, nāk un iet jaunas meitenes. Arī Vizma Augstkalne kūpošu terīni rokās pāris reizes pārkāpj virtuves slieksni, acis nodūrusi — it kā savu kurpju purnos skatīdamās.

Skan karotes slāpētu skaņu un klusinātas balsis visu maltītes laiku. No terīnēm, no šķīvjiem lēni gaistot ceļas karstās viras garaiņi.

Tuvinot karoti mutei, ar skatu aizmaldos zāles pretējā pusē. — Zili pelēkas formas . . .

Bet tad, tur pāri pretī — degošu acu pāris sāk dzenāt manējās . . . Kā nedarbos piekerts bērns es novēršos. Un atlikušo maltītes laiku visu savu uzmanību veltu karotes ceļam no šķīvja uz muti un atpakaļ.

— . —

Habichtsbergā,
1944. gada 24. novembrī.

Mīļo brālīt!

Ne katŗa mākoņa maliņa ir zeltīta, nedz katru dienu saule rotājas. Bet šī bija viena tāda diena. Balta. — Pēc daudzām, daudzām pelēkām. Mana pirmā latviešu kaŗavīru atpūtas namā pie Baltijas jūŗas. Nekauca sirēnas, nespindza lidmašīnu metallīgās mēles — nebija baiļu un šausmu. It kā aiz kādām aizvērtām durvīm — viņā pusē būtu palikuši kaŗa draudi, rēgi un vaimanas. — — —

Glezna dabas ainava ir Habichtsbergas ciems pie jūŗas. Šis nav zvejnieku ciems, kur staigā lielas, platas sievas netīros priekšautos, zvīņu aplipušām rokām, liek delnu virs acīm un skatās pēc laivām, pētī debesu pamali, ūdeņus, klausās vējos — tā minot, kāds sagaidāms zivju loms.

Nē, Habichtsberga ir teiksmains piejūŗas ciems, par kuŗu cilvēki stāstīs nostāstus daudz gadus pēc tam, kad ūdeņi būs izgrauzuši stāvo krasta krauju, koki nocirsti. vai gājuši bojā uguns atriebībā un ciemu ļaudis aizklīduši pasaulē. Bet teikas par šo vietu būs palikušas . . .

Visu dienu man acis logā vien zib. — Zilā jūŗa, zaļie meži, stāvā krauja un saules zelts vilina ar dabas pirmatnējo spēku. Dienu un nakti šalc jūŗa. Šalc arī miegā un šajā brīdī, Tev vēstuli rakstot.

Atpūtas namā pašreiz viesojas daudz kaŗavīru — tikai latvieši. Pie pusdienu galda gribēju izskaitīt, cik īsti, bet mans galda kaimiņš pielēja manu viras šķīvi līdb malām, it kā teikdams: — Ēd un neskaties apkārt! —

Šeit ir arī bibliotēka — plaša telpa ar logu rindu uz ziemeļiem — uz mežiem.

Biju domājusi jau šovakar noskriet lejā — papētīt grāmatu muguras, vienu otru palapot, bet māte steidz Tev rakstīt un arī es.

(Turpinājums sekos)

Labas ziņas

Lētākā sūtīšana kā jebkad!!!

Intertrade Express sūtīšana ir lētāka kā jebkur citur. Sūtot caur mums jūsu piederīgie saņem labāko dāvanu — SPECIĀLOS RUBĻU CERTIFICATUS

Vispirms jums to teica

INTERTRADE EXPRESS CORP.

— to apstiprina arī jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā. vai pat vairāk Speciālos rubļu certifikātus var arī loti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

Pilnīga garantija, ātra piegāde — 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.55

Pieprasait mūsu ilustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	$3574.00
Jaunais, uzlabotais (Export Model)	
Zhiguli Vaz 2103	$4096.00
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	$3939.00
Moskvitch 412 IE	$3624.00
Moskvitch 427 IE Station Wagon	$4057.00
Jaunais, uzlabotais Zaporozhets ZAZ 968 AE	$2600.00

Pieprasait mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 26 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas ilustrēto katalogu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Jēzus mācekļi

MATEJS

Matejs bija muitnieks. Viņš piedzina nodokļus no savas tautas par labu savas tautas ienaidniekiem — romiešiem. Romieši nicināja Mateju, jūdi viņu ienīda, un tādēļ Matejs bija pārakmeņojis savu apziņu. Viņa sirdi neskāra ne savas tautas brāļu lāsti, nedz viņu asaras. Viņš nodokļu veidā spieda tik daudz naudas no saviem tautiešiem, ka varēja apmierināt romiešus un sakrāt bagātību pašam. Viņš tomēr nebija laimīgs.

Jēzus reiz gāja gaŗām viņa muitas būdai un izrunāja tikai divus vārdus: „Seko man!" Matejs cēlās un sekoja Jēzum.

Kas klausa Jēzus aicinājumam, tas mainās. Muitnieks, izspiedējs, zaglis (jo tas viņš bija) pārvērtās par godīgu cilvēku; apmainīja negodīga nodokļu iekasētāja necienību pret Jēzus mācekļa cienību; izvēlējās Kristu un izbeidza mantrauša dzīves veidu. Viņš pat sarīkoja atvadu mielastu saviem bijušajiem darba biedriem. Jēzus bija galvenais viesis un galda runas teicējs. Sabiedrība uztraucās, valodas bija aizspriedumu pilnas. Jēzus par to neuztraucās, jo Viņš „bija nācis ne taisnus, bet grēciniekus aicināt atgriezties no grēkiem".

Seko Jēzum, un tu paliksi pavisam cits cilvēks.

Matejs uzrakstīja evaņģeliju — Jēzus biografiju. No personīgiem piedzīvojumiem viņš varēja piebalsot Jēzum: „Jūs nevarat kalpot Dievam un mantai" un vēl: „Vieglāk ir kamielim izlīst caur adatas aci nekā bagātam ieiet Dieva valstībā." — Jēzus pārvērta cilvēkus, kas Viņam seko. Muitnieks ar punduŗa raksturu pārvērtās par kristīgās pirmdraudzes kolosu.

Lasi: Mateja ev. 6:24; 9:9 un tālāk; 19:24.

TOMS

Jēzus nenotiesāja Tomu. Mēs esam viņam iedevuši pievārdu „Neticīgais Toms". Jēzus redzēja Toma labās puses, mēs — viņa vājās.

Toms negribēja būt lētticīgs — tas viss. Lai gan pārējie Jēzus mācekļi viņam ar sajūsmu stāstīja, ka redzējuši Jēzu dzīvu, Toms grozīja galvu: labi, labi, bet man ar to nepietiek, es pats gribu Viņu redzēt. Un vēl vairāk: es gribu savus pirkstus likt Viņa roku naglu zīmēs un savu roku Viņa ievainotos sānos . . .

Pēc nedēļas atkārtojās tas pats. Jēzus mācekļi bija salasījušies kopā. Šoreiz Toms bija starp viņiem. Jēzus nāca ar savu parasto sveicienu: „Miers ar jums." Tad pietuvojās Tomam. Viņš nepārmeta Tomam tā domāšanas veidu. Jēzus redzēja, ka Viņam darīšana ar godīgu cilvēku. Jēzus nevairījās no apšaubītājiem un kritiķiem. Viņš tādus neizsvītrāja no sava saraksta.

Toma ticība bija sajaukta ar zināšanām. Pēc minētās nedēļas Tomam ticības vairs nevajadzēja, jo viņš pārliecinājās, ka Tas, kas viņu bija uzaicinājis likt pirkstu naglu zīmēs, bija kādreiz krustā sistais, bet tagad dzīvais Jēzus. „Mans Kungs un mans Dievs!" — nav ticības sauciens, bet mīlestības apliecinājums.

Viens otrs no mūsu mācītājiem būtu labāki mācītāji, ja viņu dievnamu solos sēdētu vairāk Tomu! Jautājumi, kas prasa atbildes, ir labāki par dogmatisku bezjautājumu ticību. Tom, kaut arī tavā prātā ir simt un viens jautājums par Dievu, Jēzu Kristu, baznīcu, bībeli, debesīm, elli, ticību u. t. t., tu tomēr piederi baznīcai, un tu esi tai vajadzīgs un derīgs. Lasi svētos rakstus, ej baznīcā, meklē atbildes saviem jautājumiem, neliecies ātrāk mierā, kamēr tu neesi sastapjies ar Jēzu Kristu, ne mirušo, bet dzīvo!

Lasi: Jāņa ev. 11:16; 14:5; 20:24 un tālāk. R. E.

Mana ikdienas lūgšana

Es ticu vienam Dievam. Es ticu, ka Dievs piešķir algu par mūsu labajiem darbiem, bet sodu — par ļaunajiem darbiem. Es ticu, ka Dievā ir trīs dievišķās Personas: Dievs Tēvs, Dievs Dēls un Dievs Svētais Gars. Es ticu, ka Dieva Dēls kļuva par Cilvēku, nepārstādams būt reizē arī Dievs. Es ticu, ka šis Jēzus Kristus ir mans Pestītājs, cilvēces Atpircējs, kas nomira pie krusta par visu cilvēku pestīšanu, arī par mani. Es ticu, balstoties uz Dieva autoritāti, visam, ko Dieva dēls mācījis un atklājis. Ak, mans Dievs, dod man stipru ticību! Mans Dievs, palīdzi man ticēt ar dzīvu ticību! Mans Dievs, uzticēdamies Tavai visspēcībai un bezgalīgajai žēlsirdībai un solījumiem, es ceru paļāvīgi, ka tikšu izpestīts. Palīdzi man darīt visu, kas ir nepieciešams manai pestīšanai.

Savā dzīvē esmu izdarījis daudz grēku, bet tagad es novēršos no tiem un ienīstu tos. No sirds es nožēloju tos visus, tāpēc ka ar tiem esmu apvainojis Tevi, mans Dievs, kas esi pati Labestība, pati Pilnība, pats Svētums, pati Žēlsirdība, Tu, mans žēlīgais un mīļais Tēvs. Es mīlu Tevi, ak, mans Dievs, ar visu savu sirdi! Gaužām es lūdzu Tevi, piedod man visus apvainojumus pret Tevi! Ak, Dievs, ar Tavu palīdzību es apsolos nekad vairs neapvainot Tevi.

Mans Dievs, jel apžēlojies par mani!

Dārgais Dieva bērns, „mana ikdienas lūgšana" ierodas pie tevis kā pie viena no Dieva bērniem. Dievs ir tavs labais, žēlīgais un mīļais Tēvs. Viņš ir visu tēvu Tēvs, kas savus bērnus saprot vispilnīgāk un tiem piedod visvairāk. Viņš tiešām rūpējas par tevi. Viņš mīl tevi. Viņš grib, lai tu Viņu pazītu, mīlētu un Viņam kalpotu.

Tu jūti dvēselē slāpes pēc visaugstākās laimes. Šīs slāpes ir ielicis tevī Pats Radītājs, un tikai Viņš Pats spēj tās pilnīgi apmierināt ar Savu bagāto, noslēpumaino Būtību.

Šī laime Dievā, pēc kuŗas slāpst tava dvēsele, ir tava vienīgā pestīšana, uz ko pats Dievs tevi aicina. Tavas dvēseles pestīšana ir vienīgā, vissvarīgākā lieta tavā dzīvē.

„Mana ikdienas lūgšana" tev būs brīnišķīgs palīglīdzeklis, ar ko panākt tavas dvēseles pestīšanu. Padari to par īstu, sirsnīgu lūgšanu. Skaiti to ar dziļu nopietnību un lielu dedzību. Lai katrs vārds tev nāk no visas sirds. Skaiti to katru dienu. Dievs svētīs tavas pūles ar dievišķīgu devību! R. J. Markhams

Ticības spēks

Grūta uzdevuma priekšā bija nostādīts jaunais teologs Juris Cālītis, iesvētījot nelaiķa profesora Māŗa Pones kapa pieminekli kapu svētku dienā Jorkas latviešu kapos Toronto. Ko lai saka, kādus lai izvēlās vārdus jaunais garīdznieks par zudušo dēlu, sāpēs sagrauztiem vecākiem, kas to zaudēja pašā jaunības skaistumā, ļaunas rokas nonāvētu Riodežaneiro pilsētā Brazilijā. Tieši kā bībliskos laikos, kad Kristus uzmodināja Nainas jaunekli: māte, tēvs, mazs pulciņš draugu un tuvinieku. Ir tāds klusums, tik smaržo ziedi. Kā gribētos dzirdēt: „Jaunekli, es tev saku, celies augšā!" Un mēs visi zinām, kas notika. Vecākiem Kristus atdeva viņu dēlu.

Par pamatu svinīgajam brīdim mācītājs bija izvēlējies svēto rakstu vārdus no 27. Dāvida dziesmas: „Tas Kungs ir mans gaišums un mana pestīšana, no kā man bīties? Tas Kungs ir manas dzīvības stiprums, no kā man baiļoties? Kad ienaidnieki uz mani lauž, kad karš pret mani ceļas — mana sirds nebīstas, es paļaujos uz viņu." Vai šie vārdi jau paši par sevi mums nepasaka tik daudz?

Mēs zinām, ka mums visiem jāmirst, bet mēs arī zinām, ka ticībai līdz nāk cerība. Jā, mēs ticam, paļaujamies uz Dievu, uz Jēzu Kristu, nekas nav neiespējams, mums nav ko baidīties, mēs varam pastāvēt. Mēs zinām, ka Kristus ir augšām cēlies, un šeit ir tikai atdusas vieta. E. Alka

Biruta Senkēviča

RUDENS NAKTIS

Rudens naktīs tumsa smaga
Gurdās zemes plakstus spiež.—
Melna pļava, melna vaga,
Melnas sāpes dvēsle cieš . . .

Izmisums kauc vēja jaudās,
Nemiers miklās lapas dzen,
Un kā aizsmakušās raudās
Zeme kaila trīsās sten. —

Bet no debesīs loga plašā
Zvaigžu dzirkstis zemē līst,
Lai šo drūmo nakšu dvašā
Melnās sāpes ātrāk dzīst.

Tās dienas, kas ir pavaditas Pie Tevis Tavos pagalmos, Ir labākas kā tūkstoš citas Bez Tevis grēka dzīvoklos. Dod manai sirdij Tavā namā, Kungs, Tavos vārdos mieru gūt; Pie Tavām kājām klusēdama, Lai viņa Tavu spēku jūt.

Dziesma 106,3

Mīļais draugs, kad Tu pēdējo reizi biji baznīcā un kopā ar savu draudzi lūdzi Dievu? Nāc, mēs Tevi gaidām!

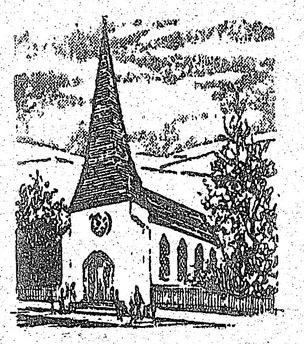

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Mācītājs sastopams baznīcas kancelejā otrdienās no pl. 6.30—9 vak., trešdienās un ceturtdienās no pl. 9.30—12 dienā. Piektdienās no pl. 6.30—8 vak. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas.

Sākot ar 14. septembri visi dievkalpojumi Sv. Jāņa baznīcā notiks pl. 11 no rīta.

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 8 Rolland Road, Toronto, Ont. M4G 1V5. Tālr. 482-5743. Māc. A. Cops, 84 John Street, Weston, Tālr. 249-6593.

Draudzes mācītāju var satikt birojā trešdienās no pl. 10—12 dienā un no pl. 6—8 vak., piektdienās no pl. 6—8 vak.; arī citā laikā, iepriekš piesakoties.

28. septembrī pl. 11 rītā dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

28. septembrī pl. 4 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena baznīcas augšējā zālē.

Māc. R. Ekšteins, 487 Brookdale Avenue, tālr. 782-3570. Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

28. sept.: Nealzmirsti, kurp tu ej!

Māc. prāv. Dr. E. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 12. 30 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

28. septembrī pl. 3 pēcp. dievkalpojums.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trisvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

28. septembrī pl. 1.30 pp. dievkalpojums.

5. oktobrī Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

12. oktobrī (gaŗā ned. nogale) dievkalpojuma nebūs.

19. oktobrī pl. 1.30 pp. dievkalpojums.

26. oktobrī pl. 1.30 pp. Ticības atj. dienas dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

28. septembrī pl. 2 pēcp. dievkalpojums baznīcā. Latvijas universitātes dibināšanas atcerei.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
Nepārtraukti 20. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM.
No Niagara WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

PRIEKA VĒSTS
Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS —
700 CLUB, CBN FM radio 107.7 un TV 29. staciju pl. 11.30 no rīta.
Tuvāka informācija, tel. 889-3126.

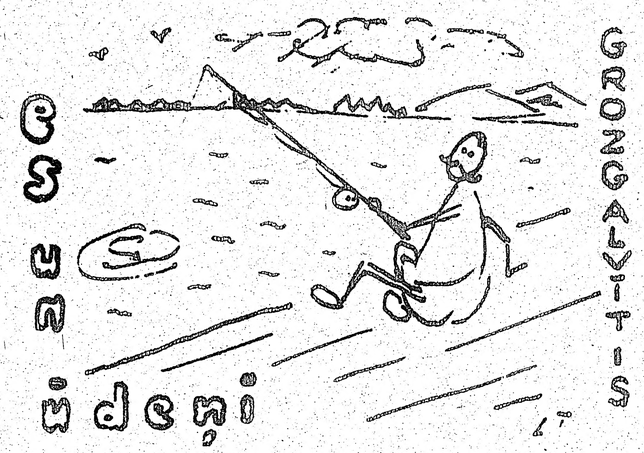

(8. turpinājums)

APKĀRT EZERAM.

KAD LĪNIS PĀRVĒRŠAS PAR KARŪSU

Vienā reizē apkārt ezeram gan nesanāca „kuģot". Brauciens iznāktu par ilgu. Kā nekā — ezeram ir sešpadsmit kvadrātkilometru liela platība, bet piecu gadu laikā, pabraukājot pa gabaliņam vien, var daudz paveikt. Un tika paveikts! Visas ezera krastmalas ir redzētas. Arī visas salas — Marijas sala, Cepurīte un Gaŗā sala. Uz Gaŗās salas pat pāris naktis ir pavadītas, sildoties pie ugunskura ar tādiem pašiem „zivju bendēm" kā es, pārrunājot par agrāko dzīvi.

Visvairāk ezeram apkārt un pie salām tiku kuģojis Vilhelma Zvejnieka laivā. Vasaras vidū diezgan daudzas naktis no sestdienas uz svētdienu, tika pavadītas viņa laivā. Sevišķi tad, kad mūsu zvejas vietas iekrita ezera otrā galā — pretī Lāzberģa pilij.

Dažas no tām vēl tagad palikušas atmiņā.

Kādā 1940. g. vasaras sākuma naktī, pēc ne visai sekmīgas sestdienas pēcpusdienas, nolēmām palikt laivā pa nakti un mēģināt no rīta izvilkt vienu otru līni, jo tanī ezera galā bija līņu vietas. Bet... līņiem vēl nebija beidzies taupāmais laiks. Tomēr nolēmām kādus dabūt. Nekāda kontrole šeit no rentnieka vai policijas puses nebija gaidāma. Bez tam... bijām karavīru formas tērpos. Tādiem neviens zivju zebeniekā neskatījās.

Mūsu „aprēķins" izrādījās pareizs.

No rīta vēl krēslā mūs atmodināja ezera rentnieka zvejnieki, braucot gaŗām mūsu laivai, pārbaudot savus tīklus. Viņu laivā bija redzami līņi, pie tam — krietni daudz. Viņi pazina mūs, mēs viņus. Kad abi „kuģi" saskārās, zvejnieki iesvieda mūsu laivā sešus prāvus līņus, piebilzdami: „Te jums būs pāris karūsas pusdienai." Sirsnīgi pateicāmies.

Kādā citā reizē, uz rudens pusi, apmēram tanī pašā vietā, netālu no Lāzberģa pils, kādā svētdienas pēcpusdienā „pievilkām" tikdaudz asaru, ka bija jau pirms saules rieta jādodas mājup. Laulenēm pietika ko kasīt pāri pusnaktij. Arī iepriekšējā ziemā no āliņģiem ap to pašu vietu „savilku" tuvu simtam pamazu asaru.

Alūksnes ezera krastmalā, Kapsētas līcī, pretī pulka šaujamlaukam, reiz „savilku" pilnu zebenieku ar prāviem brekšiem, ar ko Alūksnes ezers bija bagāts. Pietika ko mieloties visai ģimenei veselu nedēļu.

Daudz bija arī raudu, rudužu, karūsu, bet galvenie bija asari. Bija arī līdakas un zuši, bet pie tiem tikām reti. Lepnākā zivs bija repši. Tikai tie bija velkami ar tīkliem reņģes lielumā, tikai daudz garšīgāki. Tos žāvētā veidā varēja dabūt pie ezera rentnieka tirgotāja Meldeŗa. Piecu gadu laikā tikai diviem „laimējās" uzkosties uz mana āķa.

Vēl laba vieta, makšķerējot no laivas, bija nelielais līcītis ezerā, gandrīz pretim kaŗavīru piemineklim.

No krasta kā „kājniekam" man vislabākās vietas bija otrā pusē Kapsētas kalnam, pretī Marijas salai. Tāpat netālu no laivu steķiem un laivu būdām Mācītāja līcī. Tā vieta nebija tālu no slavenajiem Glika ozoliem. Tur atradās arī mana vēlākā namsaimnieka Londes laivu būda.

Laba vieta, makšķerējot no krasta, bija arī kapsētas pussala, pretim Kolberģim. Šeit šad tad satikāmies ar kapteini Ķiploku. Viņam labāk patika makšķerēt no krasta. Laivu lietoja tikai — pārceļoties pār līci. Līdz laivu steķiem bija pāris simt metru, bet apkārt, pa „zemes ceļu" vairāk nekā kilometrs.

Šad tad par „darba biedru" man gadījās arī kpr. Alberts Kanderovskis. (Miris Toronto, Kanadā.)

Arī man patika makšķerēt kājās stāvot, sežot uz celma vai no liela akmens krastā.

Diezgan bieži atrados Marijas salas krastā, tuvu pie kādreizējā tilta pāļiem, kuŗi saglabājušies no cara Pēteŗa Lielā laikiem. Pa pāļu spraugām vietām varēja izspraukties cauri ar pamazāku laivu. Tur nu bija „zušu apgabals". Es gan piecu gadu laikā noķēru tikai divus.

Tanī pašā līcī, starp Marijas salu un Šlosa dzirnavām, attiecīgos sezonas laikos bija līņi.

Vienā tādā „laimīgā laikā" kādā sestdienas pēcpusdienā saskaitīju līcī trīsdesmit divas laivas. Dažā laivā atradās viens, dažā pat trīs, bet lielāko tiesu pa divi makšķernieki.

Mans „kuģa kapteinis" Zvejnieks toreiz, cik atceros, izvilka piecdesmit līņus. Man bija jāpietiek ar astoņiem. Nu jā, es jau biju tikai jauns „ieklīdenis" alūksniešu saimē.

Kādreiz tanī pašā līcī no Šlosa dzirnavu laipām, tā sakot — no malas — arī tiku makšķerējis, bet toreiz bija jāpietiek ar pāris asarīšiem un raudiņām.

Reiz mēģināju arī „ostmalā" no laipām. Ostmala skaitījās ezera krasts pie Pilslaukuma, pretī Alūksnes pilij, manai darba vietai.

Tā arī patiesībā bija osta. Tur, gaŗām laipām un steķiem, bija novietota vesela laivu flotīle. Galvenokārt pulka kaŗavīru — virsnieku un virsdienesta instruktoru — laivas.

Arī es savai, varbūtējai laivai, kas jau bij sarunāta kādās Lāsberģa pagasta mājās, biju jau izraudzījis, pat atzīmējis, „robu" bet manas cerības — kuģot paša kuģī — izjauca okupanti — komūnistu sarkanarmija. Tūdaļ nodibināja „Tautas armiju", un komūnistu čekas politiskā audzinātāja Brunīša ieceltais pulka politiskais audzinātājs, bij. Rūjienas vairākkārt sodītais kabatzaglis. Tenisons, kas tagad lepojās ar plkv. leitnanta zīmotnēm, sajauca visiem makšķerniekiem grafiku.

Varbūt tā arī bija labāk, ka nepaspēju iegādāties laivu. Kad sarkanā migla izklīda, bet to atkal sāka pārņemt „brūnā migla, no siguldiešu zvejas flotes bija maz palicis. Arī mans kuģis būtu aizpeldējis nezināmā virzienā.

Zvejnieks, Dombrovskis un vēl daži savas laivas bija paglābuši, tās ziņgu paņūgos nogādājot uz laukiem.

Vācu laikā tās atkal peldēja Alūksnes ezerā. Varēja atkal makšķerēt. Bija saņemtas attiecīgas atļaujas no vācu iestādēm.

Sevišķi ražīgs bija laiks 1943. g. rudenī, kad kļuvu Malienes Ziņu redaktors. Darba laiku sev nokārtoju tā, lai iznāktu vairāk laika štaigāt ap ezeru vai sēdēt kopā ar Zvejnieku viņa laivā.

Laikraksta īpašnieki — Alūksnes pilsētas valde, manās izdarībās nemaisījās.

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents Δ pagarinājums Δ

Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

SPORTS

PELDĒŠANAS SACENSĪBAS SIDRABENĒ

Peldēšanas sacensībās Sidrabenes un Saulaines nometņotāju starpā vecuma grupas bija iedalītas līdzīgi kā vieglatlētikā. Bija patīkami vērot kuplo dalībnieku skaitu — 58, kā arī daudzu peldētāju labi izkopto techniku. Sacensības notika 25 un 50 jardu distancē, mazajiem peldot tikai īso distanci. Bija sacensības brīvajā stilā, uz krūtīm un uz muguras. Kā pārsteigumu labākie deviņi peldētāji parādīja arī tauriņstila peldējumu.

Mazo zēnu grupā visās trijās disciplīnās uzvarēja Āris Mačiņš, atstājot savu brāli Andri Mačiņu otrā vietā (uz muguras un uz krūtīm), bet Elmāru Tanni trešā vietā brīvajā stilā. Trešo vietu dalīja Pēteris Oīte, Juris Jente un Pēteris Bergvalds. No mazajām meitenēm sekmīgākā bija Daina Apene, atstājot Lindu Zuti otrā vietā. Vidējā grupā zēniem brīvā stilā: 1. Roberts Rāva (36,9 sek.), 2. Mārtiņš Bumbulis, 3. Miķelis Bumbulis. Uz krūtīm: Miķelis Bumbulis (50,5 sek.), Roberts Apenis, Roberts Rāva. Uz muguras: Roberts Rāva (44,4 sek.), Roberts Apenis, Mārtiņš Bumbulis. Vidējā grupā meitenēm brīvā stilā: Daina Vāgnere (35,1 sek.), Astrīda Kalna, Ilze Miezīte. Uz krūtīm: Daina Vāgnere (56,8 sek.), Astrīda Kalna, Ilze Miezīte. Uz muguras: Daina Vāgnere (42,7 sek.), Lisa Preisa, Astrīda Kalna. Vecākajā grupā zēniem brīvā stilā: Aldis Vāgners (32,5 sek.), Andrejs Lapiņš, Raimonds Kalniņš. Uz krūtīm: Raimonds Kalniņš (40,8 sek.), Aldis Vāgners, Andrejs Lapiņš. Uz muguras: Raimonds Kalniņš (36,5 sek.), Aldis Vāgners, Andrejs Lapiņš. Vecākajā grupā meitenēm brīvā stilā: Rita Bērze (34,6 sek.), Aina Čerņenoka, Valda Pauzere. Uz krūtīm: Rita Bērze (42,5 sek.), Anna Pauzere, Valda Pauzere. Uz muguras: Valda Pauzere (39,9 sek.), Rita Bērze, Sandra Sīle. „Senioru" grupā piedalījās tikai zēni — brīvajā stilā: Artūrs Lapiņš (28,1 sek.), Ēriks Kalniņš, Roberts Vāgners. Uz krūtīm: Roberts Vāgners (38,6 sek.), Artūrs Lapiņš, Pēteris Lapiņš. Uz muguras: Artūrs Lapiņš (36,9 sek.), Pēteris Lapiņš, Roberts Vāgners.

Sidrabenes nometne bija dāvājusi vecuma grupu balvas labākajiem peldētājiem savās vecuma grupās. Tās ieguva Daina Apene un Āris Mačiņš, mazo grupā Daina Vāgnere un Roberts Rāva, vidējo grupā Rita Bērze, Raimonds Kalniņš un Aldis Vāgners vecāko grupā, bet Artūrs Lapiņš „senioru" grupā. Sidrabenes pārvaldes dāvinātās ceļojošās balvas labākajiem peldētājiem līdz 16 gadiem izcīnīja: meitenēm — Daina Vāgnere, ar visām trim pirmajām vietām savā vecuma grupā, jau trešo gadu pēc kārtas; zēniem — Artūrs Lapiņš, ar divām pirmām un vienu otro vietu savā vecuma grupā.

Peldēšanas sacensības bija izkārtojusi LSAK, par starteri darbojoties Jānim Ozoliņam jun. sekretāres bija Sandra Markitante un Sarma Eglīte, laika ņēmēji Valdis Vāgners, Pēteris Bergvalds, Ernests Skujiņš, Rūdis Kļaviņš, Bergvalde un Jānis Ozoliņš sen. Līniju tiesneses bija Kate Lapiņa, Anita Zute un Inese Bite. Sacensības vadīja Judīte Vāgnere. J. L.

MEISTARSACĪKSTES ŠAUŠANĀ

Kanadas gadskārtējās meistarsacīkstes šaušanā Kičeneras pionieŗu klubā piedalījās arī ASV meistari. No latviešiem piedalījās DV Toronto nodaļas meistaršāvējs Pēteris Zvirgzdgrauds ar O. Zvirgzdgraudu, Arnolds un Laura Rūdolfi, bet no DV Hamiltonas nodaļas šāvējiem N. Ozoliņš (ar smago šauteni) un J. Brakmanis. Redzamākos panākumus guva P. Zvirgzdgrauds (ar mazkalibra šauteni), izcīnot jauniešu klasē 3. vietu, ekspertu klasē (pieaugušo) gulus pozicijā izcīnot otro vietu. Latvieši piedalījās arī komandu sacensībās. P. Zvirgzdgrauds izcīnījis Toronto un Bramptonas apgabala labākā šāvēja titulu jauniešu klasē. Pēteris un Oskards Zvirgzdgraudi ar Arnoldu Rūdolfu piedalījās arī Ontario šaušanas meistarsacīkstēs 7. septembrī vācu kluba šautuvē pie Hamiltonas. No DV šāvējiem redzamākos panākumus guva P. Zvirgzdgrauds, izcīnot 2 pirmās un 2 otrās vietas (gulus pozicijā), bet 3. vietu punktu kopskaitā vērtējumā jaunatnes klasē. O. K.

LATVIEŠU SPORTS ANGLIJĀ

DVF šaušanas meistarsacīkstēs pie Donkasteras bija ieradušies dalībnieki no Derbijas, Cesterfīldas, Mansfīldas, Darlejmūras, Bradfordas un Donkasteras. Laimonis Ceriņš no Derbijas strēlnieku klasē laboja rekordu par 22 punktiem, sasniedzot 163 punktus. Otru rekordu senioru klasē par 18 punktiem laboja Kārlis Šneiders no Bradfordas, iespējot 142 punktus. Jaunatnes klasē līdz 15 gadiem ar 75 punktiem uzvarēja J. Blaus no Donkasteras.

14. DV dienu sporta sacensības Boltonā risinājās galda tenisā, novusā un šautriņu mešanā, bet volejbola sacensības notika pēdējā svētdienā Koventrijas nodaļas Mūsmājās. Galda tenisā vispārējā klasē pirmo vietu ieguva Imants Piķelis no Birminghamas. Novusā jaunatnei līdz 18 gadiem uzvarēja D. Grāvelis (Lestera). Novusā vispārējā klasē piedalījās 16 dalībnieki. Par DV dienu meistaru kļuva Fricis Laudobelis no Lesteras; otrā vietā palika Alberts Balodis. Šautriņu mešanā piedalījās 21 sviedēju. Pēc spraigām un saistošām spēlēm bez zaudējuma uzvarēja E. Pumpainis (Derbija), atstājot otrā vietā H. Eizānu, bet trešā — R. Paegli junioru no Hudersfildas. Volejbola sacensībās piedalījās Koventrijas Rīga ar Lesteras Bangu. Samērā vienlīdzīgā spēlē Rīga pieveica Bangu ar 10:15, 15:6 un 15:12. DV dienu ballē DVF valdes priekšsēdis L. Rumba pasniedza uzvarētājiem balvas.

Strēlnieks

Bet jau nākamā gada pavasarī uz ezeru iznāca maz aizieţ. Tētiņam Josifam skauda, ka man labi kožas, un tas norīkoja, vismaz pāris reizes nedēļā, lidmašīnas, kas aizbiedēja zivis dziļumā.

(Turpinājums sekos)

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKA
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā 491 College St. kā arī LA spiestuvē 125 Broadview Ave.

Pa vēstures pēdām

KĀ IZTIRGOJA BALTIJAS VALSTIS

(Nobeigums)

Ar Latviju Padomijai pirms tam bija starpgadījumi. Abrenes apriņķa Masļenku ciema tuvumā 15. jūnijā ap diviem no rīta sarkanarmieši bija uzbrukuši robežsargu postenim. Posteņa ēka bija nodedzināta, divi robežsargi nonāvēti un kāds ducis cilvēku aizvesti pāri robežai, ieskaitot vairākus ciema zemniekus. Radīja izmeklēšanas komisiju robežsargu divīzijas komandiera ģenerāļa L. Bolšteina vadībā. Uzbrucēji bija atstājuši krievu ražojuma šauteņu patronu čaulas un rokas granātu šķembas. Ar šiem pierādījumiem Latvijas ārlietu ministrija aicināja Padomijas sūtni Rīgā Dervinski palīdzēt nodibināt kopēju abu valstu izmeklēšanas komisiju. To sūtnis arī solīja.

Daugavpilī 16. jūnijā notika pirmie lielie Latgales dziesmu svētki. Prezidents Kārlis Ulmanis bija paredzējis šos svētkus atklāt. Saspīlētais politiskais stāvoklis viņam neatļāva atstāt Rīgu, un svētkus viņš atklāja ar radio runu no Rīgas. Viņa runā varēja manīt bažas par nākotni.

Starplaikā Rīgā pienāca Latvijas sūtņa Maskavā F. Kociņa šifr. telegramma, kur viņš ziņoja par Padomijas ultimātu. Atbilde bija jādod pl. 10 vakarā. Atbildi nesaņemot laikā vai ja priekšlikums tiktu noraidīts, Padomija draudēja ar bruņotu varu.

Notā Padomija Latvijas valdībai pārmeta, ka tā kopīgi ar abām pārējām Baltijas valstīm vērsusies ar militāru savienību pret Padomiju. Bija prasīts nekavējoties nodibināt jaunu valdību, kas baudītu Maskavas uzticību. Bija arī prasība Latvijā ielaist karaspēku tādā skaitā, kādu Padomija uzskata par nepieciešamu. Vakarā notika valdības sēde, kur nolēma noteikumus pieņemt. Nākamajā dienā prezidents K. Ulmanis devās autobraucienā pa Rīgas ielām, lai nomierinātu iedzīvotājus. Pa Rīgu klīda dažādas baumas. 17. jūnijā pl. 3 pēcpusdienā valdība sapulcējās uz savu pēdējo sēdi, bet pirmās sarkanarmijas vienības tad jau bija sasniegušas galvaspilsētu.

Rīgas dzelzceļa stacijas laukumā bija sapulcējušies ap pāris tūkstošu cilvēku, kas vēroja pirmos padomju tankus. Te policijai un armijas stāba rotai radās sadursme ar pūli, bet kārtību ātri atjaunoja. Pāris desmit personu policija aizturēja. Nākamajā dienā Padomijas sūtniecība Latvijas valdībai izteica protestu, ka tā apspiedusi tautas simpatijas pret sarkanarmiju. Vakarā prezidents K. Ulmanis teica radio runu un aicināja katram palikt savā vietā.

Maskava par speciāliem sūtņiem ultimāta sekmīgākai īstenošanai bija norīkojusi Padomijas ārlietu ministra vietas izpildītāju Dekanosovu Kaunā, ministru padomnieka vietnieku Višinski Latvijā un Ļeņingradas apgabala priekšnieku Ždanovu Igaunijā. Višinskis Rīgā ieradās 17. jūnijā, kur pl. 10 vakarā stādījās priekšā prezidentam. Sastādījās jauna valdība prof. A. Kirchenšteina vadībā. Iekšlietu ministra postenis bija Vilim Lācim.

Kad jaunā valdība pārņēma amatus, 20. jūnijā pašnāvību izdarīja robežsargu divīzijas komandieris L. Bolšteins; jaunie varas vīri to apzīmēja par „sirds trieku". No Rīgas centrālcietuma atlaida ieslodzītos cietumniekus, bet 21. jūnijā rīkoja plašu demonstrāciju. Latvijas prezidents Kārlis Ulmanis un Igaunijas prezidents Konstantins Petss abi palika savās zemēs un abi piedzīvoja līdzīgu likteni. Tie abi mira izsūtījumā, un viņu miršanas vieta nav zināma.

Par jūnija dienās Baltijas valstīs ienākušā karaspēka lielumu domas dalās. Vienā ziņojumā minētas pat 150 divīzijas, tomēr ticamāki izklausās daži citi ziņojumi, kas runā par 18 vai 20 divīzijām. Pat komūnistu telegrafa aģentūra TASS 22. jūnijā bija paskaidrojusi, ka 150 divīzijas Baltijas telpā neesot iesoļojušas.

Jūlija sākumā bija skaidrs, ka sarkanarmija Baltijas valstīs iesūtīta tāpēc, lai palīdzētu šīs zemes iesaistīt Pad. savienībā. Igaunija, Latvija un Lietuva 21. jūlijā kļuva padomju republikas. Pēc piespiedu vēlēšanām uz Maskavu devās komūnistu sastādītas delegācijas un žēlīgi lūdza Baltijas valstis uzņemt kopējā sociālistisko valstu saimē.

Pēc 1941. gada 10. janvāra slepenā līguma Vācija no Padomijas saņēma 7,5 miljona zelta dolaru atlīdzību par Lietuvas apgabaliem, kas bija apsolīti Vācijai, bet ko Padomija okupēja kopā ar pārējo Lietuvas territoriju. 1941. gada 22. jūnijā pl. 3.15 no rīta Vācijai ar Padomiju sākās karš.

1939. gada līgumi starp nacionālsociālistisko Vāciju un komūnistu Padomiju nav atcelti vai pasludināti par neesošiem. Pirmajā baltiešu iesniegumā Helsinkos bija norādīts, ka Polija savas zemes austrumu apgabalus ir zaudējusi Padomijai par labu, kā tas bija paredzēts vācu un krievu slepenajā līgumā. Pēc Otra pasaules kara beigām tā saņēma atpakaļ ne vien tos apgabalus, ko Vācija paņēma 1939. gada septembŗa kara gājienā, bet arī daļu no toreizējiem Vācijas apgabaliem. Vācija zaudēja arī Austrumprūsiju, kas tagad ir Padomijas Kaļiņingradas apgabals, kaut gan tas nevienā slepenā līgumā nebija paredzēts.

Šie slepenie līgumi un daži diplomātiskās spēles triki Padomijai deva iespēju Baltijas valstīs izdarīt fiktīvas vēlēšanas, lai radītu pasaulei iespaidu, it kā šīs zemes Padomijai pievienojušās pēc pašu gribas. Par Helsinku konferencē pieņemtiem dokumentiem un deklarācijām gan saka, ka tie nevienam nav jāievēro. Atzīstot tagadējās pēckaŗa robežas Eiropā, atzīts arī Baltijas valstu pašreizējais stāvoklis. Slepeno līgumu ēna vēl vienmēr gul pār Baltijas valstīm.

V. Irbe

Toronto DV Novusa kopa rīko ASV — Kanadas

novusa izlases sportistu sacensības

š. g. 1. novembrī pl. 9.00 no rīta DV namā.

Pēc tam pl. 8.00 vakarā notiks sportistu apbalvošana, loterija, pilna bufete.

Spēlēs RUNČU deju kapella.

2. nov. pl. 9.00 no rīta notiks atklātās novusa sacensības.

SĀKOT AR 2. OKTOBRI, WINTARIO IZZIŅO

Četrreiz vairāk prieka par dolaru!

ATSEVIŠĶI „LIELO VINNESTU" NUMURI

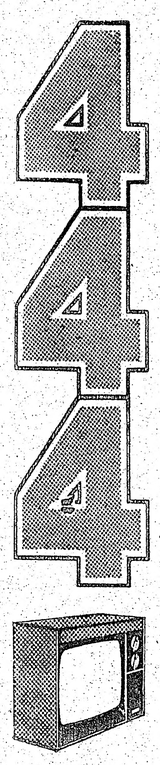

Sākot ar 2. oktobŗa loteriju, izvilks četrus atsevišķus numurus līdzsinējā viena vietā. Tas nozīmē četras reizes lielāku prieku un pārdzīvojumu katrā izlozē!

REIZES VAIRĀK VINNESTU
Papildus pie lielā $100.000 vinnesta, būs jauns $50,000 vinnests un divi jauni $25,000 vinnesti. Mazos vinnestus arī pavairos uz vairāk kā divpadsmit tūkstošiem, 36 seriju izlozēs. Bet lozes cena paliks līdzsinējā $1.

REIZES PAIRĀK IESPĒJU LAIMĒT
Ar četriem vinnestiem viena vinnesta vietā, katra Wintario bilete, ko Jūs pirksiet, dos Jums četras atsevišķas iespējas būt par lielo vinnētāju!

ESIET KLĀT! Sekojiet katrai izlozei pl. 10.30 vakarā, ko pārraidīs kāda televīzijas stacija Jūsu rajonā.* Piedalaties vinnēšanas priekā.
* (pārbaudiet savu vietējo televīzijas raidījumu sarakstu)

For Example:*

SERIES	TICKET NUMBER						
FIRST PRIZE $100,000. NUMBER							
5	1	2	3	4	5	1 WINNER OF	$100,000.
	1	2	3	4	5	35 WINNERS OF	10,000.
		2	3	4	5	288 WINNERS OF	500.
			3	4	5	2916 WINNERS OF	25.
SECOND PRIZE $50,000. NUMBER							
10	5	4	3	2	1	1 WINNER OF	$50,000.
	5	4	3	2	1	35 WINNERS OF	1,000.
		4	3	2	1	288 WINNERS OF	100.
			3	2	1	2916 WINNERS OF	25.
THIRD PRIZE $25,000. NUMBER							
15	1	3	5	7	9	1 WINNER OF	$25,000.
	1	3	5	7	9	35 WINNERS OF	$1,000.
		3	5	7	9	288 WINNERS OF	100.
			5	7	9	2916 WINNERS OF	25.
FOURTH PRIZE $25,000. NUMBER							
20	2	4	6	8	0	1 WINNER OF	$25,000.
	2	4	6	8	0	35 WINNERS OF	1,000.
		4	6	8	0	288 WINNERS OF	100.
			6	8	0	2916 WINNERS OF	25.
TOTAL: 12,960 WINNERS $1,177,000							

ONTARIO LOTTERY CORPORATION *based on 36 series

wintario

SĀKOT AR 2. OKTOBRI ČETRREIZ VAIRĀK PRIEKA PAR DOLARU!

GRĀMATAS DĀVANĀM UN PAŠU PRIEKAM

I. Barušs — Koka kaijas, dzej ..... $ 3.00
S. Steiners — Kaķu kāzas, latv. t. dz. virkne ..... $ 1.50
Edg. Dunsdorfs — The Baltic dilemma $12.50
J. Jaunsudrabiņš — Piemini Latviju ..... $ 2.50
Andr. Eglītis, Velta Sniķere — No such place lasts summerlong, dzej. angļu valodā $3.00
Art. Landsmanis — Pastāvēt vai iznīkt, Baltijas tautu destrukcija $5.00
A. Balka — Varvīksnēm skanot, dzej. $5.50
T. Zeltiņš — Nu ir tā stunda, rom. $7.00
Dž. Barrons — KGB padomju aģenti $9.00
J. Zariņš — Skaistais ģimnazijas laiks $8.75
J. Babris — Draudzība uz spārna $4.75
J. Babris — Friendship on the wing $5.95
J. B. Vests — Baltā nama augšstāvā $8.50
K. Ieviņš — Mežābeles koka kastīte, stāsti $8.60
I. Lesiņa — EDE, bērnības stāsti $8.60
Latviešu - Franču - Spāņu vārdnīca $5.00
Ž. Unāms — Aiz septiņiem kalniem, kultūrvēsturiskas skices $6.75
A. Vīksne - Vītoliņa — Šodien, apceres $6.50
T. Puisāns — Pa senču pēdām, stāsti, pasakas ..... $ 7.25
G. Janovskis — Ieklausies naktī, noveles 7.00
A. Voitkus — Dod man savu sirdi, rom. 8.00
A. Gailits — Eke Mors, rom. 6.50
A. Lācis — Ozolvīru pulki 24.00
Latviešu karavīrs II pas. k. 1. 3. daļa 15.00
E. Kurzemnieks—Divdesmitā gadsimta verdzībā PSRS 10.25
Latvijas armija 20 gados 25.00
M. Celms—Graudnieki, kultūrvēsturisks stāsts 6.60
A. Eglīts — Lūdzu ienāciet Sēr I-II 18.00
E. Kociņa — Skan mantotā stīga, rom. 6.50
I. Gubiņa—Ar diviem punktiem teikums nebeidzas, stāsti 6.50
K. Raudive — Laikmetu ārdītāji, pārdomas par mūsdienu traģiku 6.00
A. Kraujiete — Ne bungas, ne trompetes, dzejoļi 5.00
I. Gubiņa, G. Janovskis — Paskaties kļavā, dzejoļi 5.50
V. Rūķe-Draviņa — Vārds īstā vietā 9.50
L. Tolstojs — Evaņģelijs patiesā gaismā 8.25
A. Zemdega — Cirsma, dzejoļi 5.50
Dr. P. Cirsis, S. J. — Dziļāk domāta doma, mūsdienu svarīgākie virzieni un galvenās problēmas 8.00
J. Sīlis — Meitenes Āras mīlas stāsts 6.80
O. Akmentiņš — Vidzemes auna zīmē 14.80
R. Scarry — Jautrā grāmata, bērniem 12.00
Archīvs XIV — Tautas veselība 9.00
Agr. J. Venners—Ģimenes mājas augļu dārzs 6.00
A. Solžeņicins — Gulaga Archipelāgs 13.00
Latvju sēta 25.00
K. Osis — Cilvēks cilvēkos, apcere 5.75
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom. 6.00

Dabūjamas

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121
Pasta sūtījumiem pieskaitiet 10% līdz $10.00 un 5% virs $10.00.

Mūsu atbildība

(Turpinājums no 2. lp.)

nos. Latviešu valoda aizvien vairāk zaudē prioritāti. Pēdējā laikā dokumentus izgatavo vienīgi krievu valodā. Piemēram, Rīgas pilsētas komunālās pārvaldes birojā no 10 rakstāmmašīnām tikai viena ir latviešu valodas vajadzībām. Daugavpilī, kas jau sen izveidojusies par krievu pilsētu Latvijā, pilsētas komiteja šīs vasaras sākumā piešķīra namu ar 60 dzīvokļiem t. s. tēvijas kara dalībniekiem un kritušo sarkanarmiešu ģimenēm no Pad. savienības. Kolonizēšanu un asimilāciju veicina pastiprināta rūpniecības izveidošana. Latviešu strādnieki savā starpā parasti sarunājas latviski, turpretim strādnieku sapulcēs — tikai krieviski. Biroju grāmatvedība, tāpat visa sarakste, notiek tikai krievu valodā.

Tā saucamā Latvijas komiteja kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs nodibināta 1964. gada 10. oktobrī Maskavā. Tās funkcionāri, kalpodami drošības policijai, reizē arī rūpējas par gaisotni, kas sekmētu latviešos savstarpēju neuzticību. Pazīstot turienes kultūras sakarniekus, sevišķi komitejas priekšsēža čekas virsnieka Lešinska, „varoņa" Viļa Samsona, tāpat Latvijas komūnistu partijas kultūras daļas vadītāja Aivara Gora Maskavā kontrolētās funkcijas, jājautā, kā šie okupācijas ierēdņi konkrēti domā uzturēt kultūras sakarus ar trimdas un dzimtenes latviešiem, jo no Rīgas atsūtītie literāti, sportisti, pat zinātnieki un mākslinieki, kas šad tad parādās Rietumvācijā, veikuši savu programmu, satiksmē ar šejienes latviešiem jūtas kā padomju diktātūras gūstekņi, kuŗus pastāvīgi uzmana līdzi sūtītās režīma uzticības personas, kamēr no trimdinieku puses nav nevienas sienas — visi logi un durvis bez bailēm ir vaļā!?

Helsinku konference, pasaulei klusējot, apstiprinājusi Baltijas valstu iezārkošanu Pad. savienības impērijā. Tas mums uzliek vēl lielāku atbildību cīņā par savas tautas un valsts tiesībām. Efektīvas cīņas vešanai vajaga spilgtāka Latvijas okupācijas raksturojuma, vairāk informācijas. Tāpat jākūsā mūsu garīgajai jaunradei, lai tās vietā neiestātos pagurums, šaubīšanās, vienaldzība. Arī mākslām ir jābūt cīņas ieroču skaitā, jāpieaug mūsu nacionālam spītam, kā trimdā, tā dzimtenē. Latviešus iznīcināt līdz šim nav spējis neviens svešinieks. Mūs nedrīkst satricināt ne bailes, ne ienaidnieku uzbāzība, lai arī cik brutāli tiktu ignorēta taisnība. Tautas brīvības ilgām jādeg mūsu nākošā paaudzē, tā ir visu mūsu paaudžu atbildība trīsdesmitajā trimdas un okupācijas gadā.

Alberts Eglītis

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ADAS UN KOKA IZSTRADĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.

921-7121

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI

Iepriekš pieteikties tālr. 921-3924
470 College St. (pie Bathurst) Toronto M6G 1A1

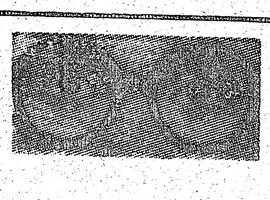

RATAS
— IGAUŅU OPTIĶIS
247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm ● Acu pārbaude
Zeiss ● Rodenstock ● Christ. Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Tissot, Bulova. Latviešiem atlaide

Saviem radiem un draugiem Latvijā
Jūs varat nosūtīt
PARTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKATUS
AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS
Tuvāka informācija
DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

Ja esat nodomājuši iegādāties
Jaunu 1976. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6,

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

Daugavas Vanagu nams
125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk., piektd. un sestd. no pl. 12—1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.

kas? kur? ko?

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

LATVIEŠU KAPA AKMEŅI

latvieša
izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

Town & Country R.E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

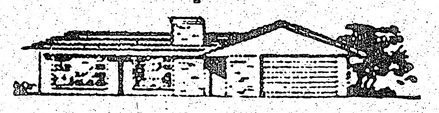

41 Heathcote Avenue, Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM
un P.S.R.S.
Bez muitas: automašīnas, motocikli, ledusskapji, televīzijas aparāti u.t.t. Arī naudas certifikātus.
Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto.
Liela mantu izvēle mūsu veikalā.
Biroja laiks pirmdien — piektd. no pl. 9.00 — 7.00, sestdienās no pl. 9.00 — 5.00, trešdienās birojs slēgts.
Baltic Exporting Co.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
M6R 2N5 Tālr.: 531-3098.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ
TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

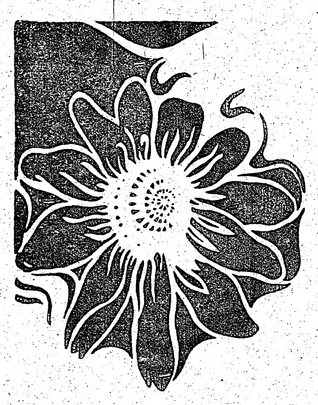

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Artūrs Mīlne
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

Visāda veida iespiedumdarbi
- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR- (416) 466-1514

VALUPE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalve
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $12.00 mēnesī
23" $12.00 mēnesī
krāsu $20.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401
865 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

No kreisās kapteinis Roberts Brieze, viņa dzīvesbiedre Milda un Jānis Gaide. Foto: O. Akmentiņš

Pirms 25 gadiem pāri okeanam

Neparastu atceri Bostonā piedzīvoja kapteinis Roberts Brieze, viņa dzīvesbiedre Milda un 105 latviešu bēgļi, kas priekš 25 gadiem no Falkenbergas, Zviedrijā, ieradās Bostonā ar zviedru zvejas motorlaivu „Masen". Tā bija pēdējā laiva, kas šinī krastā atveda Zviedrijā patvērušos bēgļus. Tie bija bez dokumentiem, kādēļ tos vispirms internēja, līdz pieņēma likumu, kas piešķīra patvēruma tiesības. Vēlāk bēgļu izceļošanu legālā veidā kārtoja ASV sūtniecība Stokholmā, tā novēršot risku pārbraukt vētraino okeanu nedrošiem līdzekļiem.

„Masen" pēc 28 dienu ceļojuma ieradās Bostonā 29. augustā, kapt. R. Briezes vadībā atvedot 105 bēgļus, to vidū arī 27 bērnus. Šo atceri atzīmēja Vestailendā, iepretim Feirnhēvenai pie jūras. No okeana pārbraucējiem šai tautiešu pulkā atradās arī pats kapteinis Roberts Brieze, kuŗa vārds pārskanēja pasaules presi, sakarā ar viņa liecībām par lietuviešu jūrnieka Simas Kudirkas izdošanu krieviem no amerikāņu krasta aizsardzības kuģa „Vigillant". Klāt bija arī Briezes dzīvesbiedre Milda un toreizējais zvejlaivas apkalpes loceklis Jānis Gaide, kas tagad zvejo zivis Ņubedfordā. Pēdējais no Libekas bija iebraucis Zviedrijā un no turienes dēkainajā braucienā tālāk uz Ameriku.

Bez Briezēm un Gaides bija salasījušies arī citi, lai atcerētos savu dēkaino braucienu. Pats namatēvs Žanis Krūza bija atbraucis uz Ameriku viens no pirmajiem ar vecu zvejas laivu „Svea", gan stipri novirzoties uz dienvidiem, un izkāpis krastā Floridā. Līna Nodieva bija atbraukusi ar slaveno „Gundel", uz kuŗa par kapteini bija braucis nelaikis J. Rozenbergs. Pārējie jūras braucēji izklīduši pa visu Ameriku, meklēdami savai dzīvei laimi, ko daudzi arī atraduši. O. Akmentiņš

Diplomātu konference . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

Portugaļu komūnisti pagaidām vēl kontrolē lielo arodbiedrību savienību. Ar šo arodbiedrību starpniecību komūnisti var mest sprunguļus jaunās pagaidu valdības riteņos. Jauns labā spārna virsnieku apvērsums ir tikpat iespējams kā apbruņoto komūnistu miliču iesaistīšana sarkano partizānu kaŗā pret fašistisko elementu likvidēšanai.

Tāpat kā Dienvidslavijas gadījumā nopietnas bažas pastāv par to, kāds politisks pagrieziens var notikt Spānijā pēc Franko nāves. Labi informētas aprindas apgalvo, ka Franko oktobŗa mēneša vidū pats atteiksies no augstākās izpildvaras. Vai Spānijā, tāpat kā Portugalē, nelielā spāņu komūnistu saujiņa mēģinās tautai uzspiest savas doktrinas diktātūru?

Komūnistu partijas panākumi apgabalu vēlēšanās Italijā nav tikai nenozīmīgs pārejošs notikums pie saulainās Italijas apvāršņa. Atsevišķos apgabalos komūnisti vieni paši vai arī koalicijā ar sociālistiem ir pārņēmuši turienes izpildvaras funkcijas. Apspriedē Valdorfa viesnīcā pārrunāta eventuālā rīcība, ja italiešu komūnisti kādas politiskas machinācijas veidā sagrābtu varu Italijā.

Izrādās, ka rietumu diplomāti ar bažām raugās arī uz Somijas nākotni. Prezidenta Kekonena labās attieksmes ar Kremli ir palīdzējušas aizvadītajos gados saglabāt vismaz formālu Somijas suverēnitāti. Kaut gan dabūjuši krietnu pērienu no somiem 1940. gada kaŗā, krievi nav atmetuši cerības zināmos apstākļos pievienot Somiju citu „brālīgo' sociālistisko republiku savienībai. Tas varētu notikt pēc Kekonena nāves. Tagadējais Somijas prezidents gadu ziņā stāv blakus maršalam Tito, bet fiziski viņš ir daudz vājāks par veselīgi robusto Dienvidslavijas diktātoru. Ja patiešām Kremlis riskētu aprīt Somiju, vai nākošais kumoss tad nebūtu Zviedrija un Norvēģija? Maskava to varētu panākt bez kaŗa, piedāvājot Zviedrijai un Norvēģijai šo valstu suverēnitātes pasargāšanai draudzīgās padomju miltārās bazes Skandinavijas pussalā, lai pasargātu no reakcionāro rietumu imperiālistu uzbrukuma.

Beidzot pieminētā rietumvalstu diplomātu privātā apspriedē Ņujorkā pārrunāta arī Bonnas un viņas sabiedroto konfrontācija Berlīnes tālākā liktenī. Berlinē joprojām vēl pastāv kauna mūris, un brīvā domu un cilvēku izmaiņa starp Austrum un Rietumvāciju ir tikai tukšs solījums. Padomju divīzijas Polijā, Austrumvācijā, Čechoslovakijā un citās Kremļa orbita vasaļvalstīs nebūt nedomā maršēt atpakaļ uz plašās dzimtenes robežām.

Pagaidām visaktuālākais bija Portugales jautājums, un Ņujorkā rietumu ārlietu ministri konstatēja, ka Pad. savienība ik mēnesi portugaļu komūnistus pabalsta ar 3,4 miljoniem dolaru. Septembris varbūt ieies vēsturē kā rietumu atmošanās mēnesis, jo pieminētā ārlietu ministru apspriedē domas nav dalījušās par to, ka aukstais kaŗš ir atdzimis un visa vaina piedēvējama Maskavai. Neapšaubāms pierādījums aukstajam kaŗam ir tas, ka Pad. savienība vēl joprojām visā Austrumeiropā patur savas divīzijas. Vislielākās briesmas rietumiem draudētu tad, ja pēc Tito nāves Maskavai izdotos ierīkot flotes bazes Adrijas jūrā. Šāda notikuma sekas būtu Kremļa militārā un politiskā iespaida izplešanās visā Vidusjūras telpā.

Vai tā ir sagadīšanās, ka tieši šajās dienās bijušais britu premjērs un konservātīvo partijas vadonis Edvards Hīts ciemojās Pekingā? Hīts pēc audiences ar Mao žurnālistiem norādījis: „Ar priekšsēdi Mao mēs pārrunājām galvenās pasaules problēmas. Izcilu uzmanību mēs veltījām Pad. savienības mērķiem Eiropā, kā arī Pad. savienības attieksmēm ar ASV un Ķīnu" Vai pieminēt, ka brīdī, kad britu politiķis Hīts atradās Pekingā, Mao emisārs vicepremjērs Tengs viesojās Parīzē. Francijas mētropolē un pārējās Eiropas galvaspilsētās viņš par jaunu uzsvēra: „Eiropai draud briesmas, un šīs briesmas nāk no Pad. savienības. Ir beidzamais laiks Eiropai saslēgties ciešāk politiskā un militārā vienībā. Helsinku nolīgumu Pad. savienība neuzskata par Kremļa deklarāciju atteikties no savas iespaidu sfairas izplešanas Eiropā un visur citur, kur tā nesastaptu pretestību."

Arī Rietumvācijas Kristīgo demokratu labā spārna politiķis Štrauss nesen viesojās Pekingā, un arī viņam sarkanās Ķīnas politiskie vadoņi likuši pie sirds padomāt par briesmām, kas draud ne vien Rietumeiropai, bet visai Eiropai no Pad. savienības. Tas izklausās pēc Pekingas mēģinājuma radīt sarkanās Ķīnas un Eiropas aliansi. Ja šāda alianse patiešām īstenotos, arī Vašingtona nevarētu palikt neitrālas novērotājas lomā. Tas, kur nostāsies Vašingtona, ir svarīgākais nākotnes politisko pagriezienu solis. Nav šaubu, ka jebkāda lielvaru politiska, saimnieciska un militāra alianse, it sevišķi tā, kas eventuāli skartu Somiju un pārējās Skandinavijas valstis, atbalsosies arī Baltijas jūras krastos un izšķirīgi skars zemi un tautu, ko mēs mīlam un ko mums neviens uz visiem laikiem nespēs nolaupīt.

Aleksandrs Ķegumnieks

Zīles dzied Otavā

Vietējās Daugavas Vanagu nodaļas izkārtojumā Otavas un apkārtnē dzīvojošiem latviešiem 13. septembrī bija patīkams pārsteigums dzirdēt Toronto DV nodaļas vanadžu kori Zīle diriģenta Arvīda Purva vadībā. Koris viesojās Otavā pirmo reizi. Vērojot lielo apmeklētāju skaitu, kuŗu vairums likās ļoti apmierināts ar dzirdēto, viešņu debija bija nenoliedzams sasniegums. Koncerta programmā bija 16 dziesmas, puse no tām tautasdziesmas, vairums pazīstamu komponistu darbi, bet bija arī dažas jaunas, līdz šim nedzirdētas dziesmas. Tādas bija vairākas Aldona Kalniņa kompozicijas un paša diriģenta komponētā V. Strēlertes Labā zvaigzne. Publika bija ļoti atsaucīga un nežēloja savus aplausus. Atkārtot vajadzēja vairākas dziesmas. Tās bija Aldona Kalniņa Latgalē (Sk. Kaldupe), Novelc, zeme, cimdu pāri (Sk. Kaldupe), Arvīda Purva Labā zvaigzne (V. Strēlerte). Valentīna Bērzkalna Zaļa tautu miežu rija (T. dz.) Dzidrai Eglei dziedot solodaļu un Aldona Kalniņa Es ar savu vīriņu (T. dz.) programmas beigās.

Tālo ceļu uz Otavu dziedātājas bija mērojušas privātās automašīnās, pavadot ceļā daudzas stundas. Koris bija ieradies gandrīz pilnā sastāvā. Tas norāda uz lielo disciplīnu, kas valda korī un nepārprotami raksturo pašuzupurēšanos un kalpošanu latviešu dziesmai. Paldies vanadžu korim Zīle par skaisto koncertu. Gaidīsim viņas atkal Otavā. V. Š.

SAVIENOTAS VALSTIS

LOSANDŽELOSA

● Dienvidkalifornijas Daugavas Vanagu apvienības rīkoto gleznotājas Zelmas Beltes sesto patstāvīgo gleznu skati 4. septembrī Latviešu namā atklāja O. Krādziņš. Bija redzami tuvu pie 50 darbu, to apmeklēja ne tikvien kupls skaits Dienvidkalifornijas latviešu, bet arī Austrālijas viesi. Tikai nedaudz stundu iepriekš Latviešu namā bija beigusies talantu skate, kuŗā piedalījās liels skaits jauno gleznotāju. Lai gan Losandželosas latviešus neuzskata par sevišķi aizrautīgiem gleznu pircējiem, tomēr bija pārdots katrs piektais no izstādītājiem darbiem. Gleznotāja dāvināja vienu gleznu izlozei Daugavas Vanagu 8. novembŗa sarīkojumā.

● Sidnejas latviešu teātŗa viesizrāde, kas Losandželosā notika Dienvidkalifornijas DV apvienības izkārtojumā, bija viena no vislabāk apmeklētajām latviešu teātŗa izrādēm šinī pilsētā. To noskatījās 245 teātŗa cienītāji. Tā kā Losandželosā notika pirmā izrāde šinī teātŗa turnejā, tad I. Sveiļa režijā izrādītajai U. Siliņa lugai Avota lieta ir paredzami teicami panākumi arī citos latviešu centros. Izrādes izkārtošanas darbus Losandželosā veica teātŗa pārstāve Z. Berģe kopā ar DV apvienības valdes pārstāvjiem, bet par tālo viesu maltītēm rūpējās vanadžu kopas priekšniece V. Leimane un kopas valdes locekle K. Rebiņa. K. K.

HAMILTONA

● DV Hamiltonas nodaļa sestdien, 27. septembrī, pl. 6 vakarā Daudzkultūru centrā, 35 Catharine St. S., atzīmēs savus 25 gada svētkus ar aktu un koncertu, pēc tam vakariņas un balle. Hamiltonas nodaļa ir otra lielākā DV nodaļa Kanadā; liels skaits no nodaļas biedriem darbojas DV KV, kā arī piedalījušies daudzās vispārējās DV akcijās. 27. septembrī Hamiltonā notiks arī DV KV sēde kopā ar DV nodaļu priekšniekiem Daudzkultūru centra telpās. Koncertā dzirdēsim brāļus Zariņus no Toronto, kā arī Toronto meiteņu kvartetu Ausma. Ieeja aktā un koncertā pret ziedojumiem, skolniekiem un pensionāriem ieeja brīva. Ballē ieejas maksa 4 dol. no personas. Deju mūziku spēlēs Runču deju kapella. Piedalīšanās vakariņās 6 dol. no personas, iepriekš pieteicoties pie nodaļas valdes locekļiem vai vanadžu valdes loceklēm līdz 21. septembrim.

● 18. jūnijā mūžībā aizsauktais gleznotājs Arturs Niedra bija dzimis 1906. gada 15. oktobrī Baldones pagastā. Latvijā beidzis Mākslas akadēmiju. 1948. gadā iecelojis Kanadā un strādāja Burlingtonā. Pēdējos 10 gadus A. Niedra dzīvoja Ņujorkā, kur strādāja par dekorāciju zīmētāju pie TV raidītājiem. Pirms pāris gadiem, izkalpodams pensiju, viņš atgriezās Hamiltonā, kur nopirka māju un vadīja savas vecuma dienas. Viņš miris no audzēja smadzenēs. A. Niedram brīvajā pasaulē piederīgo nav. Atstātās mājas un citu mantu vērtība aplēsta par 100.000 dol. Nelaikis testamentu nebija atstājis un visas viņa vērtības paņēma valsts. Hamiltonas pilsētas valdes labklājības nodaļa aizgājēju neizdeva apbedīšanai, bet vēlāk paziņoja, ka viņš apglabāts Hamiltonas pilsētas kapos zem attiecīga numura. Nožēlojams vienīnieka liktenis. Vai esat padomājuši par savējo un uzrakstījuši savu testamentu? J. G.

Vēlos pirkt Latvju Enciklopedijas:

a. Visas 30 burtnīcas (var būt arī neiesietas).

b. Bez tam burtnīcas 12. un 15. II sējums.

c. I sējumam 2., 3., 5., 7., 8., 9. un 10. burtnīcu.

Piedāvājumu ar cenu lūdzu adresēt:

Mrs. M. Demidova,
18 Hess Street South,
Hamilton, Ont., Canada.

Meklē vecāku cilvēku

ēdiena gatavošanai neredzīgam kungam.

Jādzīvo tanī pašā mājā.

Zvanīt: Toronto 767-3589 vai 532-6060